

Буковинський Вісник

державної служби та
місцевого самоврядування

Офіційна хроніка

Державне управління

Місьцеве самоврядування

Наукова думка

Депутатська трибуна

Перепідготовка та
підвищення кваліфікації

Статистика, факти, події

№4/2013

Засновник
Чернівецький регіональний центр
перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади,
органів місцевого самоврядування,
державних підприємств,
установ та організацій
Свідоцтво про реєстрацію
ЧЦ № 302 від 25.10.2005

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

голова: ЯРМИСТИЙ М. В., директор Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій;
заступник голови: ГАКМАН С.М., заступник директора-начальник науково-дослідного відділу Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій;
відповідальний секретар: БАРАНІЦЬКИЙ Ф.В., начальник редакційно-видавничого відділу Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій;
члени редакційної колегії:
БУРКУТ І.Г., доцент кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, кандидат історичних наук;
КРУГЛАШОВ А. М., професор, доктор політичних наук, завідувач кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича;
ЛЕНЬКОВ М.І., т.в.о. начальника Управління державної служби Голодержслужби України у Чернівецькій області;
МАКСИМЕЦЬ Д.С., директор видавництва «БукРек», заслужений журналіст України
СКАБ М. С., професор філологічного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича;
УНГУРЯНУ В. М., начальник інформаційно-аналітичного відділу Чернівецької обласної ради;
ФІСАНОВ В.П., завідувач кафедри міжнародної інформації Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, доктор історичних наук, професор;

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
58001, Чернівці,
вул. Червоноармійська, 5/52,
Тел/факс: (0372) 552903
E-Mail: buk-visnyk@email.ua

Редакція зберігає за собою право скорочувати й редагувати подані текстові оригінали. Журнал може друкувати матеріали, не поділяючи думки автора. Статті не рецензуються та не повертаються. За точність наведених даних відповідають автори. Передрук матеріалів – тільки з дозволу редакції. Періодичність виходу журналу – 4 числа на рік

№ 4

жовтень-грудень
2013 року

Офіційна хроніка

Голова Чернівецької ОДА зустрівся з Генеральним консулом Республіки Польща.....	4
Завершився переговорний процес між Україною та Молдовою щодо забезпечення руху залізничного транспорту.....	5
Переможцем в номінації «Кращий спеціаліст» у Всеукраїнському конкурсі «Кращий державний службовець» стала працівник Чернівецької облдержадміністрації Ірина Ісопенко.....	6

Державне управління

І.Сідляр «Інвестиційна діяльність на Буковині»(частина 2).....	7
М.Леньков «Державна служба - справа професіоналів».....	11
С.Афоніна «Відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів».....	14
Л.Пилипів «Систематизація і облік актів законодавства - обов'язкова діяльність юридичних служб».....	16
Інвестиційна діяльність Кіцманського району за останній період.....	19
К.Бондаренко «Актуальні питання антикорупційної політики держави».....	24
Молодь на державній службі.....	28

Міське самоврядування

П.Брижак «Ми віримо в майбутнє і ми самі його створюємо».....	31
В.Балта «Міське самоврядування - реалії сьогодення та перспективи майбутнього».....	38
В.Корнецький «Спільними зусиллями громади ми досягли багато чого...».....	42

Депутатська трибуна

М.Павлюк «Програма економічного та соціального розвитку Чернівецької області – дорожня карта Буковини».....	45
С.Віщук «Депутатська робота в інтересах краян».....	47
М.Шапка «Депутатський ремонт житла для дітей-сиріт».....	50

Громадянське суспільство

М.Коняк «Волонтерство як спосіб активізації участі молоді у вирішенні соціально-економічних проблем громад та регіону».....	52
І.Гаврада «Досвід використання інструментів громадської ради (на прикладі Чернівецької області)».....	56

Наукова думка

М.Іжа «Соціальні чинники реалізації адміністративної реформи на регіональному рівні».....	59
С.Гакман «Регіональна етнополітика та етнорегіони на українсько-молдовсько-румунському прикордонні».....	63
І.Піддубний «Українці та румуни Буковини у 1918 р.: боротьба за політичну владу в краї та питання його адміністративного устрою».....	69

Перепідготовка та підвищення кваліфікації

Робота Чернівецького ЦППК в 2013 році.....	75
--	----

Цікаве

Гороскоп для державних службовців.....	77
--	----

Дорогі читачі!

*Редколегія «Буковинського вісника»
вітає Вас з Новим роком та Різдвом
Христовим!*

*Зичимо щастя, здоров'я, натхнення до
нових звершень та всього найкращого!*

Гарних свят!

Голова Чернівецької ОДА зустрівся з Генеральним консулом Республіки Польща

Голова обласної державної адміністрації Михайло Папієв 9 грудня, мав протокольну зустріч з Генеральним консулом Республіки Польща у Вінниці паном Кшиштофом Свідереком - саме до цього консульського округу тепер належить Чернівецька область. У зустрічі взяв участь і Ярослав Дрозд – Генеральний консул Республіки Польща у Львові, до округу якого відносилась Буковина дотепер.

Керівник виконавчої влади краю привітав пана Свідерека на гостинній буковинській землі та висловив сподівання на продуктивну двосторонню співпрацю. Михайло Папієв також щиро подякував пану Дрозду за плідну роботу протягом останніх двох років.

Під час зустрічі мова йшла про взаємини області з польськими партнерами у різних сферах – економічній, соціальній, освітній, медичній, культурній, а також налагодження роботи і поліпшення якості надання послуг візовим центром в Чернівцях.

Пан Кшиштоф Свідерек, зокрема, висловив намір зорганізувати навесні наступного року виступ найвідомішого польського фольклорного ансамблю «Мазовше» імені Тадеуша Сігетинського в Чернівцях, і ця пропозиція знайшла схвальну підтримку Михайла Папієва.

Співрозмовники під час зустрічі обговорили і нинішню суспільно-політичну ситуацію в Україні і регіоні. Голова обласної державної адміністрації, зокрема, сказав, що громада краю висловила за європейську перспективу держави на Буковинському вічі 3 листопада ц.р., яке схвалило відповідні звернення до народу України, Президента, керівників Європейського Союзу та держав-членів ЄС. Натомість Генеральний консул Республіки Польща у Вінниці зазначив, що уряд його країни підтримує євроінтеграційні прагнення України.

Михайло Папієв, Кшиштоф Свідерек і Ярослав Дрозд під час перемовин наголосили, що українсько-польські взаємини як на регіональному, так і на міждержавному рівні мають розширюватися і зміцнюватися.

інформація надана прес-службою ОДА

Завершився переговорний процес між Україною і Молдовою щодо забезпечення руху залізничного транспорту

Голова обласної ради Михайло Гайничеру представив Чернівецьку область на українсько-молдовських переговорах з питань внесення змін до діючої Угоди між Урядом України і Урядом Республіки Молдова про співпрацю в галузі залізничного транспорту, які відбулись в Міністерстві інфраструктури України.

В ході переговорів було погоджено текст змін до Міжурядової угоди щодо співробітництва в галузі залізничного транспорту. Українською і молдовською стороною були внесені окремі пропозиції, реалізація яких дозволить повністю врегулювати відносини між двома державами в галузі залізничного транспорту. Йдеться про забезпечення руху потягів, пункт відправлення і призначення яких знаходиться на території однієї країни. Відповідно до досягнутих домовленостей, і українські, і молдовські потяги, які транзитом проходять через територію сусідньої країни, не підлягають огляду прикордонними та іншими службами двох країн. Такий порядок руху стосується потягу Чернівці-Київ, маршрут якого пролягає через територію Молдови, та Кишинів-Тараклія, який рухається через територію України, тож молдовська сторона також зацікавлена у якнайшвидшому врегулюванні цього питання.

Після проходження процедури внутрішнього погодження зазначених домовленостей міністерствами та відомствами, а також затвердження Урядами двох країн, потяги зможуть курсувати за новими правилами.

На думку керівника української делегації, заступника Міністра інфраструктури України Володимира Корнієнка, за ініціативи Чернівецької області знайдено юридичний механізм для врегулювання питань, які не вирішувались з 1991 року, оскільки укладання українсько-молдовської угоди визначить шляхи вирішення аналогічних проблем з Російською федерацією, і з сусідньою Білорусією.

повідомляє прес-служба облради

Переможцем в номінації «Кращий спеціаліст» у Всеукраїнському конкурсі «Кращий державний службовець» стала представниця Чернівецької ОДА Ісопенко Ірина

Як інформує управління голодержслужби України у Чернівецькій області, завершився III тур щорічного Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець». Цей конкурс - інструмент реалізації новітнього підходу до системи підвищення кваліфікації державних службовців, стимул до пошуку та підтримки висококваліфікованих державних службовців з метою підвищення авторитету державної служби.

Цьогорічним переможцем у номінації «Кращий спеціаліст» стала головний спеціаліст відділу дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти управління освіти і науки департаменту освіти і науки, молоді та спорту Чернівецької облдержадміністрації Ірина Ісопенко.

У III турі щорічного Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець» взяли участь 101 державний службовець з центральних та місцевих органів виконавчої влади, з них 49 – в номінації «Кращий керівник» та 52 – у номінації «Кращий спеціаліст».

Чернівецьку область на конкурсі у Києві представили переможці II етапу на регіональному рівні – головний спеціаліст відділу дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти управління освіти і науки департаменту освіти і науки, молоді та спорту обласної державної адміністрації Ірина Ісопенко, начальник відділу ведення Державного реєстру виборців апарату Кіцманської районної державної адміністрації Віктор Литвинюк та головний спеціаліст відділу ведення Державного реєстру виборців апарату Сторожинецької районної державної адміністрації Мирослава Ткачук. За підсумками Всеукраїнського конкурсу Ірина Ісопенко стала переможцем у номінації «Кращий спеціаліст» і отримала диплом та грошову винагороду у сумі 10 тис. гривень.

Ірина Ісопенко зауважила, що всі учасники III туру з різних регіонів країни представили свої творчі роботи, взяли участь у діловій грі та презентували виступ за обраною темою. Окрім цього, конкурсанти пройшли підвищення кваліфікації у рамках тематичного короткотермінового семінару з питань антикорупційного законодавства.

Слід додати, що представники Чернівецької області вже традиційно виборюють призові місця у цьому конкурсі.

Ігор СІДЛЯР,

директор Департаменту економічного розвитку і торгівлі Чернівецької обласної державної адміністрації

Інвестиційна діяльність на Буковині

(частина II-га)

Заходи виконавчої влади щодо сприяння залученню інвестицій на внутрішньому ринку з початку 2013 року

Робота місцевих органів виконавчої влади зосереджена на забезпеченні стабільності та створення умов подальшого розвитку економіки, підтримки малого і середнього бізнесу, формування сприятливого інвестиційного клімату, ефективної політики у сфері зайнятості населення, недопущення зменшення рівня заробітної плати та доходів населення. З початку 2013 року зроблено наступні позитивні кроки:

1. З метою забезпечення інформаційної, організаційної підтримки інвестиційної діяльності та створення сприятливих умов у сфері залучення іноземних і внутрішніх інвестицій в розвиток регіону розроблено «Дорожню карту інвестора Чернівецької області» та схему «Дорожньої карти інвестора Чернівецької області», які розміщено в рубриці «Буковина інвестиційна» на офіційному веб-сайті облдержадміністрації.

2. З метою просування та реалізації наявного інвестиційного потенціалу регіону, забезпечення стабільності та створення умов подальшого розвитку економіки, формування сприятливого інвестиційного клімату, за-

проваджено систему збору інвестиційних можливостей регіону, які можуть зацікавити вітчизняного та іноземного інвестора. Значений процес здійснюється шляхом проведення моніторингу інвестиційних пропозицій, вільних виробничих приміщень які надаються суб'єктами господарювання, райдержадміністраціями та виконавчими комітетами міських рад. Облдержадміністрація узагальнює подані пропозиції та формує відповідні бази даних та реєстри.

Станом на 01.07.2013 до **реєстру вільних земельних ділянок**, що пропонуються інвесторам для викупу або передачі в оренду, ввійшло 185 земельних ділянок загальною площею 620,3 га.

До реєстру **вільних виробничих приміщень** ввійшло 144 приміщення загальною площею 443,4 тис.кв.м.

База даних **інвестиційних пропозицій підприємств регіону** налічує **31 пропозицію** щодо інвестування в пріоритетні галузі економіки області, реалізація яких передбачає залучення інвестицій близько **148,7 млн. дол. США**: з них найбільші в розвиток рекреаційно-туристичної сфери – 51,5 млн. дол. США, транспортної інфраструктури – 38,9 млн. дол. США, високопродуктивного агропромислового комплексу – 29,7 млн. дол. США., житлово-ко-

мунального господарства – 17,0 млн. дол. США., технологічного оновлення харчової легкої та деревообробної промисловості – 11,6 млн. дол. США.

З метою пошуку потенційних інвесторів зазначені пропозиції розміщено на офіційному веб-сайті облдержадміністрації в рубриці «Буковина інвестиційна» та направлено Міністерству економічного розвитку і торгівлі України для включення їх до загальноукраїнської бази даних.

3. З метою створення сприятливих умов для залучення інвестицій Головним управлінням Держземагентства у Чернівецькій області постійно здійснюється **підготовка земельних ділянок до продажу**. Зокрема, на даний час здійснюється підготовка до продажу у власність 67 земельних ділянок орієнтовною площею 12,6 га, а також право оренди на 19 земельних ділянок орієнтовною площею 140,1 га. Станом на 01.08.2013 проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок, які або права на які виставляються на земельні торги, розроблені на 75 земельних ділянок (59 право власності, 16 право оренди), на 11 земельних ділянок проекти землеустрою знаходяться в стадії розробки (8 – право власності, 3 – право оренди).

4. Обласна державна адміністрація сприяє налагодженню контактів між потенційним інвестором та суб'єктами господарювання, які зацікавлені в залученні інвестицій. Розробка інвестиційного проекту здійснюється відповідно до вимог конкретного інвестора. З метою забезпечення розробки та супроводження реалізації інвестиційних проектів, інформаційно-консультативної та методичної підтримки суб'єктам інвестиційної діяльності в області працює Регіональний центр Держінвестицій – Державна бюджетна установа «Чернівецький регіональний центр з інвестицій та розвитку». Центром надаються безкоштовні послуги зі складання оперативного плану дій щодо підготовки та реалізації інвестиційного проекту; формування пакету документів, необхідних для реалізації проекту, а також персонального супроводу реалізації проекту З початку 2013 року центром розглянуто 61 звернення за принципом

«єдиного інвестиційного вікна», з них 18 звернень іноземних суб'єктів господарювання, 43 – українських суб'єктів господарювання. Із загальної кількості звернень: 33 – щодо залучення інвестицій, 17 – забезпечення та супровід реалізації проектів, 11 – складання оперативних планів по реалізації інвестиційних проектів.

5. В області постійно оновлюється база даних пілотних проектів, які можуть бути реалізовані із застосуванням механізму **державно-приватного партнерства** відповідно до вимог Закону України «Про державно-приватне партнерство». Станом на 01.07.2013 до бази даних включено 33 проектні пропозиції у сферах охорони здоров'я, житлово-комунального господарства, культури, лісового та мисливського господарства, прикордонної інфраструктури. База даних розміщена на офіційному порталі облдержадміністрації в рубриці «Буковина інвестиційна» та направлена Міністерству економічного розвитку і торгівлі України.

6. З метою стимулювання інвестиційної діяльності в пріоритетних галузях економіки та створення нових робочих місць Департаментом економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації 09.08.2013 проведено семінар-тренінг за участі фахівців, відповідальних за реалізацію інвестиційної політики у відповідні галузі та районних державних адміністрацій щодо вивчення та впровадження в регіоні Законів України «**Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць**» від 06.09.2012 №5205-VI. Окрім того, проведено роз'яснювальну роботу із суб'єктами господарювання регіону за результатами якої сформовано перелік суб'єктів господарювання зацікавлених у розробці та реалізації інвестиційних проектів в пріоритетних напрямках економіки.

7. З метою вироблення єдиного механізму щодо створення сприятливих умов у сфері залучення інвестицій в розвиток регіону, збільшення інвестиційних надходжень від вітчизняних та іноземних інвесторів, формування позитивного інвестиційного іміджу Чернівецької області, вироблення єдиного комплексного підходу до здійснення інформаційно-

презентаційної політики регіону Департаментом економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації сформовано **напрями діяльності, пріоритетні завдання та заходи щодо стимулювання інвестиційної діяльності у Чернівецькій області на 2013-2016 роки**, а також **перелік інвестиційних проектів, які будуть реалізовуватись впродовж 2013-2016 років в Чернівецькій області**.

8. Туристична індустрія сьогодні є однією з найбільш перспективних галузей економіки краю, оскільки вона безпосередньо впливає на збільшення надходжень до бюджету, сприяє підвищенню зайнятості населення, розвитку ринкових відносин, міжнародному співробітництву. Крім того, туризм є чинником істотного позитивного впливу на стан справ й у інших галузях економіки, таких як транспорт, зв'язок, будівництво, сільське господарство тощо. В Чернівецькій області у поточному році продовжується реалізація заходів, передбачених у Стратегію туристичного розвитку Чернівецької області на період до 2015 року. Зокрема, туристичний потенціал Буковини представляється під час участі у виставкових та ярмаркових заходах. Так, впродовж I півріччя 2013 року забезпечено участь делегації Чернівецької області у 2 виставкових заходах міжнародного та українського значення, а саме: 47 Міжнародній туристичній виставці «ITB Berlin» (06-10.03.2013, м. Берлін (Німеччина), XIX Міжнародній туристичній виставці UITT'2013: «Україна – Подорожі та туризм» (27-29.03.2013, м. Київ), а також в III Міжнародному туристичному форумі «Херсонщина – відпочинок, лікування, подорожі в екологічних умовах Таврії» (15-18.05.2013, м. Скадовськ Херсонська область) та у Першій міжнародній бізнес-конференції «ABC: Ukraine & Partners» (13-14.06.2013, м. Київ).

З метою підвищення іміджу Чернівецької області на всеукраїнському та міжнародному туристичних ринках та забезпечення сталого розвитку туристичної галузі регіону організовано та проведено: III фольклорно-етнографічний фестиваль Маланок (15.01.2013, м. Чернівці), IX Буковинський туристичний ярмарок (26.05.2013, м. Чернівці), II туристичний фестиваль березового соку (12.05.2013, с.

Банілів-Підгірний Сторожинецького району), а також надруковано промоційну літературу (брошури «Чернівці-Буковина» (англійською мовою), «Легенди Буковини», «Екскурсійний туризм Буковини», «Приваблива Буковина»).

9. Область активно залучає кошти Європейського Союзу. Ключовим інструментом такої співпраці є Спільна операційна програма «Румунія-Україна-Республіка Молдова» ENPI/CBC 2007-2013. Метою Програми є поліпшення економічної, соціальної та екологічної ситуації на програмній території в контексті безпечних і надійних кордонів шляхом поживлення контактів між партнерами по обидва боки від кордону. Так, зусиллями влади суттєво – з 3-х до майже 30% покращені результати першого конкурсу проектів за Програмою ЄС «Румунія-Україна-Республіка Молдова»: в область в 2012-2013 роках надійде загалом близько 140 млн. грн. у вигляді соціальних інвестицій. Це грантові позабюджетні кошти, основна частина яких спрямована на інфраструктурні об'єкти.

В рамках першого конкурсного відбору проектів за першим пріоритетом «Формування конкурентоздатної економіки на прикордонній території», а також другим пріоритетом «Екологічні виклики і готовність до надзвичайних ситуацій» Спільної операційної програми «Румунія-Україна-Республіка Молдова 2007-2013» в області реалізуються 5 проектів транскордонного співробітництва на загальну суму близько 4,0 млн. євро, які зареєстровані в Мінекономрозвитку з підтримки облдержадміністрації. Обсяг співфінансування з державного бюджету по цих проектах у 2013 році передбачено в сумі 10,9 млн.грн.

В рамках другого конкурсного відбору проектів за Спільною операційною програмою «Румунія-Україна-Республіка Молдова 2007-2013» завдяки системним та дієвим крокам влади від області подано 142 проектні пропозиції, 15 з яких пройшли перший етап відбору. Загальна вартість попередньо відібраних проектних пропозицій – 12,3 млн. євро.

10. Територіальні громади області беруть участь в реалізації проекту ЄС/ПРООН «**Місцевий розвиток орієнтований на громаду**», який започатковано у вересні 2007 року, який фінансується Європейською Комісією в

рамках програми технічної допомоги ЄС та співфінансується і впроваджується Програмою розвитку ООН в Україні. В рамках реалізації першої фази проекту в районах області зроблено та впроваджено 50 мікропроектів на загальну суму понад 8 млн. грн. На даний час розпочато реалізацію II фази проекту.

Станом на 01.07.2013 в 6 районах області реалізуються 24 мікропроекти бюджетом 4,0 млн.грн., з яких 19 проектів у сфері енергозбереження, 2 – водопостачання та 3 – охорони здоров'я. Крім цього, визначено 2 райони області (Герцаївський та Хотинський) для діяльності по відтворенню методології місцевого розвитку орієнтованого на громаду. Сума внеску ПРООН складає 600 тис.грн. За новим напрямком проекту ПРООН в області створено та зареєстровано 2 сільськогосподарські кооперативи. Для здійснення ряду економічних заходів, пов'язаних з виробництвом, переробкою, маркетингом і наданням послуг передбачено кошти ПРООН в сумі 60 тис.євро.

11. У 2013 році розпочато подання проектів на конкурсний відбір у рамках Програми ЄС «Підтримка політики регіонального розвитку України», мета якого фінансування проектів місцевого та регіонального розвитку. Аплікатами в межах даного конкурсу можуть бути місцеві органи влади районного рівня та міста із населенням менше 50 тис. осіб. На перший конкурсний відбір від Чернівецької області направлено 17 концептуальних нот проектів загальною вартістю понад 80,0 млн. грн.

12. З метою стимулювання інвестиційної

діяльності та спрощення процедури входження в бізнес на виконання Закону України «Про адміністративні послуги» з 1 травня 2012 року розпочав свою роботу Центр надання адміністративних послуг в місті Чернівцях. У роботі Центру беруть участь 8 виконавчих та 19 дозвільних органів. Тут надають 31 вид адміністративних послуг та 50 видів документів дозвільного характеру. Станом на 01.09.2013 через Центр надання адміністративних послуг у м. Чернівцях видано 26 854 адміністративних послуг, в т.ч. 1250 документів дозвільного характеру. З 15 липня 2013 року область одна із перших в Україні відкрила Центри надання адміністративних послуг в усіх районах та м.Новодністровську.

13. З метою сприяння динамічному розвитку підприємництва, розширення транскордонних і міжнародних зв'язків та залучення інвестицій в регіон підписано Меморандум про співробітництво між Чернівецькою обласною державною адміністрацією і Федерацією роботодавців України. В рамках співпраці в області створено та функціонує інвестиційний Фонд «Буковина». В поточному році Фондом виділено кредитні ресурси – пільгові трирічні кредити під 12% річних в сумі 620 тис. грн. для реалізації проектів трьох суб'єктів підприємництва.

Питання сприяння залучення інвестицій в економіку області, покращення інвестиційного іміджу краю знаходиться на постійному контролі в місцевих органах виконавчої влади.

статистика, факти, події

20 листопада 2013 року в Чернівецькому ЦППК було проведено круглий стіл на тему «Молодь та управління : представництво молодих людей в органах влади».

Більше інформації шукайте на сайті www.cppk.cv.ua

Михайло ЛЕНЬКОВ,

*в.о. начальника Управління державної служби
Головдержслужби України в Чернівецькій області*

Державна служба - справа професіоналів

Як відомо, з метою удосконалення організації діяльності окремих територіальних управлінь, наказом Головного управління державної служби України від 27 травня 2010 року №143 було утворене Управління державної служби Головдержслужби України у Чернівецькій області.

Сфера діяльності його працівників досить масштабна, адже перед ними стоїть завдання сприяти забезпеченню реалізації державної політики у сфері державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, узагальнювати практику застосування законодавства з питань державної служби, що належить до компетенції відділу, готувати пропозиції щодо його вдосконалення, передусім професійних навичок і вмінь спеціалістів кадрових служб органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Управління працює за принципом партнерства, який є визначальним у наданні методично-консультаційної допомоги посадовим особам з питань проходження державної служби та служби в органах місцевого самоврядування.

Протягом 2013 року територіальний підрозділ Головдержслужби тісно співпрацював з Чернівецькою обласною та районними державними адміністраціями, районними радами, територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади, регіональним ЦППК, поглиблював партнерські відносини з ними,

спрямовані на підвищення результативності та ефективності їх діяльності.

Практика надання методично-консультаційної допомоги органам державної влади та органам місцевого самоврядування засвідчила, що в діяльності органів влади мають місце певні недоліки і порушення в частині присвоєння рангів державним службовцям, обчислення стажу державної служби та встановлення надбавок за вислугу років. У ході консультацій надавалися відповідні методичні роз'яснення чинного законодавства про державну службу, службу в органах місцевого самоврядування, формування кадрового резерву, планування роботи, організації діловодства та контролю, розглядалися питання добору кадрів для проходження служби, організації конкурсного відбору, прийому на роботу та звільнення посадових осіб, актуальних питань організаційно-кадрової робо-

ти і управлінської діяльності для посадових осіб місцевого самоврядування, попередження проявів корупції, консультації з питань проведення адміністративної реформи тощо. Практикувалися спільні виїзди працівників відділу та облдержадміністрації для надання методично-консультаційної допомоги органам виконавчої влади і місцевого самоврядування, проведення навчань та семінарів-тренінгів.

Управління державної служби Голодержслужби України у Чернівецькій області приділяє значну увагу питанням удосконалення форм і змістовного наповнення комунікативних заходів з професійного навчання державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.

Протягом року на системній основі розглядалися усні звернення громадян під час проведення особистих, виїзних прийомів та прямих телефонних ліній, а також письмові звернення, заяви, скарги тощо. Звернення здебільшого стосувалися питань дотримання чинного законодавства про державну службу та про боротьбу з корупцією.

Активно співпрацюємо із засобами масової інформації. Під час проведення у державних органах виконавчої влади та в органах місцевого самоврядування лекцій та семінарів постійно доводимо до відома державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування надіслані на адресу Управління позиційні матеріали Нацдержслужби України щодо Всеукраїнського щорічного конкурсу “Кращий державний службовець”; Президентського кадрового резерву “Нова еліта нації”; Національного плану дій на 2013 рік щодо впровадження Програми економічних ре-

форм на 2010-2014 роки “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава”; Державної цільової програми розвитку державної служби на період до 2016 року; Стратегії державної кадрової політики на 2012-2020 роки. Варто зазначити і про плідну співпрацю з редакціями друкованих видань, що дає можливість вільного доступу громадян до інформації про розвиток та проходження державної служби і служби в органах місцевого самоврядування, про заходи щодо запобігання та протидії проявам корупції, а також про діяльність управління.

Щочетверга діє пряма телефонна лінія “Державна служба та служба в органах місцевого самоврядування”, “Суспільство проти корупції”, ведеться облік звернень громадян, які зателефонували на пряму телефонну лінію. Найбільша частка звернень стосується питань обчислення та зарахування періодів роботи до стажу державної служби, продовження терміну перебування на державній службі, прийняття на державну службу, присвоєння рангів державним службовцям та посадовим особам органів місцевого самоврядування, призначення або перерахунку пенсії державного службовця, встановлення надбавок і доплат та інші.

Відповідно до Плану реалізації Рамкової Угоди про співробітництво між Національним агентством України з питань державної служби, Чернівецькою обласною державною адміністрацією та Чернівецькою обласною радою на 2013 рік та з урахуванням проведеного на початку року вивчення потреб органів виконавчої влади та місцевого самоврядування в отриманні інформаційної, методично-консультаційної допомоги з питань державної служби, служби в органах місцевого самоврядування, антикорупційного законодавства терорганом ГУДС було продовжено роботу з організації та проведення комунікативних заходів, спрямованих на підвищення рівня знань державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування області з питань нового законодавства України про державну службу та службу в органах місцевого самоврядування, антикорупційного законодавства. З метою підвищення ролі органів місцевого самоврядування, зокрема у реалізації

трансграничного співробітництва, за участі Управління проведено круглий стіл “Україна та Румунія на шляхах європейської взаємодії”. Захід у рамках відзначення Дня Європи було організовано Чернівецьким міським громадським об’єднанням “Буковинський політологічний центр” за сприяння Генерального консульства Румунії у Чернівцях та кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету ім.Ю.Федьковича.

На нашу думку, чимало було зроблено у напрямку активізації консультацій з громадськістю. Лише у рамках засідань громадської експертної групи, що діє при Управлінні, цього року розглянуто низку питань, зокрема про ефективність надання Управлінням методико-консультаційної допомоги з питань організаційно-кадрової роботи органам місцевого самоврядування Чернівецької області, програму розвитку лідерства у Чернівецькій області на 2013-2015 роки, особливості проведення Всеукраїнського конкурсу “Кращий державний службовець”, Президентський кадровий резерв “Нова еліта нації”, проект Методичних рекомендацій щодо проведення конкурсу “Краща посадова особа місцевого самоврядування”, проведення спеціальної перевірки щодо осіб, які претендують на зайняття посад державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування тощо.

Підсумовуючи вищесказане важливо наголосити, що саме державна служба є механізмом забезпечення стабільності та надійності конституційного устрою, надання державному управлінню організованості, компетентності і професіоналізму. Від рівня професіоналізму та прозорості дій державних службовців залежить ступінь задоволення законних інтересів громадян, авторитет держави, сталий розвиток країни та її конкурентоспроможність на міжнародній арені.

І справді, в досить нелегкий політичний та економічний час Управління докладає максимальних зусиль для забезпечення виконання державної політики на якісно новому, професійному рівні, створенні умов для подальшого розвитку професійної державної служби, підвищення соціального статусу державних службовців відповідно до європейських стандартів.

статистика, факти, події

Віталій Темерівський призначений на посаду голови Кіцманської РДА

Відповідно до розпорядження Президента України №410/2013-рп від 26 грудня головою Кіцманської районної державної адміністрації призначено Віталія Темерівського.

Світлана АФОНІНА,

начальник Чернівецького міського управління юстиції

Відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів

Основним Законом України встановлено, що кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей.

Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності (стаття 68 Конституції України).

Перелік порушень, за які з суб'єкта господарювання стягується штраф, розмір і порядок його стягнення визначаються законами.

Законом України «Про захист прав споживачів» (надалі – Закон), який регулює відносини між споживачами товарів, робіт і послуг та виробниками і продавцями товарів, виконавцями робіт і надавачами послуг різних форм власності, встановлено відповідальність суб'єктів господарювання сфери торговельного та інших видів обслуговування, у тому числі ресторанного господарства, за порушення законодавства про захист прав споживачів (стаття 23).

Так, **суб'єкти господарювання несуть відповідальність за:**

- відмову споживачу в реалізації його прав, установлених частиною першою статті 8 (права споживача у разі придбання товару неналежної якості), частиною першою статті 9 (права споживача при придбанні товару

належної якості) і частиною третьою статті 10 цього Закону (права споживача у разі порушення умов договору про виконання робіт (надання послуг);

- виготовлення або реалізацію продукції, що не відповідає вимогам нормативних документів;

- реалізацію продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні, але у документах, згідно з якими її передано на реалізацію, відсутні реєстраційні номери сертифіката відповідності або свідоцтва про визнання відповідності;

- виготовлення або реалізацію продукції, що не відповідає вимогам нормативних документів, нормативно-правових актів стосовно безпеки для життя, здоров'я та майна споживачів і навколишнього природного середовища;

- реалізацію продукції, забороненої відповідним державним органом для виготовлення та реалізації (виконання, надання);

- реалізацію небезпечного товару (отрути, пестицидів, вибухо- і вогнебезпечних речовин тощо) без належного попереджувального маркування, а також без інформації про правила і умови безпечного його використання ;

- відсутність необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про

продукцію;

- створення перешкод службовим особам спеціально уповноваженого органу виконавчої влади у сфері захисту прав споживачів та структурного підрозділу з питань захисту прав споживачів органу місцевого самоврядування у проведенні перевірки якості продукції, а також правил торговельного та інших видів обслуговування;

- невиконання або несвоєчасне виконання припису посадових осіб спеціально уповноваженого органу виконавчої влади у сфері захисту прав споживачів про усунення порушень прав споживачів;

- реалізацію товару, строк придатності якого минув;

- порушення умов договору між споживачем і виконавцем про виконання роботи, надання послуги;

- обмеження або відмову в реалізації прав споживачів на вільний вибір продукції та форми її оплати, установлених ч.2 статті 17 цього Закону.

Розмір штрафів визначено також ст. 23 Закону. Суми штрафів зараховуються до державного бюджету. Порядок їх стягнення визначається Кабінетом Міністрів України.

Зазначимо, що крім Закону України «Про захист прав споживачів» відповідальність за порушення прав споживачів встановлено і Кодексом України про адміністративні правопорушення.

Згідно з даним Кодексом до адміністративної відповідальності притягаються особи винні у:

- порушенні правил торгівлі і надання послуг працівниками торгівлі, громадського харчування та сфери послуг, громадянами, які займаються підприємницькою діяльністю;

- порушенні порядку проведення розрахунків із споживачами;

- обмані покупця чи замовника;

- відмові у наданні громадянам-споживачам необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про товари (роботи, послуги), їх кількість, якість, асортимент, а також про їх виробника (виконавця, продавця), у навчанні безпечного та правильного їх використання, а так само обмеження прав громадян-

споживачів на перевірку якості, комплектності, ваги та ціни придбаних товарів;

- відмові громадянину-споживачу в реалізації його права в разі придбання ним товару неналежної якості;

- порушенні правил торгівлі алкогольними напоями і тютюновими виробами;

- випуску і реалізація продукції, яка не відповідає вимогам стандартів;

- випуску у продаж нестандартної продукції;

- виконанні робіт, надання послуг громадянам-споживачам, що не відповідають вимогам стандартів, норм і правил;

- порушенні правил виробництва, ремонту, продажу та прокату засобів вимірювальної техніки;

- порушенні правил застосування засобів вимірювальної техніки.

Відповідальність за порушення правил торгівлі алкогольними напоями і тютюновими виробами визначено також Законами України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів», «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення», «Про рекламу».

Законодавство про захист прав споживачів не містить норм, які б дозволяли поглинати менш тяжке порушення більш тяжким. **Штрафи накладаються окремо за кожне виявлене порушення.**

За завдані шкоду і збитки суб'єкти підприємництва несуть майнову та іншу встановлену законом відповідальність (стаття 49 Господарського кодексу України).

Людмила ПИЛИПІВ,

провідний спеціаліст Чернівецького
міського управління юстиції

Систематизація та облік актів законодавства - обов'язкова діяльність юридичних служб

Наявність значної кількості нормативно-правових актів, які складають систему законодавства, розбіжність у часі їхнього прийняття та суб'єктах, що приймають їх, обумовлюють необхідність діяльності з їхнього впорядкування, погодження, усунення про-тиріч, тобто систематизації. Систематизація - це впорядкування нормативно-правових актів з метою зручності в користуванні, внесення до них коректив і пристосування до змін, які відбулись в економічному і політичному житті суспільства, заміна старих нормативних актів новими, їх комп'ютеризація.

Облік і систематизація актів законодавства здійснюється з метою за-безпечення точною і повною інформацією про чинне законодавство України, надання допомоги працівникам органів виконавчої влади, державних підприємств, установ, організацій в оперативному пошуку законодавчих актів.

У *Загальному положенні про юридичну службу* зазначено, що юридичні служби органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій повинні:

- вести облік актів законодавства і міжнародних договорів України (пп. 18 п. 10 *Загального положення про юридичну службу*);
- забезпечувати підтримання їх у контрольному стані та зберігання (пп. 18 п. 10 *За-*

гального положення про юридичну службу);

- збирати інформацію про офіційне оприлюднення актів законодавства в друкованих виданнях (пп. 19 п. 10 *Загального положення про юридичну службу*).

Виконання відповідних функцій є **обов'язком** юридичної служби та повинно бути передбачено в посадових інструкціях її працівників. Слід пам'ятати, що статтю 117 Конституції України встановлено: Кабінет Міністрів України в межах своєї компетенції видає постанови і розпорядження, які є обов'язковими до виконання». **Тобто ухилення від ведення роботи з обліку та систематизації законодавчих актів є порушенням вимог чинного законодавства.**

Пунктом 16 Загального положення про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.11.2008 № 1040 (далі – *Загальне положення про юридичну службу*) визначено, що орган виконавчої влади, підприємство, установа, організація зобов'язані створювати умови для належної роботи і підвищення кваліфікації працівників юридичної служби, **в тому числі забезпечувати їх нормативно – правовими актами і довідковими матеріалами, іншими**

посібниками та літературою з правових питань, електронною системою інформаційно-правового забезпечення, а також доступом до інформаційних баз.

Забезпечення юридичної служби нормативно-правовою базою є необхідним елементом здійснення роботи з питань систематизації законодавства. Воно здійснюється як екземплярами нормативно-правових актів на паперових носіях, так і в електронному вигляді.

Забезпечення юридичної служби друкованими виданнями з правової тематики може здійснюватися як шляхом передплати періодичних видань (журнал «Офіційний вісник України», газета «Голос України» тощо), так і шляхом придбання будь-яких видань довідкового характеру («Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України», «Юридична енциклопедія» тощо).

Міністерство юстиції України пропонує до вашої уваги такі офіційні друковані видання, як: «Офіційний вісник України»; «Кодекси України»; «Систематичне зібрання чинного законодавства України» та науково-фахове видання «Бюлетень Міністерства юстиції України».

Крім того відповідно до доручення Прем'єр-міністра України Азарова М.Я. від 12 липня 2010 року № 42125/1/1-10 про забезпечення міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, підвідомчих підприємств, установ та організацій бюлетенем «Офіційний вісник України» їх керівники повинні забезпечити передплату даного офіційного видання Міністерства юстиції України з метою оперативного і повного забезпечення правовою інформацією органів державної влади, підприємств, установ і організацій, доведення актів законодавства України до відома громадян.

У якості електронної системи інформаційно-правового забезпечення, а також доступу до інформаційних баз можуть бути використані періодичні видання Міністерства юстиції України в електронному вигляді, про які мова йшла вище, нормативно-правові бази на CD-дисках; інформаційно-правові системи «ЛІГА:ЗАКОН», «ПАРУС», «Кодекси України» та інші; завдяки доступу до мережі Інтернет

забезпечується доступ до баз нормативно-правових актів, розміщених на сайтах Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Президента України тощо.

Одним з варіантів отримання нормативно-правових актів в електронному (і не лише) вигляді є доступ до інформаційного фонду Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.

Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів – це єдина електронна база даних, де зберігаються тексти усіх виданих державними органами влади актів законодавства, починаючи з 1985 року і до теперішнього часу. Це автоматизована система збирання, накопичення та опрацювання актів законодавства, яку створено Міністерством юстиції України на виконання Указу Президента України від 27 червня 1996 року № 468 «Про Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів».

Юрисконсульт чи особа, яка забезпечує ведення обліку та систематизації законодавства опрацьовує офіційні друковані видання, що надходять до органу виконавчої влади, підприємства, установи, організації. Така процедура проводиться з метою забезпечення повною і точною інформацією щодо чинних актів законодавства керівника та працівників органу виконавчої влади, підприємства, установи, організації. Таким чином, забезпечується збирання інформації про офіційне оприлюднення актів законодавства в друкованих виданнях.

Збір інформації про офіційне оприлюднення актів законодавства в друкованих виданнях може здійснюватися як за допомогою мережі Інтернет (на сайті Верховної Ради України), за допомогою правової пошукової бази, так і безпосередньо з отриманих за передплатою офіційних періодичних видань. Відповідна інформація може бути зазначена у відповідному розділі карток обліку систематичної картотеки або у журналі обліку актів законодавства, міжнародних договорів. Надалі інформація з урахуванням специфіки діяльності органу виконавчої влади, державного підприємства, установи, організації знаходить своє відображення в систематичній картотеці актів законодавства або в журналі обліку актів законодавства.

Журнали обліку актів законодавства доцільно вести окремо за кожним видавником актів, шляхом внесення інформації, у якій зазначати номер, дату прийняття, дату надходження, вид, видавника, назву, джерело опублікування в офіційних друкованих виданнях.

Відповідно до Загального положення про юридичну службу є обов'язковим ведення журналу обліку міжнародних договорів. У журналі обліку міжнародних договорів варто зазначати номер, дату отримання, країну, вид, назву, дату підписання, дату ратифікації (затвердження, приєднання), дату набрання чинності, дату денонсації, дату втрати чинності, термін дії.

З метою встановлення єдиного порядку обліку, зберігання та підтримання в контрольному стані актів законодавства України на підприємствах, в установах, організаціях рекомендовано прийняття Положення про порядок здійснення обліку та систематизації законодавства, яке б визначало порядок ведення інформаційного фонду, обліку, зберігання та підтримання в контрольному стані актів законодавства.

За відсутності такого Положення акти законодавства, що надходять до органу виконавчої влади, державного підприємства, установи, організації можна обліковувати та підтримувати у контрольному стані відповідно до Положення про порядок здійснення обліку та систематизації законодавства в органах та установах юстиції України, затвердженого нака-

зом Міністерства юстиції України від 15.04.2004 року № 31/5.

У контрольному стані обов'язково підтримуються акти законодавства, перелік яких може бути затверджено наказом по підприємству, установі, організації та інші акти законодавства, необхідні в роботі, як підприємства, установи, організації в цілому так і юридичної служби безпосередньо. В такий перелік обов'язково входять Конституція України та кодекси України.

На підприємствах, в установах, організаціях повинні бути створені умови для забезпечення зберігання актів законодавства та їх збірників.

Відповідальність за своєчасне комплектування і збереження актів законодавства та юридичної літератури покладається на працівників юридичної служби підприємства, установи, організації, які виконують обов'язки з питань обліку та систематизації законодавства.

Таким чином, систематизація та облік актів законодавства є важливою передумовою правильного застосування норм права в умовах постійного оновлення законодавства.

статистика, факти, події

НА БУКОВИНІ ФІНАНСУВАННЯ ПЕНСІЙ ГРУДНЯ 2013 РОКУ ЗАВЕРШЕНО У ПОВНОМУ ОБСЯЗІ

Як повідомляє головне управління Пенсійного фонду України у Чернівецькій області, органами Пенсійного фонду області у повному обсязі профінансовано виплату пенсій за грудень 2013 року у всіх районах краю. Загалом у грудні цього року профінансовано пенсії 235,7 тис. буковинських пенсіонерів.

Інвестиційна діяльність Кіцманського району за останній період

Кіцманський район є одним із передових та перспективних районів Чернівецької області з точки зору потенціалу економічного розвитку та інвестиційної привабливості зокрема. Це зумовлено не тільки унікальним географічне положення та багатством природних ресурсів, а й соціально-політичною стабільністю.

Також район є одним із небагатьох, де проводиться активна робота по налагодженню міжнародного співробітництва із Бельським повітом Республіки Польща. В рамках Договору про дружні відносини, який було підписано 24 серпня 2003 року, здійснюється обмін досвідом в різних сферах соціально-економічного розвитку.

Природно-ресурсний потенціал краю створює необхідні умови для вкладення інвестицій з метою розвитку галузей харчової промисловості.

На території району здійснює діяльність ТОВ «Букофрут», яке посідає важливе місце в соціально-економічному розвитку регіону. Періодичне оновлення основних засобів виробництва та залучення капітальних інвестицій в будівництво та розширення виробничих потужностей сприяє розвитку підприємства.

Завдяки значним обсягам іноземних інвестицій (119 млн. грн.) тут встановлено найсучасніше обладнання, виробнича потужність підприємства — прийом та переробка 500 тонн яблук на добу та виробництво близько 60 тонн фруктового концентрату і 6 тонн ароми. Підприємство нарощує обсяги виробництва, сплачує значні обсяги податків та зборів до бюджету.

Так, за перше півріччя 2013 року чисельність працюючих на підприємстві складала 71 особа, середня заробітна плата на 1 штатного працівника 2186,0 грн.

Обсяги реалізованої промислової продукції за січень- червень 2013 року склали 28867,5 тис.грн. (174,5%), перерахування до Державного та місцевого бюджетів за період становили 2585,5 тис.грн.

Також ТОВ «Букофрут» є експортером соків концентрованих, включаючи купажовані.

Одним із найпотужніших підприємств по розведенню птиці в регіоні є ТОВ «УПГ-Інвест», яке визнало високий потенціал вирощування і переробки індиків.

Завдяки досвіду менеджменту і працівників в такій галузі як птахівництво, а також порадам і допомозі німецьких партнерів Kartzfehn, УПГ-Інвест є першою компанією в Україні, яка має відповідне ноу-хау для сучасного виробництва індички.

Як перший вирощувач індиків на комерційному рівні в Україні, компанія притягує увагу багатьох зарубіжних компаній, що займаються вирощуванням індиків, в якості майбутнього партнера і засобу для входження на український ринок. Компанія сформувала стратегічний альянс з одним з провідних німецьких вирощувачів одностадійних пташенят Kartzfehn. Окрім забезпечення УПГ-Інвест високоякісними одностадійними пташенятами за конкурентною ціною, німецький партнер став дуже цінним джерелом інформації і порад, що дає можливість компанії завжди бути в курсі нових методів і методологій вирощування.

В с.Витилівка ТОВ «УПГ-інвест» реконструювало 25 приміщень колишнього свинокомплексу, що були майже повністю зруйновані. Тепер кожен пташник обладнаний сучасними автоматичними системами для підтримки температурного режиму, годування птиці, тож потребує мінімум людського втручання. За січень-червень поточного року тут реалізовано продукції на суму 78661,6 тис.грн., що на 28,0% більше минулорічного показника.

На підприємстві працює 159 людей, середня заробітна плата у місяць яких становить 2283,0 грн.

До вагомих підприємств харчової промисловості належить й Лужанське МПД ДП «Укрспирт», яке успішно проводить дослідно-промислові та експериментальні роботи, створює нові види харчових продуктів і добавок, також переробляє м'ясо, виробляє і реалізовує етиловий спирт та різні технічні рідини.

За 6 місяців поточного року заводом було реалізовано продукції на суму 29703,1, що на 25,0 % більше реалізованої продукції за I півріччя попереднього року. Збільшилася сума податків і зборів, які станом на 01.07.2013 року становлять 493,5 тис. грн.

У Лужанському місці провадження діяльності ДП «Укрспирт» працює 151 людина, які отримують найвищу середню зарплату серед працівників харчової промисловості району - 2646,0 гривень.

Приймає на зберігання, переробляє зерно і випускає продукцію державного і мобілізаційного резерву ДП «Неполоківський комбінат хлібопродуктів», який за січень-червень 2013 року виробив продукції на 18,0

млн. грн. На підприємстві трудовий колектив в кількості 172 осіб, середньомісячну зарплату яких складає 2142,0 гривень.

Одним із передових сільськогосподарських підприємств району є Агрофірма Оршівська. Корпорація «Сварог Вест Груп», яка орендує місцеві землі, досягає високих результатів як сучасним технологіям виробництва, так і завдяки внесенню органічних добрив, а це пов'язано з розвитком тваринництва.

Безперечно одним із найбільш туристично привабливих об'єктів на території району та області в цілому є Клуб верхової їзди «Троя», що в с.Реваківці. Це перший подібний заклад у краї. За досить короткий час роботи клуб уже встиг стати популярним місцем відпочинку для багатьох буковинців та гостей Чернівецької області.

На території площею майже 6 гектарів є поле для верхової їзди, декілька манежів для тренувань, конюшня, де, власне, вирощують і виховують скакунів. Дорослі і діти тут можуть не просто розважитися, але навчитися добре триматися в сідлі. В клубі відбуваються різноманітні види занять з верхової їзди: це і навчання верхової їзди для зовсім недосвідчених вершників, і катання на конях для людей з різним рівнем підготовки, і багатогодинні кінні прогулянки для груп.

З метою покращення розвитку інвестиційної діяльності в районі, місцевою владою вживаються заходи щодо утримання та примноження позитивних тенденцій розвитку району та забезпечення економічного зростання.

Протягом 2010-2012 років в сфері інвестиційної діяльності Кіцманського району спостерігалось коливання темпів зростання, зумовлених економічною кризою та як наслідок ускладненим соціально-економічним станови-

щем регіону.

Так, 2010р. підприємствами та організаціями всіх форм власності за рахунок усіх джерел фінансування було вкладено 142,6 млн.грн капітальних інвестицій, що більше на 33,2% відносно 2009 року. Найбільша частка - 55,1%, або 76,6 млн.грн. освоєна за рахунок коштів населення на індивідуальне житлове будівництво. В сільське господарство було направлено 17,9% (23,7 млн.грн.), у промисловість 12,2% (16,1 млн.грн.).

У 2011 році відбувся спад залучення капітальних інвестицій підприємствами та організаціями району, в розвиток економіки за рахунок усіх джерел фінансування було вкладено 100306 тис. грн. (без ПДВ) капітальних інвестицій.

За видами економічної діяльності із загального обсягу інвестицій (82451,0 тис.грн.) в основний капітал направлено 38,9% або 33872 тис.грн. (з ПДВ) у сільське господарство, мисливство, лісове господарство, з яких в галузь рослинництва – 17390 тис.грн., тваринництва – 16447 тис.грн.; у промисловість 2528 тис.грн., або 3%; в торгівлю – 12390 тис.грн. (14,2%); в соціально-культурну сферу (освіту, охорону

здоров'я, культуру та спорт) спрямовано 3798 тис.грн. (4,4%).

У 2012 році відбулось значне збільшення капіталовкладень підприємствами району відносно попереднього року. За оперативними даними, в розвиток економіки району за рахунок усіх джерел фінансування за 2012 рік вкладено близько 178,3 млн.грн., що в півтора рази більше за 2011 рік (100,3 млн.грн.), зокрема: у житлове будівництво – 133,5 млн.грн, сільське господарство – 35,9 млн.грн., промисловість – 3,0 млн.грн., освіту – 1,3 млн.грн.

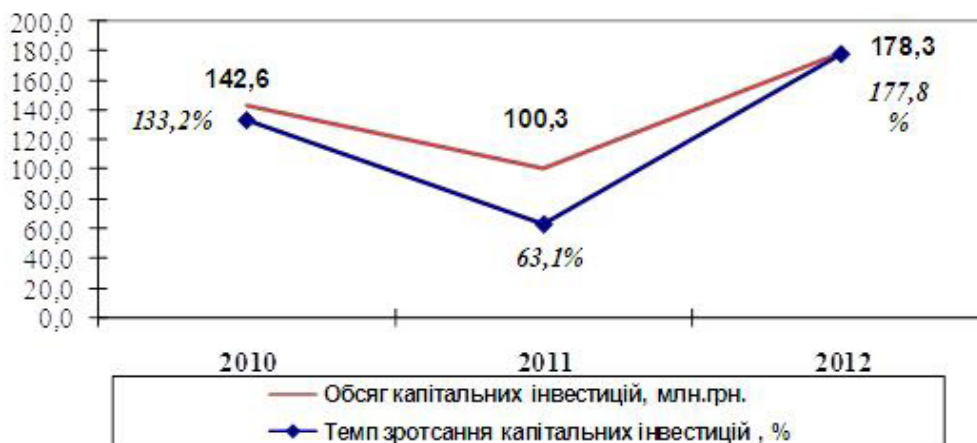
В розвиток економіки району за рахунок усіх джерел фінансування за січень-червень 2013 року вкладено 69,4 млн.грн., що на 22,6% більше ніж за відповідний період 2012 року (56,6 млн. грн.), зокрема: у житлове будівництво – 47,3 млн.грн, сільське господарство – 16,0 млн.грн., промисловість – 0,5 млн.грн.

Найбільш вагому частину (68,1%) капітальних інвестицій освоєно за рахунок коштів населення в індивідуальне житлове будівництво, що складає 47,3 млн.грн. Темп зростання становить 111,5% до 2012 року (42,4 млн.грн.).

За I півріччя 2013 року індивідуальними забудовниками району введено в експлуатацію 65 житлових будинки загальною площею 13271,0 м кв., (64 будинки заг. площею 11835,0 м.кв. за I півріччя 2012 року).

Темп зростання обсягу введення житла в експлуатацію за січень-червень 2013 року складає 101,6 % до показника відповідного періоду 2012 року.

Протягом I півріччя поточного року в

експлуатацію було також введено об'єкти іншого призначення, зокрема:

- кафе-бар за адресою вул.Центральна, 120-А, смт Лужани Кіцманського району;
- магазин «Будівельні матеріали» в с.Мамаївці (вул.Шевченка 31-Г) Кіцманського району;
- торгово-побутовий комплекс Кіцманський р-н, смт Неполоківці, вул. Магістральна, 35;
- будівлю торгового павільйону-кафе за адресою с. Біла, вул. Центральна, 31В;
- здійснено реконструкцію магазину в с. Берегомет, по вул. Головній, 21.

В галузі сільського господарства відбулось значне збільшення обсягу залучених капітальних інвестицій відносно І півріччя 2012 року. В цілому, за січень-червень поточного року обсяг капітальних інвестицій по с/г організаціях склав біля 16,0 млн.грн.(+5,0 млн. грн. до 2012р.)

Основними підприємствами, які спрямовували кошти у будівництво та придбання необоротних матеріальних активів, були ТОВ АТЗТ «Мирне» - 7462,0 тис.грн. (переведення в основне стадо 198 голів ВРХ, закупка обладнання); ТОВ «Драчинецьке - 1» - 2236,0 тис.грн. на будівництво цеху по забою птиці в с.Шипинці (завершення будівництва та обладнання виробництва необхідним устаткуванням планується до кінця III кварталу 2013 року), ПСП «Мамаївське» - 1721,0 тис.грн. (будівництво ресторану в с.Мамаївці); ТОВ «Валівське» - 2475,0 тис.грн. (придбання техніки - трактора, культиватора, плугів та катків, проведення реконструкції корівника та здійснення ремонту квартир); ТОВ «Колосок - 1» - 576,0 тис. грн. (переведення в основне стадо 39 голів ВРХ, здійснення капітального ремонту обладнання, придбання вантажного автомобіля), ТОВ «Агрофірма Ошихлібська» - 658,0 тис.грн. на придбання обладнання та устаткування, СВК «Зоря» - 599,0 тис.грн. (переведено в основне стадо 89 голів ВРХ).

Обсяг капітальних інвестицій промислових підприємств району за січень-червень 2013 року показав негативну динаміку та склав 50% (близько 493,0 тис.грн.) обсягу капіталовкладень відповідного періоду 2012 року.

Зокрема, ДП «Неполоківський комбінат хлібопродуктів» інвестувало кошти в розмірі

187,0 тис.грн. на придбання компресора вартістю 164,0 тис.грн. та білізноміра, ТОВ «Буковинська цегла» - в сумі 129,0 тис.грн. на ремонт будівлі, обладнання (пресу, печі) та придбання транспортних засобів, ТОВ «Букофрут» - 95,0 тис.грн. на придбання обладнання для виробництва.

Іноземні інвестиції. Станом на 01.07.2013 року загальний обсяг прямих іноземних інвестицій 13-ти підприємств району склав 16607,1 тис.дол. США, темп зростання обсягу прямих іноземних інвестицій до початку року склав 100,1%.

За обсягом прямих іноземних інвестицій в розрахунку на одиницю населення район займає лідируючу позицію в області із показником 237,0 дол.США.

Прямі іноземні інвестиції з початку інвестування здійснювали нерезиденти з 9 країн світу. Найвагоміші внески іноземного акціонерного капіталу в економіку району зробили нерезиденти з Кіпру.

Значні обсяги інвестицій зосереджено на підприємствах переробної промисловості - 91,2% загального обсягу прямих іноземних інвестицій, внесених в економіку району. Найвагоміші внески зробили інвестори ТОВ «Букофрут» (виробництво овочевих та фруктових соків) - 9847,7 тис.дол.США, 817,85 тис. грн., 3744,95 тис.євро (Кіпр).

Найбільше коштів інвестовано в сільгоспідприємства нерезидентами із Кіпру в ПП «Інтерагроком» - 725,0 тис.дол.США, 2469,0 тис.грн., 100 тис.євро (вирощування зерняткових та кісточкових фруктів), ТОВ «Агрофірма Оршівська» - 4,9 тис.євро, ТОВ АТЗТ «Мирне» - 4,2 тис.євро (вирощування зернових та технічних культур) і Російської Федерації - в ПП «Вікторія» 388,3 тис.грн. на виробництво готових кормів, розведення свиней. В загальному обсязі, прямі іноземні інвестиції підприємств галузі сільського господарства склали 7,5 %.

З метою залучення іноземних інвестицій в економіку району шляхом участі в грантових конкурсах та програмах, структурними підрозділами Кіцманської районної державної адміністрації, спільно із Чернівецькою регіональною асоціацією «AREAS»,

Інститутом післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області та Буковинською агенцією ініціатив та розвитку проводилась активна робота по підготовці та подачі проектних пропозицій (концептуальних нот) для участі в конкурсному відборі Спільної операційної програми «Румунія-Україна-Республіка Молдова» ENPI/CBC 2007-2013.

За результатами другого конкурсного відбору, на який було направлено 7 пропозицій на загальну суму 6,623 млн. євро, концептуальні ноти галузевих проектів транскордонного співробітництва «Використання європейського досвіду по боротьбі з ерозією ґрунтів в Кіцманському районі Чернівецької області» (розмір гранту 2,1 млн.євро) та «Збільшення середньої тривалості життя людей похилого віку, шляхи підвищення їхнього рівня життя» на суму 600,0 тис.євро успішно пройшли I фазу оцінювання.

Остаточні результати щодо затвердження кінцевих переліків проектів, які пройшли конкурсний відбір, будуть відомі у вересні місяці поточного року.

Також Кіцманська райдержадміністрація взяла участь у відборі проектів в рамках Програми ЄС «Підтримка політики регіонального розвитку України». На конкурсний відбір було направлено проект «Створення сільськогосподарського кластеру в Кіцманському районі» на суму 500,0 тис.євро.

Для покращення розвитку інфраструктури аграрного ринку шляхом залучення коштів європейського співтовариства, Кіцманський район бере участь в реалізації проекту за напрямом «Економічний розвиток сільських територій» (створення сільськогосподарських кооперативів) в рамках другої фази проекту ЄС/ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» (MPG). Вартість проекту складає близько 310,0 тис.грн., в тому числі сума гранту – біля 220,0 тис.грн, що складає 70% від загального обсягу витрат.

В селі Оршівці Кіцманського району, яке було відібране для впровадження мікропроекту, 22 березня оршовецькою територіальною громадою створено сільськогосподарський багатофункціональний обслуговуючий кооператив «Орхідея» по наданню послуг домо-

господарствам для виробництва та переробки сільськогосподарської продукції.

На даний час завершено підготовку бізнес-плану та безпосередньо інвестиційний проект. Наступним етапом буде отримання фінансування з фонду конкурсу ЄС/ПРООН та закупівля необхідного обладнання для запуску механізму реалізації проекту.

В галузі освіти впроваджуються проекти, спрямовані на покращення євроінтеграційних процесів, зокрема вчителі Лужанського ЗНЗ I-III ступенів брали участь в проекті «Шкільна академія українсько-польського підприємництва», який був організований Центром розвитку освіти у Варшаві ОРЕ спільно з інститутом післядипломної педагогічної освіти Львівської області. В рамках проекту вчителі пройшли підготовку в інститутах післядипломної педагогічної освіти м.Чернівці та Івано-Франківська. В ході реалізації проекту в Лужанському ЗНЗ I-III ступенів створено шкільний клуб підприємництва «Лідер», який має свій блог, де висвітлюється вся робота клубу.

Також, за результатами конкурсного відбору Всеукраїнського конкурсу проектів та програм розвитку місцевого самоврядування в Україні, Суховерхівська сільська рада виграла грант на реалізацію проекту «Створення сприятливих умов для навчання та всебічного розвитку дітей-дошкільнят в Суховерхівському ДНЗ» (здійснення капітального ремонту), вартість проекту склала 131,2 тис.грн.

Інформація про інвестиційну привабливість району періодично висвітлюється в засобах масової інформації та на веб-сайті райдержадміністрації. Проводиться широке інформування суб'єктів господарювання району щодо виставково-ярмаркової діяльності як в Україні, так і за її межами.

Катерина БОНДАРЕНКО,

методист навчально-методичного відділу державного навчального закладу «Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій Кіровоградської обласної державної адміністрації», магістр управління навчальним закладом

Актуальні питання антикорупційної політики держави

Корупція існує в будь-якій політичній чи економічній системах і є складовою механізму експлуатації суспільства бюрократичними (управлінськими) структурами. Більшість наукових джерел визначає корупцію як складне соціальне явище, яке негативно впливає на всі аспекти політичного і соціально-економічного розвитку суспільства і держави.

В значній частині гуманітарних, і зокрема кримінологічних, досліджень, розрізняється загальносуспільствознавчий, загальноюридичний і кримінологічний аспекти аналізу корупції. Але в усіх дослідженнях корупція трактується як відхилення від юридичних і моральних норм в процесі здійснення економічної і політичної влади, яке вростає в систему (іноді достатньо струнку і навіть формалізовану), що перетворює корупцію в один з механізмів прийняття або гальмування адміністративних або управлінських рішень. Світовий досвід доводить, що корупція найбільш поширена в регіональних і державних центрах, де зосереджені правові, політичні, економічні владні інститути. Особливо стійкі і небезпечні для держави і громадянина столичні корумповані структури, які іноді стають звичним явищем. Недарма в Україні на буденному рівні спілкування існують сленгові вирази: “ціна питання”, “пробити питання”, “ціна посади” та інші.

На думку фахівців, які досліджують проблеми корупції, ефективність боротьби з нею залежить від чотирьох головних складових:

- 1) наявності належної правової бази антикорупційного спрямування;
- 2) ефективного і повного її застосування;
- 3) розвитку системи громадського контролю та формування антикорупційної громадської свідомості;
- 4) організаційно-управлінського забезпечення антикорупційної діяльності.

Корупція і організована злочинність в Україні активно розвинулась під час перехідного періоду у суспільстві, коли старий устрій з його антикорупційними механізмами був зруйнований, а нова система регулювання соціально-економічними відносинами і надійні державні інститути управління ними все ще знаходились у стані становлення. Це дозволило корупції глибоко проникнути не тільки в економічні, а й в політичні структури влади.

Вихід із цього становища бачиться не стільки в посиленні кримінальної функції держави, скільки у використанні демократичних чинників, дотриманні принципів соціально-орієнтованої правової держави. Важливе практичне значення має наявність необхідної політичної волі керівництва держави, розуміння вищими посадовими особами необхідності подолання цього негативного соціально-політичного та кримінального явища, створення морального простору для реалізації прав, свобод і інтересів громадян. Держава повинна гарантувати ефективну і справедливую діяльність своїх установ і посадових осіб, які б особистим прикладом зміцнювали віру громадян у верхо-

венство права і закону.

Отже, виникає проблема створення системи несуперечливих, цілеспрямованих і узгоджених механізмів подолання корупції. Вирішення цієї проблеми є завданням науковців, законодавців, влади взагалі і правоохоронної системи, інститутів громадянського суспільства, зокрема. При цьому потрібна система, яка б чітко відповідала класичному поняттю “система” (від грецького *systema* – ціле, складене з частин, сполучення), тобто множина елементів, які знаходяться у відношеннях і зв'язках один з одним і складають певну цілісність, єдність.

Системний підхід до проблеми механізмів подолання корупції в Україні передбачає виділення певного системоутворюючого параметру, що обумовлює структуру цієї системи. Таким параметром, на нашу думку, виступає держава, яка не тільки вносить левову частку в розробку і реалізацію цих механізмів, але й координує діяльність недержавних органів по виконанню антикорупційних законів і програм в межах, які визначає Конституція України (ст. 11 - 19). Тому вважаємо, що державні механізми подолання корупції є провідним елементом цієї системи. Громадські ініціативи з розробки законодавчої бази боротьби з корупцією, вільна преса, достатня кількість науковців, система підготовки кадрів (недержавна), політичні партії і громадські організації, які здійснюють соціальний контроль за ходом боротьби з корупцією, міжнародні організації та інше – це друга складова механізмів для створення умов подолання корупції.

У той же час, корупція може мати і відносно позитивні наслідки при надмірній забюрократизованості управлінського апарату і його фактичній нездатності виконувати певні управлінські функції. Але такі випадки мають поодинокий характер і можливі лише за умов нормальної стабільної життєдіяльності суспільства, коли корупція є другорядним явищем й істотно не впливає на загальнодержавну ситуацію або є більш-менш контрольованою.

Проте, як за авторитарних, так і демократичних режимів корупція може перетворюватися на структуроутворюючий елемент політичного та господарського життя

суспільства. На жаль, саме такий вид корупції притаманний Україні.

Як зазначено в Національній антикорупційній стратегії на 2011–2015 роки, корупція в Україні набула ознак системного явища, яке поширює свій негативний вплив на всі сфери суспільного життя, все глибше укорінюючись у повсякденному житті як основний, швидкий та найбільш дієвий протиправний засіб розв'язання питань, досягнення певних цілей. Масштаби поширення корупції загрожують національній безпеці України.

Підтверджують такі висновки і численні міжнародні рейтинги, соціологічні та статистичні дані.

Так, в індексі сприйняття корупції, складеному Transparency International, Україна опустилася з 134 місця в 2010 році на 152 в 2011-му. В цьому списку Україна ділить місце з Таджикистаном, вище – Уганда, а нижче – Центрально-Африканська Республіка. У 2012 році Україна посіла 144-те місце із 176 країн світу, розділивши його із охопленими війною Сирією та Конго. Зазначений рейтинг має важливе значення для сприйняття нашої країни в світі.

Відповідно до індексу рейтингу легкості ведення бізнесу Doing Business, який публікують Міжнародна фінансова корпорація (IFC) і Всесвітній банк, Україна у 2011 році посіла 152 місце (між Ліберією та Болівією) з 183 країн, втративши за рік три позиції. За даними дослідження інвестиційного клімату, проведеного IFC, за останні два роки в Україні посилилася корупція і підвищилися рейдерські ризики. Частка підприємців, які використовують неофіційні способи розв'язання питань в держорганах, зросла з 35 до 46%. Середня частина доходу бізнесу, яка витрачається на підкуп чиновників, за два останні роки збільшилася з 6% до 10%.

Про рівень поширеності корупції в Україні свідчать також соціологічні дані. Наприклад, за даними Європейської дослідницької організації, що співпрацювала з Київським міжнародним інститутом соціології над темою «Стан корупції в Україні. Порівняльний аналіз загальнонаціональних досліджень 2007-2009, 2011», зазначається, що загальний рівень досвіду корупції в Україні залишається

дуже високим, хоча протягом звітнього періоду мав тенденцію до зниження і становить 60% у 2011 році (67% у 2007 році). За даними цього ж дослідження найбільш корумпованими сферами українці вважають державтоінспекцію (64,4 %), медицину (60,3 %), судову систему (60,3 %) і міліцію (59,1 %). Своєю чергою, за проведеним Інститутом української політики дослідженням повідомлень засобів масової інформації, своєрідна шкала корумпованості державних структур має такий вигляд: судові органи, Державтоінспекція, міліція, Державна митна служба, Податкова адміністрація, органи дозвільної системи, заклади охорони здоров'я, заклади освіти, органи місцевого самоврядування та структури по боротьбі з надзвичайними ситуаціями.

Більш приголомшуючим є факт позитивного сприйняття корупції громадянами України. За даними згаданих соціологічних опитувань, 51% наших співгромадян ставиться до корупції як до ринкового механізму прискороного розв'язання власних проблем та вважає її виправданою. Це ще раз підтверджує тезу про створену корупцією паралельну неофіційну структуру відносин громадянин-державна, яка ставить під сумнів доцільність існування першої – офіційної. Можна сказати, що корупція в Україні стала «соціальною звичкою». Тільки 36% населення готові протидіяти корупції, а понад 60%, як було зазначено, бере участь в корупційних діяннях.

Треба зазначити, що переважна більшість цивілізованих країн світу декларують заходи щодо боротьби з корупцією. Більш того, всі держави змушені тією чи іншою мірою боротися з нею. Але в одних державах така боротьба полягає у створенні системи надійних правових та інституціональних гарантій громадського і політичного контролю за діяльністю державних органів, різного роду організацій і окремих осіб, в інших же – зводиться до вимушених заходів владних структур, спрямованих на відновлення елементарного порядку в суспільстві, перерозподіл сфер впливу тощо.

Проаналізувавши досвід пострадянських країн Східної Європи та Балтії, експерти Інституту української політики прийшли до висновку, що якщо країна насправді прагне

подолати корупцію, вона повинна мати набір певних елементів і якостей: чітку комплексну стратегію протидії корупції; політичну волю державного керівництва до впровадження антикорупційної стратегії в життя, твердість і принциповість у її виконанні; наявність громадського запиту на боротьбу з корупцією, високий рівень довіри суспільства до органів влади загалом і структур, долучених до впровадження цієї стратегії зокрема. Фактично, мається на увазі наявність відповідного кредиту довіри або мандата на проведення перетворень.

У 2011 році ухвалено пакет антикорупційних документів, зокрема, закони «Про принципи попередження та протидії корупції в Україні», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення». Нове законодавство значно розширило коло потенційних суб'єктів корупційної діяльності та перелік корупційних дій, за які передбачена карна та адміністративна відповідальність. Також суттєво обмежено можливості посадових осіб у використанні службового становища та проведенні іншої корупційно небезпечної діяльності.

Були здійснені кроки до створення таких ключових для державної антикорупційної політики складових, як національна антикорупційна стратегія та головний державний координаційний орган в цій сфері – Національний антикорупційний комітет.

Функції спеціально уповноваженого органу з питань антикорупційної політики відповідно до Указу Президента України тимчасово покладено на Міністерство юстиції України. У лютому 2012 року, відповідно до положень статті 21 Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції», Мін'юстом був введений і ведеться Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення, до якого заносяться відомості про осіб, притягнутих до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень. Крім того, за допомогою реєстру забезпечується проведення спеціальної перевірки відомостей про осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування. Станом на грудень 2012 року

до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення, внесено 5700 рішень судів першої інстанції.

Останні зміни, які були внесені до антикорупційного законодавства у травні 2013 року Законом України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реалізації державної антикорупційної політики” від 14.05.2013 року №224 — VII є такими, що вирішують низку суперечливих питань щодо застосування норм антикорупційного законодавства України у поєднанні з іншими нормативно-правовими актами.

В Україні, на перший погляд, система антикорупційного законодавства створена. Вона містить багато нормативно-правових актів: як базових для всіх сфер соціального життя, так і тих, предметом яких є окрема галузь національної економіки чи певна сфера суспільних відносин. Крім законів України, існує низка підзаконних нормативно-право-

вих актів. Проте, всі вони приймалися у різні часи, різними органами, у ряді випадків – спонтанно, безсистемно, без належного наукового обґрунтування, через що і виникають колізії та протиріччя.

Об’єктивно ключовим для успішної антикорупційної діяльності чинної влади залишається реформування правоохоронних органів, судової системи, ефективно впровадження у життя вже ухвалених законів та ініціатив, їх перегляд та вдосконалення в процесі реалізації. При цьому важливо суттєво зменшити випадки стикання пересічного громадянина з корупцією при взаємодії з державою та її органами на місцях. Саме це сприятиме порозумінню суспільства і влади не лише на шляху протидії корупції, а й в інших сферах. Досягнення досконалого антикорупційного законодавства є першочерговим завданням для успішного розвитку демократичного суспільства.

статистика, факти, події

ГЕНЕРАЛЬНЕ КОНСУЛЬСТВО УКРАЇНИ В СУЧАВІ ВИСЛОВЛЮЄ ВДЯЧНІСТЬ КРАЙОВІЙ ВЛАДІ БУКОВИНИ ЗА ДОПОМОГУ У ПРОВЕДЕННІ АКЦІЇ «РІЗДВЯНИЙ ПОДАРУНОК - УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ З РУМУНІЇ»

Генеральне консульство України в Сучаві висловлює щирю вдячність крайовій владі Чернівецької області за співпрацю та підтримку у проведенні щорічної міжнародної акції «Різдвяний подарунок - українським дітям з Румунії». Про це йдеться у листі Генерального консула України в Сучаві Василя Боечка.

Сучавська повітова філія Союзу українців Румунії разом з Генеральним консульством України в Сучаві проводять у грудні ряд новорічних заходів, і цьогогоріч Різдвяними подарунками з України будуть обдаровані близько 400 українських дітей з Румунії, зокрема повітів Сучава і Ботошань. Зокрема, в одній із шкіл Румунії вже відбувся відкритий урок з української мови, присвячений місцевим українським Різдвяним традиціям.

Аналогічні акції будуть проводитись до кінця грудня у містах Румунії, адже позитивно сприймаються представниками місцевого українства, зокрема молоддю та дітьми, йдеться у листі Генерального консула України в Сучаві.

Молодь на державній службі

В Центрі підвищення кваліфікації проходили навчання державні службовці, що працюють до 1 року. Редакція «Буковинського вісника» запропонувала відповісти на декілька питань, що пов'язані з їх професійною діяльністю. Пропонуємо Вашій увазі запропоновані їм запитання та відповіді на них.

1. Коротка характеристика того, чим Ви займаєтесь на своїй роботі.
2. Які труднощі виникають у вас, як у молодого державного службовця?
3. Яких знань Вам не вистачає для більш ефективної роботи?
4. Чому Ви обрали державну службу?
5. Що, на Вашу думку, потрібно змінити у системі державного управління?

Сергій Білоножко, головний спеціаліст з питань балансів та інформаційно-аналітичного забезпечення відділу економіки, інвестиційної діяльності та розвитку сільських територій Департаменту агропромислового розвитку Чернівецької обласної державної адміністрації.

1. Моя робота полягає в підготовці пропозицій до проектів програм соціально-економічного розвитку Чернівецької області, підготовці звітів голови обласної державної адміністрації для їх розгляду на сесії обласної ради та підготовка аналітичних матеріалів, довідок, інформації щодо розвитку аграрного сектору економіки та діяльності Департаменту агропромислового розвитку. Здійснюю оперативний моніторинг, аналіз та прогноз тенденції розвитку галузі агропромислового виробництва з урахування їх зонального розміщення. Здійснюю складання балансів виробництва та використання зернових культур. А також підготовка оперативної інформації про роботу АПК області та участь в організації і проведенні нарад, семінарів. Загалом намагаюся виконувати всю роботу вчасно та доброякісно.

2. Спершу мені не вистачало практичних знань, навичок, але за допомогою колег по роботі та колег з інших відділів, я поступово отримую практичні навички які потрібні для виконання службових обов'язків.

3. На мою думку потрібно удосконалювати власні знання у тій галузі в якій працюєш адже постійно з'являється щось нове: законодавство, технічні можливості тощо. Знати все неможливо, але цього потрібно завжди прагнути, з кожним днем дізнаюсь щось нове та корисне. Знань отриманих у фінансовій академії не завжди вистачає для роботи адже державна служба має свої особливості.

4. Державна служба це новий цікавий етап у моєму житті, моєю мотивацією обрання державної служби насамперед стало те, що самотут можу працювати за спеціальністю

оскільки вважаю цю роботу гарною можливістю само реалізуватися удосконалитись, навчитись чомусь новому та застосувати свої знання, навички з користю, адже це для мене дуже важливо. Робота цікава - спілкуюсь з різними цікавими людьми, крім того дуже важливо що доводиться працювати в цікавому та доброзичливому колективі.

5. На мою думку потрібно реформувати систему державного управління, необхідно матеріально зацікавити працівників особливо молодих спеціалістів, звичайно заробітна плата не надто велика, але дуже хочеться щоб ситуація змінилась на краще.

Для мене дуже корисними були курси у центрі підвищення кваліфікації, адже вчитись потрібно завжди.

Турецька Наталя, спеціаліст I категорії фінансово-господарського відділу

1. Приймання кварталних, річних звітів; збір даних щодо нарахування заробітної плати; написання пояснюючих записок про виникнення кредитної заборгованості на загальному та спеціальних фондах; надання різного роду інформації до вищестоящого органу; набір та надання платіжних доручень в казначейську службу.

2. Як молодому державному службовцю мені бракує досвіду.

3. Для більш ефективно роботи мені, здається, не вистачає знань законодавчої частини.

4. На момент вибору роботи інших перспектив не було.

5. На мою думку, змінити потрібно майже всю структуру управління, хоча прийняття нового закону «Про державну службу» також повинен дати позитивний поштовх до змін.

Биздига Штефан, головний спеціаліст служби у справах дітей Герцаївської РДА

1. Працюю з дітьми, які знаходяться під опікою (піклуванням) в районі. Виступаю в ролі секретаря комісії з питань захисту прав дитини при РДА. Складаю відповідні протоколи, звітую щодо різних питань, пов'язаних з опікунами (піклувальниками), приймаю та надаю інформацію щодо стану виховання та піклування за дітьми.

2. Постійні зміни в законодавстві, що деколи заважає закріпленню основних знань. Тобто все постійно міняється, невизначеність в законодавстві має бути усунена.

3. В основному я знаю як працювати на своїй посаді. Проте, можу зазначити, що хотілося б збагатити свої знання юридичного характеру, тобто як правильно тлумачити певні закони, мати навички прийняття правильних рішень, відповідно до чинного законодавства України.

4. Колектив. Я оточений людьми, які мають ідеї, які можуть чомусь навчити, і спільними зусиллями яких багато чого можна змінити на краще. Він надихає мене і надихав до зайняття своєї посади на державній службі, тому це найкращий мій імпульс до обрання цієї посади.

5. Потрібно прийняти новий ЗУ «Про державну службу» та «Про прокуратуру». Немає мотивації для нових поколінь держслужбовців, і я, як представник молодого покоління, відчуваю це на собі. «Держслужбовець» звучить сильно, але в словах «деяких» досвідчених держслужбовців це звучить зовсім по іншому, що й лякає нових працівників. Я вже не говорю про зарплатню, яку отримують початківці, але незважаючи на це працюють. Думаю, що з прийняттям вищевказаних законів мають відбутися певні зміни, які змусять задуматися про роботу державного службовця не лише початківців, а й нові покоління, які ще думають з чим пов'язати свою професію в Україні, а не закордоном, як більшість.

Петро БРИЖАК,

голова Сторожинецької районної ради

«Ми віримо в майбутнє і ми самі його створюємо»

Яку б посаду людина не займала у представницьких чи виконавчих органах влади, вона має пам'ятати, що служить громаді і жителям цієї громади.

Районна рада останнім часом працювала в непростих умовах економічного розвитку, але при політичній та соціальній стабільності в районі.

Делегуючи повноваження районній державній адміністрації, ми визначили такі ключові завдання: підтримання дієздатності економіки та сільського господарства району, наповнення районного бюджету та його ефективного використання, забезпечення соціального захисту населення, дотримання законності та правопорядку.

Депутати розуміють, що для забезпечення нормального життя в районі сьогодні необхідно створювати нові робочі місця, нарощувати обсяги виробництва, розвивати будівельну галузь, покращувати інфраструктуру, активно вести просвітницьку роботу.

Робота з реалізації цих напрямів спрямована на вирішення основного завдання – прискорення реформи місцевого самоврядування в Україні з повною децентралізацією влади і передачею юридичних, матеріальних та фінансових повноважень на місце.

Наші люди - гарні господарі, кожен на своїй території добре знає, що потрібно зробити сьогодні, щоб завтра було краще. Маємо прислухатися до громади і діяти в унісон з її побажаннями. Адже ми працюємо заради ре-

зультату, в основі якого покращення добробуту кожної родини, підвищення стандартів життя; де комфортно і якісно жити матерям і дітям, молоді й пенсіонерам, селянам і жителям міст.

Ми віримо, що наше майбутнє, майбутнє наших дітей – у розвиненій, процвітаючій, європейській демократичній державі - Україна!

За останній рік відбулось 5 пленарних засідань сесій районної ради, на розгляд яких внесено 210 питань та ухвалено 208 рішень.

На вимогу Закону України „Про доступ до публічної інформації”, питання порядку денного завчасно розміщувались на офіційній веб-сторінці районної ради на порталі територіальних громад Чернівецької області, на сторінках районної газети „Рідний край” та дошці оголошень. Депутати мали можливість завчасно ознайомитися з проектами рішень та довідковими матеріалами, щоб внести свої пропозиції, належно підготуватися до пленарного засідання. Виборці теж можуть не лише дізнатися про питання, які розглядатимуться, а разом із депутатами взяти участь в обговоренні порушених проблем.

Налагоджено систематичний контроль за станом виконання ухвалених радою рішень. Зокрема, сьогодні на контролі постійних комісій районної ради знаходиться 217 рішень, в тому числі 35 програм. 7 з них було затверджено рішеннями районної ради у поточному році.

Разом з тим, аналіз свідчить, що нам необхідно вдосконалювати механізм контролю за виконанням прийнятих рішень, зробити

його більш дієвим, давати принципову оцінку кожному випадку їх невиконання. На це мають бути спрямовані зусилля районних управлінь та відділів, голів постійних комісій, робочих груп.

Необхідно відмітити, що районна рада проявила себе цілком зрілим, кваліфікованим і працездатним представницьким органом. Так, при затвердженні порядку денного пленарних засідань, при обговоренні внесених до розгляду питань і пропозицій до проектів рішень найбільшу активність виявили депутати: Багрій В.І., Бартош Я.М., Бурла І.С., Босович О.С., Гринчук С.Д., Гуцуляк К.Г., Довгань М.І., Мишко Л.М., Паладій Л.І., Патарак І.В., Серецький М.М., Федько М.П. та інші депутати.

Колегія районної ради, як координаційно-методичний центр, при взаємодії з постійними комісіями опрацювала цілий ряд зауважень, пропозицій і доповнень, висловлених у ході обговорення проектів рішень.

Зокрема, саме на засіданні колегії районної ради були опрацьовані та запропоновані до прийняття на сесії проект рішення „Про стан та заходи щодо подальшого забезпечення культурних і духовних потреб населення району, розвитку професійного та самодіяльного мистецтва, реалізації комплексу культурно-мистецьких заходів і проектів для дітей і молоді, зміцнення матеріально-технічної бази закладів культури”, „Про стан забезпечення в районі профілактичних, діагностичних, лікувальних і інших протиепізоотичних заходів та належне утримання майна управлінням ветеринарної медицини в Сторожинецькому районі”. Пройшли попереднє вивчення та обговорення рішення з реформування медичної галузі району, розподілу функцій з надання первинної та вторинної медичної допомоги населенню району медичними закладами краю, створення підрозділів екстреної медичної допомоги у відповідності із чинним законодавством України.

Конструктивний, прагматичний підхід до побудови порядку денного чергової сесії, уважне та принципове обговорення всіх внесених питань дають свої позитивні наслідки. Переважна більшість рішень ради приймається в редакції, запропонованій членами колегії та

постійних комісій.

Для постійної комісії з питань економіки, бюджету і фінансів на чолі з головою комісії, депутатом районної ради Гринчуком В.І. у звітному періоді характерним був принциповий підхід до вирішення усіх бюджетних питань.

Окрім попереднього розгляду питання виконання районного бюджету, затвердження його на новий бюджетний рік та внесення поточних змін на протязі звітного періоду членами комісії були взяті під контроль питання міжбюджетних відносин районного та міського бюджетів. Детальний аналіз, який зробила комісія, дав змогу намітити шляхи оптимального використання бюджетних коштів для забезпечення життя територіальних громад.

У 2013 році, додатково, з районного бюджету, на розвиток соціально-культурної сфери району виділено 2235027 грн.

Комісія з питань управління об'єктами спільної власності територіальних громад сіл, селища, міста району та приватизації (голова комісії депутат Федько М.П.) проводить цілеспрямовану роботу щодо поліпшення ефективності використання комунального майна, забезпечення статутної діяльності об'єктів спільної власності балансоутримувачами і надання в користування, збільшуючи тим самим надходження до районного бюджету.

Практика роботи постійної комісії є реальною формою контролю районної громади за відповідністю діяльності різних суб'єктів господарювання її інтересам, адже висновки комісії відіграють вирішальну роль при внесенні питань і проектів рішень до порядку денного засідання колегії районної ради та пленарних засідань.

Постійна комісія з питань агропромислового розвитку, земельних відносин, охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів (голова комісії Серецький М.М.) в червні 2013 року затвердила Комплексну програму розвитку земельних відносин у Сторожинецькому районі на 2013-2015 роки, метою якої є ефективне використання землі, створення умов для розвитку молочного, м'ясного скотарства та свинарства, збільшення виробництва тваринницької продукції до обсягів, що забезпечують продовольчу без-

пеку району та споживання молока, м'яса та м'ясомолочних продуктів на рівні фізіологічної норми. Комісія спільно з місцевими органами влади приділяє значну увагу питанням розвитку села та аграрного комплексу району.

Протягом останніх років в районі збережена позитивна динаміка в сільськогосподарському виробництві.

Свою діяльність на території району здійснюють 77 сільськогосподарських підприємств різних форм власності, з яких 65 - фермерські господарства. Також в районі виробництвом сільгосппродукції займається близько 27 тисяч особистих селянських господарств.

В поточному році налагоджено роботу молокопереробного заводу в напрямку виробництва продукції, якої потребують школи та дитячі установи району. На даний час на підприємстві виготовляється 6 видів продукції, близько 80,0% якої постачається саме цим установам. За рік підприємство сплатило біля 100,0 тис. грн. платежів до бюджету та Пенсійного фонду.

За останні роки нам вдалося досягти максимального використання землі - на рівні 95,2% до загальної площі орних земель сільськогосподарського призначення. Можемо констатувати, що практично весь земельний потенціал передано в оренду ефективним користувачам.

Постійна комісія з питань регламенту, депутатської діяльності, етики та правових питань в листопаді 2012 року представила на розгляд сесії Комплексну програму профілактики правопорушень в Сторожинецькому районі на 2013-2015 роки, яка узгоджує питання взаємодії представницького органа влади району з правоохоронними структурами краю.

За рекомендаціями постійної комісії підготовлені та прийняті на пленарних засіданнях 10 звернень депутатів до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства палива та енергетики України, НКРЕ, Антимонопольного комітету України, обласної ради та обласної державної адміністрації, ПАТ „ЕК „Чернівціобленерго” щодо:

- виділення коштів на берегоукріплення річок,

що протікають по території району;

- незабезпечення органами державної казначейської служби своєчасної оплати бюджетних призначень по місцевих бюджетах району;

- ситуації, яка склалася в районі з енергопостачання населення;

- недоцільності передачі цілісного майнового комплексу ДП „СЛАП „Сторожинецький держспецлісгосп” іншій лісгосподарській структурі;

- виділення коштів для оновлення містобудівної документації населених пунктів району та інших;

Проаналізувавши виконання плану роботи комісії і ради в цілому, голова комісії Паладій Л.І представив членам комісії аналіз виконання плану роботи ради за поточний рік та проект рішення ради щодо затвердження плану роботи Сторожинецької районної ради на 2014 рік.

Конструктивністю та професійністю своїх рішень відзначалась в звітному періоді робота постійної комісії районної ради з питань освіти, культури, праці та соціального захисту населення (голова комісії Гідора О.П.).

Особлива увага приділялась реалізації соціальних ініціатив Президента України у сфері освіти і науки, інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів району, реформуванню дошкільної, загальної середньої освіти, забезпеченню рівного доступу громадян до якісної освіти.

Продовжувалася робота по розширенню мережі дошкільних навчальних закладів. Реорганізовано три загальноосвітні навчальні заклади в навчально-виховні комплекси. Так, 20.08.2013 року відкрито Панківський НВК (2 групи), 22.10.2013 року – Годилівський НВК, 15.10.2013 року - Бобовецький НВК, що дало змогу додатково охопити суспільним дошкільним вихованням близько 100 дітей.

Продовжується капітальний ремонт приміщень під майбутні ДНЗ в м.Сторожинці та с.Снячеві, планується відкриття додаткових груп в Чудейському НВК.

У функціонуючих 26 ДНЗ та 8 НВК виховується 2830 дітей віком від 2 до 6 років. Охоплення дошкільною освітою дітей віком від

3 до 6 років збільшено у порівнянні з 2012 на 9% і становить 82%.

Особливого значення набуває робота щодо переходу до профілізації старшої школи. Профільне навчання організоване в 24 навчальних закладах і ним охоплено 1107 учнів. Найбільше дітей обрали технологічний та філологічний профіль.

Всі загальноосвітні школи району укомплектовані сучасними комп'ютерними комплексами, 32 з них підключено до швидкісної мережі Інтернет, наразі вирішується питання пошуку оптимальних провайдерів. Учні, які потребують підвозу до шкіл, забезпечені підвозом за рахунок бюджетних коштів.

Значна увага членів комісії приділяється питанням соціального захисту краян, особливо дітей, забезпечення прав та законних інтересів громадян, запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності.

З метою забезпечення належного рівня соціального обслуговування громадян похилого віку, інвалідів, які проживають самотньо у складних матеріально-побутових умовах, комісія постійно розглядає і подає на розгляд сесій проекти рішень щодо влаштування громадян, що належать до категорії малозабезпечених, на обслуговування в Сторожинецький районний територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) та звільнення окремих від сплати за надання послуг.

Не залишається поза увагою комісії питання розвитку культури району. В травні поточного року на засіданні комісії було заслухано інформацію начальника відділу культури, національностей та релігій районної державної адміністрації „Про організацію дозвілля сільської молоді”, а в серпні на черговій сесії слухалося питання „Про стан та заходи щодо подальшого забезпечення культурних і духовних потреб населення району, розвитку професійного і самодіяльного мистецтва, реалізації комплексу культурно-мистецьких заходів та проектів для дітей і молоді, зміцнення матеріально-технічної бази закладів культури”.

Постійна комісія з питань охорони здоров'я, фізичної культури і спорту (голова комісії Кваснюк В.В.) особливу увагу приділяє

питанням вдосконалення організації надання медичних послуг населенню району та стану фінансування галузі, розвитку її матеріально-технічної бази, ефективному функціонуванню лікувальних закладів у сільській місцевості.

З метою покращення якості надання, доступності медичної допомоги в районі продовжувалися роботи щодо реформування медичної галузі. На території району сформована оптимальна мережа медичних закладів первинного рівня надання медичної допомоги. Проведено структурно-організаційне та фінансове розмежування первинного і вторинного рівнів надання медичної допомоги.

Відповідно до Закону України від 05.07.2012 року № 5081-VI „Про екстрену медичну допомогу” та низки нормативно-правових актів, що регулюють надання екстреної медичної допомоги, з 1 червня поточного року на баланс комунальної установи „Чернівецький обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф” передано матеріальні ресурси пунктів швидкої медичної допомоги району та здійснено перехід кадрового потенціалу. Надано пропозиції щодо створення у районі ще трьох пунктів медичної допомоги (в селах Бобівці, Стара Жадова, Верхні Петрівці).

За результатами рейтингової оцінки діяльності закладів охорони здоров'я Сторожинецький район зайняв I місце в області. В районі спостерігається найнижчий в області показник малюкової та перинатальної смертності, смертності від інфаркту міокарда та цілий ряд інших показників.

Відзначається покращення демографічної ситуації. Впродовж січня-серпня чисельність наявного населення збільшилася на 312 осіб та станом на 01 вересня становила 98763 особи.

В рамках контролю за виконанням Програми розвитку фізичної культури і спорту в Сторожинецькому районі на 2012-2017 роки, постійна комісія проводить роботу по двох основних функціональних напрямках: сприяння створенню умов для занять фізичною культурою і спортом та охоплення населення району заняттями з фізичної культури і спорту для зміцнення їхнього здоров'я.

Багато зроблено по будівництву та облаштуванню спортивних майданчиків,

підтримання їх у належному стані, обладнанню та цільовому використанню під час проведення в рамках всеукраїнського місячника „Спорт для всіх – спільна турбота”, який проходив в районі впродовж квітня.

Активно працювала у звітному періоді постійна комісія з питань промисловості, транспорту, зв'язку, будівництва, побутового обслуговування, торгівлі та житлово-комунального господарства (голова комісії Глядченко С.М.). У сфері промисловості в районі збережено позитивні тенденції нарощування виробництва. За 9 місяців виготовлено товарної продукції в діючих цінах на загальну суму 95,1 млн. грн. проти 78,7 млн. грн., темп росту складає 121,0 %.

Значна увага в роботі постійної комісії та й всіх депутатів районної ради була пов'язана із станом дорожньої мережі району. 24 квітня поточного року дане питання було розглянуте на позачерговій чотирнадцятій сесії районної ради. Про незадовільний стан доріг в окремих населених пунктах йшлося у чисельних депутатських зверненнях, які розглядалися на сесіях ради. Зокрема, з цим питанням були пов'язані запити депутатів Бартоша Я.М., Босовича О.С., Велянської М.Г., Гунька М.П., Істратія Д.Г., Микайла В.О., Мишко Л.М., Мітріка Г.І.

Під постійним контролем знаходиться виконання заходів Програми розвитку малого і середнього підприємництва в Сторожинецькому районі, прийнятої в листопаді минулого року.

Станом на 01 листопада в районі зареєстровано 5369 фізичних осіб, 292 підприємства приватної форми власності, 69 фермерських господарств, 16 кооперативів.

У липні 2013 року депутати розглянули на комісії питання про стан благоустрою прибудинкових територій та відновлення тротуарів у м.Сторожинець.

У поточному році в місті проводиться значний обсяг робіт по благоустрою міста, особливо його центра. Привабливого, ошатного вигляду набули парк ім. Юрія Федьковича, вулиці Грушевського, Видинівського, Шевченка, Б.Хмельницького та інші. Цілеспрямована і наполеглива робота міського голови Карлійчука М.М., працівників комунальних

служб міста створюють для сторожинчан більш цивілізовані, комфортні умови життя. Постійна комісія в своїх рекомендаціях пропонувала більш активне залучення жителів краю, працівників установ, підприємств, організацій до участі в роботах по благоустрою наших домівок: санітарній очистці, ліквідації стихійних сміттєзвалищ, облаштуванні громадських криниць, висаджуванні дерев, квітів, облаштуванні клумб, виконанні робіт із збереження парків, скверів, обладнання дитячих і спортивних майданчиків.

Активно працювала у звітному періоді Координаційна рада з питань місцевого самоврядування при голові районної ради, яка є ключовим елементом зворотного зв'язку і співпраці районної ради з органами місцевого самоврядування району. Вона підтвердила роль дорадчого та консультативного центру з питань місцевого самоврядування. Саме на її засіданні було вперше обговорено Концепцію реформування місцевого самоврядування, відпрацьовані пропозиції щодо стратегічних напрямів реформування місцевого самоврядування в Україні.

На думку членів Координаційної ради така спільна робота сприяє підвищенню ефективності діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування та дієво працює на загальну справу щодо забезпечення сталого розвитку територіальних громад, задоволення наказів і потреб виборців.

З метою подальшого розвитку місцевого самоврядування, визначення ефективних шляхів вирішення проблем життєзабезпечення територіальних громад району в VI скликанні продовжено традицію розроблення та подання до обласної та Всеукраїнської конкурсної комісії проектів розвитку територіальних громад.

Так, в березні поточного року районна рада своїм рішенням № 11-13/2013 схвалила та затвердила до участі у Всеукраїнському конкурсі матеріали Проекту „Застосування сучасних систем енергозбереження та створення комфортних умов під час виховного процесу в Їжівській дошкільній установі Сторожинецького району”, який став переможцем Конкурсу 2013 року та отримав фінансування з державного бюджету на суму 500,0 тис. грн.

Одним із важливих механізмів соціально-економічного розвитку району, як і держави в цілому, є активізація інвестиційного процесу.

Районною владою визначені пріоритетні напрямки, серед яких - участь у проектах транс-кордонного співробітництва та інших проектах з метою залучення в розвиток району коштів міжнародних структур.

У 2011 році районом було подано заяву на участь у II фазі Проекту Євросоюзу „Місцевий розвиток орієнтований на громаду”. Після конкурсного відбору право на реалізацію 4 мікропроектів отримали такі села, як Комарівці, Великий Кучурів, Кам’яна та Стара Жадова.

Загальна сума коштів Проекту, які передбачено залучити для його реалізації, складає більше 710 тис. грн.

Проектом також передбачено співфінансування з районного бюджету та коштів громад.

Враховуючи пріоритетні напрямки даного Проекту, на території району в поточному році реалізуються наступні 4 мікропроектні пропозиції, дві з яких практично завершені.

с.Комарівці – „Енергозберігаючі заходи села Комарівці Сторожинецького району Чернівецької області - капітальний ремонт вуличного освітлення”. Загальна вартість проекту 178,734 тис. грн.

с.Кам’яна – „Покращення водопостачання та водовідведення дошкільного навчального закладу „Сонечко” в с. Кам’яна”. Загальна вартість проекту 169,630 тис. грн.

с.Великий Кучурів - „Енергозбереження та впровадження енергозберігаючих технологій (встановлення системи опалення) в дошкільному навчальному закладі в с. Великий Кучурів”. Загальна вартість проекту 208,248 тис. грн.

с.Стара Жадова – „Енергозберігаючі заходи у Старожадівському ДНЗ №2 - капітальний ремонт: заміна вікон та дверей”. Загальна вартість проекту 154, 186 тис. грн.

В жовтні 2013 року на позачерговій XVII сесії районна рада прийняла рішення про участь у проекті „Транскордонне управління відходами – інструмент для сільських населених пунктів, СВСР відходів” в рамках участі у Спільній

операційній програмі Румунія-Україна-Республіка Молдова 2007 – 2013. Проект також став переможцем конкурсу даної програми та отримав фінансування з Європейського Союзу на реалізацію. Робоча група районної ради 28 грудня поточного року в м. Кріуляни (Молдова) прийме участь у підписанні угоди про партнерство у впровадженні даного проекту.

В економіку району буде залучено близько 386 тис. євро коштів Європейського Союзу.

Можна констатувати, що відбулося покращення економічних умов та суттєве посилення суспільної єдності громад. Залучення громад до процесу визначення пріоритетів місцевого розвитку має позитивний вплив оскільки мешканці відчувають свою причетність до цих процесів, а місцева влада у своїй діяльності має змогу керуватись потребами місцевих мешканців.

За звітний період керівництво районної ради відвідало з робочими поїздками всі територіальні громади району. Основною метою поїздок є ознайомлення зі станом їх соціально-економічного розвитку, діяльністю підприємств та агроформувань, участь у сесіях відповідних рад, моніторинг діяльності, особистий прийом громадян за місцем проживання.

Враховуючи те, що виконання прийнятих на сесіях районної ради рішень багато в чому залежить від ефективної діяльності органів самоврядування базового рівня, депутати районної ради постійно вдосконалюють роботу із міським, селищним та сільськими головами, зміцнюють зв'язки з місцевими радами, надають посильну допомогу й сприяння у вирішенні місцевих проблем, безпосередньо працюють зі своїми виборцями, впливають на соціально-економічну ситуацію у своїх округах.

Розгляд звернень громадян та їхнє вирішення завжди було і залишається одним із першочергових завдань районної ради, адже право на звернення є важливим конституційно-правовим засобом захисту та однією із організаційно-правових гарантій дотримання прав і свобод громадян.

В районній раді затверджений та оприлюднений графік особистого прийому громадян головою та заступником голови Сторожинецької районної ради. З метою

реалізації конституційного права громадян на особисте звернення до органів державної влади на веб-сторінці районної ради створена можливість направити електронне звернення до керівників ради, в будь-який момент можна звернутися до голови ради і його заступника за допомогою телефонного зв'язку.

За звітний період до районної ради надійшло 252 звернення громадян, що на 36 звернення менше, ніж за попередній звітний період.

З одного боку це свідчить про зростання довіри громадян до влади та зростання громадської самосвідомості населення. З іншого – про наявність ще багатьох невіршених питань.

Найбільша кількість звернень стосується земельних питань і сільського господарства, законності розподілу і надання земельних ділянок, встановлення межових знаків, проведення розрахунків за орендовані земельні та майнові паї, газифікації населених пунктів, облаштування вуличного освітлення, ремонту доріг, надання грошової допомоги.

Переважно до районної ради звертаються інваліди та учасники війни, пенсіонери, багатодітні сім'ї. Ми намагаємось, щоб кожне таке звернення не залишалось поза увагою, адже за кожним – людський біль і щира надія на термінову і необхідну допомогу. В звітному періоді районною радою було виділено 229,465 тис.грн. одноразової матеріальної допомоги 522 громадянам.

На протязі року виїзні прийоми громадян були проведені у 10 населених пунктах, на яких побувало 89 громадян. Значну кількість

проблем було вирішено на місці, за іншими були дані відповідні доручення керівникам районних організацій та установ.

Співпраця із ЗМІ та відкритість у діяльності районної ради є одним із напрямів розбудови громадянського суспільства в Україні. У своїй інформаційній роботі районна рада дотримується головних принципів – відкритість, прозорість, доступність. Раду обрала громада, вона – основний контролер роботи депутатів, відтак має право на якомога ширшу поінформованість про її діяльність. Ключову роль та функцію „провідника” між владою та громадою відіграють саме засоби масової інформації.

Тематика висвітлення широка: безпосередня діяльність представницького органу влади; питання, що виносяться на сесію; проблеми територіальних громад; розвиток сільських територій; екологія територій; обговорення законопроектів та нормативних актів центральних органів влади; реформування місцевого самоврядування тощо.

Аналізуючи діяльність ради можна зробити висновок, що ми повинні продовжити роботу над нашими вдалими проектами та ініціативами, а позитивні досягнення посилити новими результатами.

Цих заходів необхідно вжити для того, аби наступні два роки каденції діяльність ради була ще професійнішою та ефективнішою. Попереду нас чекає чимало роботи, за яку депутатський корпус готовий взятися. При цьому, ми розуміємо всю відповідальність перед громадою району за кожне наше рішення та ініціативу.

Віталій БАЛТА,

*Несвоянський сільський голова
(Новоселицький район)*

Місцеве самоврядування - реалії сьогодення та перспективи майбутнього

Місцеве самоврядування — є правом територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста - самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України [1, ст. 140]. До такого загально широкого використання ми зазвичай звертаємось, як до дефініції, але на жаль основним акцентом виступає словосполучення «самостійного вирішення питань» саме цими об'єднаннями.

Поряд з Конституцією України систему нормативно-правового забезпечення органів публічної влади розуміють систему нормативних актів, що визначають функції, компетенцію, форми і методи діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування, а також їхніх структурних підрозділів [8, с. 14]. Серед законів, що містять норми, які регламентують питання організації і функціонування місцевого самоврядування в Україні особливе місце займає Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 року, в ст. 4 якого закріплені основні принципи місцевого самоврядування, та який, по суті, є «базовим» законом із цих питань. Саме на підставі цього закону були розроблені та прийняті закони, в яких регламентуються окремі питання функціонування місцевого самоврядування.

Виняткове важливе значення для фор-

мування правової основи місцевого самоврядування в Україні мала Європейська хартія місцевого самоврядування. Вона була прийнята Радою Європи 15 жовтня 1985 року, що стало свідченням важливого значення місцевого самоврядування як необхідного атрибуту демократичного суспільства.

Вона сьогодні є міжнародно - правовим документом у цій сфері для країн – членів Ради Європи. В ньому викладені стандарти щодо організації управління на місцях на засадах місцевого самоврядування, які є обов'язковими для держав – членів Ради Європи.

Метою Європейської хартії місцевого самоврядування є встановлення загальноєвропейських стандартів щодо визначення і захисту прав територіальних громад і органів місцевого самоврядування, що забезпечує їх активну участь у вирішенні питань місцевого значення [7, с. 25].

Держава Україна 15 липня 1997 року зробила свій вибір на користь прийняття усіх 30 принципів Хартії. Тобто, взяла на себе зобов'язання реалізувати найбільш повну модель місцевого самоврядування. Це є дуже важливе, але важке завдання. Тим більше, що воно ускладнюється тим, що в конституційній моделі місцевого самоврядування Україна намагається випередити Європу, оскільки головною діючою особою місцевого самоврядування в Україні

проголошена територіальна громада, а не органи місцевої влади, як це проголошено у Хартії. Ці амбітні наміри України можна було б лише вітати. Але час показав, що завдання виявились важчими. Тим більше, що як на момент ратифікації, так і сьогодні конституційна модель місцевого самоврядування в Україні не відповідає обраній Україною моделі місцевого самоврядування згідно з Хартією [10, с. 134]. Ось тут і є підводні камені, саме у невідповідності певних принципів, де значних очікувань чекає зміни Конституції України в розділі місцевого самоврядування.

Матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад.

Територіальні громади сіл, селищ і міст можуть об'єднувати на договірних засадах об'єкти комунальної власності, а також кошти бюджетів для виконання спільних проектів, або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, організацій і установ, створювати для цього відповідні органи і служби.

Держава бере участь у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування, фінансово підтримує місцеве самоврядування. Витрати органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади, компенсуються державою [1, ст.142]. В реальному житті, право та спроможність органів місцевого самоврядування в межах закону здійснювати регулювання й управління суттєвою часткою суспільних справ, які належать до їхньої компетенції, в інтересах місцевого населення не завжди відбувається таким же чином, як гарантує нам Конституція України.

Сьогодні ми переживаємо етап у суспільстві, коли відбувається докорінна централізація виконавчих функцій влади, в тому числі і місцевих. Спостерігається негативна тенденція, коли повноваження органів місцевого самоврядування зменшуються, а

коло відповідальності - збільшується. Також сильно відчувається занедбання місцевого самоврядування в частині недофінансування місцевих бюджетів, першочергових програм, а також пригнічення ситуації певними контролюючими органами.

На превеликій жаль, українська реальність така, що значна частина вимог Європейської хартії щодо фінансової самостійності місцевого самоврядування поки що не може бути адекватно реалізована. Переважна більшість територіальних громад України ще не володіє фінансовими ресурсами, достатніми для забезпечення виконання передбачених законом функцій місцевого самоврядування щодо надання громадських послуг населенню на рівні європейських стандартів.

Важливим чинником в даній ситуації є система бюджетоутворення. Згідно Бюджетного кодексу України [2, ст.-ст.63-80] місцеві бюджети містять надходження і витрати на виконання повноважень органу місцевого самоврядування, які складають єдиний баланс бюджету. Він в свою чергу має дохідну і видаткову частину. При цьому, надходження місцевого бюджету включає дві групи доходів:

- 1) доходи, що закріплюються за бюджетами місцевого самоврядування та враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів;
- 2) доходи, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів.

До прикладу: дохід бюджету села складається з загального фонду та спеціального фонду. Загальний фонд в свою чергу поділяється на перший та другий кошик. Саме поповнення дохідної частини і дає можливість органам місцевого самоврядування здійснити власні повноваження, а щодо делегованих повноважень, то тут мала б бути фінансова підтримка, згідно Конституції. Не завжди, але частіше, дуже рідко, коли серед мешканців села присутня фінансова грамотність. Зазвичай територіальна громада не цікавиться фінансовою спроможністю бюджету сільської ради (місцевого бюджету), натомість домінують вимоги щодо якісного надання послуг.

Напружена ситуація виникає, коли на території населеного пункту є мала кількість населення, що офіційно працює, а також

сплачує податки, коли не має можливості для формування бюджету розвитку, накопичення певних фінансових ресурсів..., тоді і виникають нереалізовані роками проблеми з житлово – комунальною сферою, соціальною сферою, дорожньою інфраструктурою та іншими сферами господарювання. Як наведено вище, перший кошик дохідної частини в основному складається з так званого податку з доходів фізичних осіб [3], який розщеплюється і на місцевому рівні залишається у розмірі лише двадцяти п'яти відсотків. Ще одним важливим податком виступає податок на землю та оренда землі. Влада на місцях дуже часто вислуховує критику щодо збільшення бюджетів саме за рахунок землі. Але тут не зовсім все просто. Земля не завжди по правді належно оцінена, а також не завжди є спроможність та наявність орендаторів, або самої землі.

Причиною бід маленьких населених пунктів полягає у кількості населення [2] де згідно так званого формульного розрахунку і визначається обсяг коштів, які перерозподіляються між різними рівнями місцевих бюджетів. Це є проблема багатьох місцевих бюджетів.

У зарубіжних країнах особливостями фінансування органів місцевого самоврядування використовується фінансове вирівнювання - система інструментів та заходів щодо усунення фіскальних диспропорцій шляхом перерозподілу фінансових ресурсів по вертикалі системи бюджетів і по горизонталі між територіальними одиницями. Формула фінансового вирівнювання дає змогу об'єктивно оцінити потребу в централізованій підтримці, але саме головне, коли бюджети ухвалюються (приймаються) з низу у верх, і ніяк не навпаки. Адже, нестабільність доходів місцевих бюджетів, відсутність ефективного механізму міжрегіонального розподілу державних доходів негативно позначаються на розвитку регіонів.

З метою підвищення зацікавленості органів місцевого самоврядування у залученні на свою територію як юридичних, так і фізичних осіб необхідно змінити систему розподілу податку на доходи фізичних осіб між місцевими бюджетами. Діюча система справляння податку з доходів фізичних осіб передбачає його надход-

ження до місцевого бюджету за місцем роботи платника податку. Це означає, що до місцевих бюджетів не надходить податок від доходів громадян, основне місце роботи яких знаходиться поза територією певного населеного пункту. Виходом з даної ситуації є введення єдиного порядку сплати податку на доходи фізичних осіб за місцем проживання громадянина [12].

Світова практика державного управління свідчить про те, що питання місцевого значення ефективно розв'язуються через сукупність послуг на рівнях місцевого самоврядування, оскільки, по-перше, місцеві органи влади краще обізнані щодо реального стану справ «унизу» і можуть оперативніше ухвалювати рішення, не погоджуючи з вищими «ешелонами» влади, а по-друге, при цьому з'являється можливість для створення «зворотного зв'язку» з населенням [9].

Важливого значення набуває проблема тоді коли з державного бюджету фінансуються такі гіганти, як Нафтогаз України, коли є значний дефіцит і залатається «дири» Пенсійного фонду України, як основними факторам ризику, коли відбувається збільшення видаткової частини бюджету не на виконання основних функцій держави, на тлі зменшення швидкими темпами ВВП та хибної політики державного регулювання. І навіть тоді, коли на місцевому рівні накопичуються реальні (живі) кошти, створюється штучна ситуація та гальмівний процес Державним казначейством України.

Назріла необхідність пошуку ефективного механізму супротиву. Хто, як не місцева влада, краще знає проблеми міста, а тому ефективніше використає бюджетні кошти на їх розв'язання і звертається із заявою до найвищих керівників держави з вимогою захистити конституційне право органів місцевого самоврядування на фінансування делегованих повноважень і надання найнеобхідніших послуг членам місцевих громад.

Щоб досягти успіхів у збереженні економічної стабільності, структурної перебудови державного сектора, підвищити ефективність і якість послуг та забезпечити економічне зростання на засадах соціальної справедливості, необхідно розв'язати проблеми в системі міжбюджетного фінансування,

докласти неімовірних зусиль у напрямку децентралізації влади, про що неодноразово говориться.

Отже, щоб змінити ситуацію на краще, нам необхідно як найшвидше завершити формування законодавчого поля у сфері місцевого самоврядування, як найшвидше необхідно про-

вести комплекс реформ, серед яких першочерговими мають стати:

1. Бюджетна реформа
2. Податкова реформа
3. Земельна реформа
4. Судова реформа
5. Реформа правоохоронних органів та інше.

Список використаних джерел:

1. Конституція України // ВВР. – 1996. - №30, ст. 141.
2. Бюджетний кодекс України від 21 червня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - №37-38, ст. 189.
3. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року №2755-VI, ст. 634.
4. Європейська хартія місцевого самоврядування [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uazakon.com/> (дата перегляду 05.11.13).
5. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 року №280/97-ВР // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1997. - №24.
6. Організація роботи: практичні поради сільському, селищному голові: практ. посіб. /За заг. ред. В.В. Зайчука, Н.Т. Гончарук, Л.В. Прудіус. – Харків: Видавничий будинок «Фактор», 2010. – 672 с.
7. Руснак Б.А. Місцеве самоврядування в Україні: Посібник для депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. – Чернівці: Прут, 2009. – 384 с.
8. Організація діяльності службовців органів публічної влади: Навчальний посібник / Укл. М.В. Яримистий, А.В. Грищенко. – Чернівці: Прут, 2009. – 220 с.
9. Стельмащук А.М. Державне регулювання економіки: Навчальний посібник. – Тернопіль: Астон, 2001 – 362 с.
10. Влада та управління. Збірник наукових праць. – Вип. 1. – Чернівці: «Букрек», 2010. – 304 с.
11. Влада та управління. Збірник наукових праць. – Вип. 2. – Чернівці: «Букрек», 2012. – 284 с.
12. Герчаківський С.М. Місцеве оподаткування в Україні: традиції, реалії та напрями удосконалення// Фінанси України. – 2008. – № 2. – С.44-49.

статистика, факти, події

За сприяння Європейського Союзу в Чернівецькій області запрацював новий транскордонний проект

З 20 листопада 2013 р. на території Чернівецької області (Україна), Сучавського повіту (Румунія) та Єдинецького району (Республіка Молдова) розпочався проект транскордонного співробітництва «Еко-Карпати – розвиток еко-бізнесу в прикордонних Карпатах як спосіб поліпшення конкурентоспроможності економіки» MIS ETC код 1603. Виконавцями проекту є Чернівецька міська громадська організація «Бізнес-центр» у співпраці з Асоціацією Економічного Регіонального Розвитку - ADER (м. Сучава, Румунія), Національною асоціацією з гірського сільського розвитку «ROMONTANA» (м. Варта Дорней, Румунія) та Міжнародною Асоціацією Малога та Середнього Бізнесу “Small Euro Business” (м. Бельци, Республіка Молдова). Проект впроваджується в межах Спільної Операційної Програми Румунія – Україна – Республіка Молдова 2007-2013 (частка гранту ЄС у Проекті MIS ETC код 1603 «Еко-Карпати – розвиток еко-бізнесу в прикордонних Карпатах як спосіб поліпшення конкурентоспроможності економіки» ста-

новить 715510,25 єуро (еквівалент у грн. – 7866605,89).

Основні цілі проекту: **(а)** сприяння транскордонній співпраці гірських територій у виробництві та маркетингу продуктів сільського господарства, традиційних народних промислів та еко-туризму з метою розвитку стійкої еко-економіки через консолідацію малого бізнесу, **(б)** розвиток еко-місць на прикордонній території (зокрема, виготовлення спільних брошури про еко-туризм) та покращити знання про еко-туризм згідно стандартів ЄС, обміну кращими практиками, розробкою тематичних маршрутів в трьох країнах (Румунія, Україна, Молдова) **(в)** покращення конкурентоспроможності економіки гірських територій через інноваційні стартапи, що засновані на принципах еко- та зеленої економіки **(д)** покращення інфраструктури гірських територій через тематичні маршрути в трьох країнах (Румунія, Україна, Молдова). Термін реалізації: 21 місяць.

Спільними зусиллями громади ми досягли багато чого...

Василь КОРЕЦЬКИЙ, *Рідківській сільський голова*

В Україні визначається та гарантується місцеве самоврядування відповідно до статті 7 основного нашого Закону – Конституції України.

«Первинним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень є територіальна громада села, селища, міста» так написано в статті 6 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Наряду з іншими громадами вирішує свої життєві проблеми і територіальна громада нашого села Рідківці, Новоселицького району, Чернівецької області.

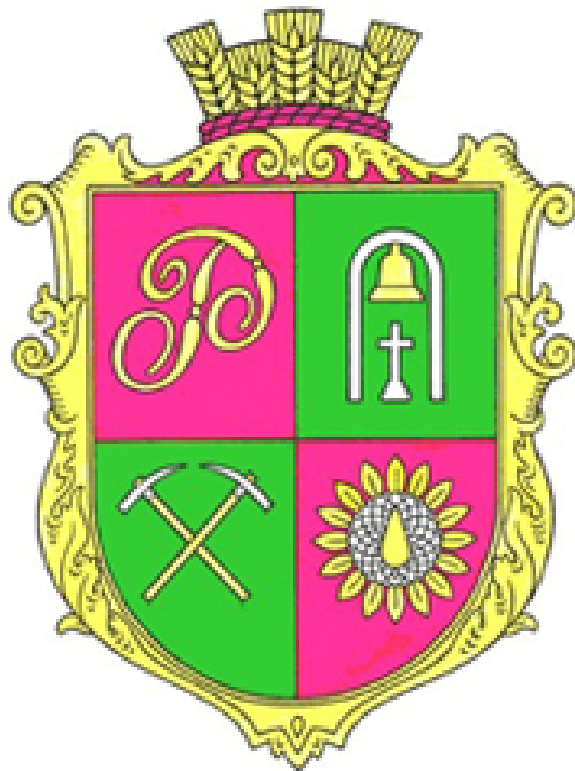
Історичне минуле і сучасне відображає герб села на якому велика буква «Р» символізує сучасну назву села «Рідківці» та минулу «Раранча». Фрагмент пам'ятника на Гербі символізує минуле і сучасне, адже на долю сільчан випали великі історичні події про, що ми завжди пам'ятаємо.

Два кийки на гербі відображають те, що наші прадіди були працьовитими газдами і на той час мали кам'яний кар'єр, в якому видобували камінь з якого будували міцні фундаменти своїх осель; Соняшник з олією символізують життя та добробут наших односельчан.

Дані символи зібрані в єдиний колос, що означає єдність усієї громади: Перша згадка про село датується 1726 роком і засноване воно на землях монастиря «Слатина», який побудований нащадками Петра Рараша.

Територіальна громада має також свій прапор та гімн села, який звучить на урочистостях, що проводяться в громаді.

За останні роки об'єднаними спільними зусиллями в громаді багато чого зроблено за кошти безпосередньо сільчан: проведено газифікацію усього населеного пункту, відремонтовано сільські дороги, встановлено нічне освітлення, за кошти громади утримується сільська пожежна охорона із штатом 3 чоловіки, приміщення СПО відремонтовано, газифіковано та відремонтований автомобіль.

Вищою владою в громаді є депутати сільської ради кількість депутатів VI-го скликання 24. Також обрані уповноважені від округів в кількості 124 чол. у розрахунку 6 чоловік від одного округу, які вирішують питання на зборах уповноважених.

Робота будується на основі статуту територіальної громади. Створені та працюють постійні комісії сільської ради та вуличні комітети. Працює виконавчий комітет. Завдячуючи вмільй роботі депутатів сільської ради теперішнього та попередніх скликань в селі проведена робота для покращення соціального розвитку.

Збережено і постійно працюють об'єкти комунальної власності власником яких є територіальна громада в особі сільської ради. ДНЗ №1,2; працюють круглорічно СПО, Будинок культури, сільська амбулаторія, бібліотека, адміністративне приміщення сільської ради в якому розміщений апарат виконкому, зал урочистих подій, для проведення реєстрації шлюбу,

Працює сауна, 2 перукарні. Все досягнуто за рахунок спільних зусиль громади.

Зовсім дивно стає те, що Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», - який можна сказати є малою Конституцією України скасовується іншими Законами прийнятими пізніше. Хотілося щоб державні органи управління будували відносини з місцевими органами самоврядування ділові партнерські відносини. Чого зараз дуже бракує. Візьмемо до прикладу, одне із питань соціального розвитку громади. Сельчани в 2000 році виконали роботи з газифікації всієї громади за власні кошти. Вартість газифікації велика у грошовому виразі. Хтось віддав для цієї справи свої останні заощадження, але газові монополісти зажадали і поставили вимогу передати збудовану мережу в управління газових структур і тоді подадуть газ. В правових відносинах, якщо це були партнерські відносини, то з громадою би провели переговори внаслідок чого ціна би на газ була на певний час нижча, тому що трасу будували люди або було б якесь відшкодування, на жаль цього немає.

відділення зв'язку, Ощадбанк, будинок спорту.

Приміщення Рідківської ЗОШ передане в оперативне управління відділу освіти району. Усі об'єкти відремонтовані, газифіковані створені умови для реалізації їх відповідно до цільового призначення.

Особливу увагу депутатами було приділено розвитку підприємницької діяльності в громаді.

На перших етапах за відсутності нормального обслуговування на селі з боку державних організацій, сільська рада виступила першим інвестором на селі виділивши найкращі землі під розміщення об'єктів підприємницької діяльності і сьогодні в громаді працюють об'єкти на приватній основі, що обслуговують населення – 6 ресторанів, 1 Бістро-кафе, 17 магазинів по реалізації змішаних товарів.

Під час проведення реформування колективного господарства було змінено цільове призначення приміщень та запрацювали об'єкти: цехи на приватній основі з вироблення каменю, огорожі та пам'ятників. Відкрито мебельний магазин, магазин будівельних матеріалів, станція з ремонту автомобілів, столярні цехи, працює млин, кузня, пилорама, міні-завод з переробки молока, побудовано 4 овочесховища, працює 8 фермерський господарств в рослинництві і 2 фермерських господарства в тваринництві, працює АЗС.

В цьому році в селі відкрито супермаркет.

Така сама картина спостерігається в питаннях земельних, відповідно до статті 122 Земельного Кодексу України, громада позбавлена контролю в земельних питаннях за межами населеного пункту. Є адміністративна одиниця села, в селі є влада – сільська рада, а земельним законодавством обмежують діяльності

даної сільської влади, це можна порівняти з тим, що хазяїн побудував будинок після здачі в експлуатацію половину будинку йому можна використовувати, а до другої половини він відношення не повинен мати.

В 2000 році сільська лікарська амбулаторія була на межі закриття, в приміщенні було відсутнє тепло, не було якісних умов для обслуговування людей, тоді сільська рада взяла на обслуговування медичну галузь, а саме кошти надходили по формулі на одного жителя села. За цей період силами сільської ради було перекрито приміщення, проведено зовнішній і внутрішній ремонт, проведено газ, відкрито внутрішній санвузол, проведено гарячу та холодну воду, відкрито добротний стаціонар на 6 ліжок для цього закуплено новий інвентар – ліжка, тумбочки, телевізор, щоб пацієнт під час процедур міг подивитися програми, закуплено медтехніку, і був придбаний спец автомобіль.

У 2012 році внаслідок проведеної реформи в медицині перед сільської радою поставили вимогу передати амбулаторію та інвентар в районний центр медичної допомоги.

Недавній приклад з підбором кандидатури на посаду директора школи, школи де засновником є сільська рада, пропозиції депутатів взагалі не враховуються управлінням освіти, молоді та спорту, а Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», так би мовити перекреслює Закон України «Про освіту», але не дивлячись на перешкоди громада поборює ці негаразди.

За останні роки громада заощадила на своїх рахунках кошти, які би працювали на громаду, так було б можливо, якби не державна каса – казначейства. Кошти громади знаходяться в касі в казначействі, щоб їх одержати

ти необхідна довготривала процедура, тому підрядники відказуються працювати в таких умовах за відсутності фінансування, якщо свої кошти громада не може використовувати. Хотілося, щоб на ці кошти хоча б нарахували дивіденди, які в майбутньому обов'язково працювали на громаду.

В громаді злагоджено живуть три релігійні конфесії. На високому рівні та при масштабному зібранні проводяться на селі свята – День Перемоги, День села, Новорічні свята, заходи до Дня місцевого самоврядування.

Розвивається в громаді і спорт, футбольна команда неодноразово ставала переможцем районних змагань. А в цьому році виграла кубок району та завоювала супер-кубок районної федерації з футболу.

В громаді ведеться робота з охорони культурної спадщини, а також проводиться робота з відкриття музею Є. Ярошинської – письменниці, яка вчителювала в місцевій школі.

Завершується також робота з ремонту доріг та вирішується питання відкриття внутрішнього автобусного маршруту, основним завданням сільська рада вбачає – це відкриттям нових робочих місць для сільчан та контроль з дотриманням законодавства для працюючих, щоб кожен працівник мав гарантовану заробітну плату, відпустку та трудовий стаж.

Хотілося, щоб в місцевому самоврядуванні не проводили реформування, а було проведено його вдосконалення із залученням до цієї справи представників громад. Віриться в майбутнє місцевого самоврядування, а для цього необхідно зовсім не багато - вдосконалити його та суто дотримуватися Конституційних вимог, а також віддати економічну складову органам місцевого самоврядування та створити механізм партнерських відносин між державними органами та органами місцевого самоврядування.

Михайло ПАВЛЮК,

*депутат Чернівецької обласної ради VI скликання,
кандидат політичних наук*

Програма економічного та соціального розвитку Чернівецької області – дорожня карта Буковини

Нещодавно депутатам Чернівецької обласної ради було запропоновано приєднатися до формування проекту Програми економічного та соціального розвитку Чернівецької області на 2014 р. По суті, слухна, європейська практика, коли депутати долучаються, як сказано у листі від 31 серпня 2013 р. «до формування пріоритетних напрямів розвитку області та завдань Програми на 2014 р.».

Метою подібної Програми на 2013 р., як сказано на стор. 3, є зростання добробуту і підвищення якості життя населення за рахунок забезпечення позитивних структурних зрушень в економіці, а серед пріоритетних напрямів розвитку області – покращення транспортної інфраструктури, розвиток високопродуктивного аграрного комплексу, транскордонної співпраці й туристичної сфери та протипаводковий захист.

Однак, більшість депутатів не працюють у органах обласної чи районної виконавчої влади, не мають можливості бути присутніми на поточних нарадах щодо будівництва соціальних об'єктів та у підсумку, керуються тільки власними судженнями, волею свого виборця без достеменної інформації про можливості бюджету та плани, бачення головних розпорядників коштів. Для того щоб, не зважаючи на політичні симпатії й партійну приналежність, забезпечити ефективну і, головне, результативну взаємоузгодженість між виконавчою та пред-

ставницькою владою області варто, на мою думку, зробити декілька кроків, які я озвучив 20 вересня 2013 р. на II пленарному засіданні 17-ї сесії Чернівецької обласної ради.

По-перше, керівництву Чернівецької облдержадміністрації доцільно провести розширену нараду за участю представників районних органів виконавчої влади, міст Новодністровськ та Чернівці, начальників ключових департаментів ОДА (у першу чергу – фінансів, економіки й торгівлі та капітального будівництва), голів постійних депутатських комісій та фракцій обласної ради, членів громадської ради при ОДА щодо обговорення і визначення ключових напрямків розвитку Буковини та пріоритетності фінансування добудови соціальних закладів на 2014 р. з тим, щоб ми також не порушували загальноприйнятту практику підтримки об'єктів, які готові більш ніж на 70 % та потребують відповідно першочергової уваги для завершення. Це у свою чергу, дасть можливість депутатському корпусу сконцентруватися на головному – добудові тих об'єктів, які майже готові та приділенню уваги до тих напрямків розвитку районів, які пропонуються їхніми представниками. Я переконаний, це принесе користь усім суб'єктам процесу та нашій територіальній громаді. Про результати такої наради доцільно повідомити депутатський корпус та громадськість Буковини. Це варто зробити задовго до оприлюднення

самого проекту Програми на 2014 р.

По-друге департаменту економіки та торгівлі ОДА слушно було б зробити аналіз пропозицій депутатів обласної ради на якій стадії їх виконання, скажімо, у порівнянні до діючої Програми на 2013 р., прийнятій 14 березня ц.р., де у інформаційній довідці вказати також причини, чому той чи інший об'єкт не був профінансований чи розпочате його будівництво.

По-третє, також важливо загострити увагу керівників депутатських фракцій, щоб усвідомили важливість такої ситуації, коли з одного боку є бажання й звернення (накази) виборців, партійна передвиборча програма, а з іншого – слабо продумані механізми наповнення і ефективного виконання одного з двох основних документів області (поруч з бюджетом на фінансовий рік) – фактично, Дорожньої Карти Чернівецької області. Вва-

жаю, такий механізм дозволить напрацювати кращі пропозиції та зробить таку Програму на наступний рік більш адаптованою до реалій.

Переконаний також, конструктив у цьому питанні, буде сигналом для активних, відповідальних перед громадою депутатів різних рівнів (які щороку пишуть свої побажання як до бюджету так і до ряду регіональних програм), громадських активістів і далі вносити свої пропозиції та бачення розвитку нашої Чернівецької області.

Тому я пропоную провести таку розширену зустріч-нараду, почути побажання районів та можливості бюджету і, власне, плани тих, хто ці бюджетні кошти і розподіляє. Це також дозволить уникнути непорозумінь при формуванні бюджету Чернівецької області на 2014 р., виходячи із зазначених можливостей та визначених пріоритетів.

ВІКТОР ЯНУКОВИЧ: ДЕРЖБЮДЖЕТ-2014 ПЕРЕДБАЧАЄ РЕАЛІЗАЦІЮ РЕКОРДНОЇ КІЛЬКОСТІ ІНФРАСТРУКТУРНИХ ПРОЕКТІВ

Державний бюджет на 2014 рік передбачатиме реалізацію рекордної кількості інфраструктурних проектів. Про це Президент України Віктор Янукович сказав в інтерв'ю представникам українських ЗМІ. За словами Віктора Януковича, у 2014 році розпочнеться реалізація низки проектів, розроблених, зокрема, з Російською Федерацією. «Нас очікує будівництво разом із Росією двох блоків на Хмельницькій АЕС. Нас очікує будівництво заводу з виробництва ядерного палива в Кіровоградській області», - підкреслив він.

За словами Віктора Януковича, Україна та Росія реалізовуватимуть спільні проекти у суднобудуванні, літакобудуванні, енергетичному та транспортному машинобудуванні.

Президент також наголосив на важливості співпраці з таким стратегічним партнером України як Китай. «Ми вже маємо товарообіг 10 мільярдів доларів. Наша мета в найближчі роки - збільшити цей товарообіг у рази. Тому ми дали згоду стати стратегічним

партнером Китаю у будівництві проекту «Великий шовковий шлях», який передбачає будівництво величезної інфраструктури навколо транспортного коридору», - сказав він.

Глава держави нагадав, що Україна і Китай вже підписали угоди щодо будівництва великого порту у Криму, теплоелектростанції в Одеській області, будівництва «Повітряного експресу», кільцевої дороги навколо Києва.

Президент також наголосив на важливості будівництва спільно з Китаєм заводів з газифікації українського вугілля. «Ми видобуток вугілля з року в рік будемо збільшувати, і ці заводи будуть виробляти синтетичний газ», - сказав Глава держави.

Як наголосив Віктор Янукович, за результатами домовленостей з Китаєм активніше реалізовуватиметься програма з будівництва доступного житла.

Сільвія ВІЩУК,

депутат Чернівецької обласної ради V, VI скликань, помічник заступника голови обласної ради, член колегії Чернівецької обласної ради, екерівник депутатської фракції „Батьківщина”

Депутатська робота в інтересах краю

Депутати місцевих рад VI скликання обрані на п'ятирічний термін, так стверджує рішення Конституційного Суду України. У поточному році із зазначеного терміну спливає три роки. Термін не малий. Як депутат двох скликань маю вже певний досвід і завжди пам'ятаю, що Чернівецька обласна рада є органом місцевого самоврядування, який представляє спільні інтереси територіальних громад області.

Разом зі своїми колегами-депутатами, а це 104 народних обранців, розглядаємо на пленарних засіданнях ключові питання які стосуються бюджету, соціально-економічного розвитку області, цільових програм з інших питань, заслуховуємо звіти про їх виконання, та розглядаємо багато інших життєво необхідних для області питань. За три роки проведено 18 пленарних засідань.

Важливим доробком Чернівецької обласної ради VI скликання являється напруження у сфері розвитку транскордонного та міжнародного співробітництва.

Новим кроком у цьому напрямку стало Друге спільне засідання депутатів Чернівецької обласної ради та радників Сучавської повітової ради, яке відбулося 23 листопада 2012 року в місті Сучава.

Серед документів, прийнятих учасниками засідання, найбільш важливою є спільна Резолюція та звернення до національних урядів щодо необхідності завершення переговорного процесу та укладання міжурядової угоди між

Україною та Румунією „Про правила місцевого прикордонного руху”. Важливе значення має також створення необхідних умов для відкриття пунктів пропуску „Біла Криниця-Клімеуць” і „Шепіт-Узвоареле Сучевей”.

Окрім участі у пленарних засіданнях депутати працюють у міжсесійний період у постійних профільних комісіях, їх є 11. Депутат за власним бажанням обирає комісію, в якій хоче і може плідно працювати. У V скликанні я працювала у комісії „З питань економіки, бюджету та інвестицій”, в поточному скликанні працюю в комісії „З питань праці та соціального захисту населення”. До такого вибору мене спонукали чисельні звернення громадян із числа малозабезпечених, які скаржаться на низький рівень пенсійного забезпечення, малі заробітні плати, недоступну медицину, високі ціни на товари першої необхідності, тощо. Хочеться з обласного рівня донести до центральних органів влади про необхідність вжити термінових

заходів, щоб покращити соціальний стан населення. Тому у спілкуванні з народними обранцями від Буковини завжди прошу не забувати своїх обіцянок та подавати поправки до діючого законодавства в сфері оптимізації пенсійних виплат, мінімальної заробітної плати, стримування зростання цін на ліки.

В полі зору нашої комісії є робота Громадських рад установ соціального захисту населення Чернівецької області. Ради створені з числа діючих депутатів і за рішенням сесії повинні координувати дії, пов'язані з наданням допомоги установам систем соціального захисту населення у здійсненні ними функцій опіки, соціального і правового захисту окремих груп громадян, виявлення та усунення причин, що погіршують соціально-правовий стан громадян, які знаходяться на обслуговуванні зазначених закладів, надання благодійної та спонсорської допомоги з метою поліпшення матеріальної бази установ та їх фінансового забезпечення. Таких Громадських рад створено сім – при кожній соціальній установі області. Нажаль, ще не всі депутати, голови громадських рад усвідомлюють важливість цієї роботи, не всі проникаються благодійністю та розумінням, що їхньої уваги потребують люди, які опинилися в складних життєвих обставинах.

Я входжу до складу Громадської ради Садгирського геріатричного пансіонату м Чернівці. Головою ради являється депутат В'ячеслав Добровольський. Ми намагаємося підтримувати зв'язок з директором установи Мирославом Парасківом, надаємо посильну допомогу, відвідуємо заклад.

Не менш актуальною проблемою залишається створення нових робочих місць з

гідними умовами праці, відновлення економіки. Реалізація цих питань дозволить повернути заробітчанин додому, молодим спеціалістам надати робочі місця, і відповідно збільшити надходження до бюджету країни.

Реформи, які сьогодні проводяться в державі на вимогу Євросоюзу повинні сприяти забезпеченню гідних умов праці для країни. Мене, як депутата, цікавлять питання щодо створення в трудових колективах області умов на гідну працю, як про це дбають профспілкові організації, тому я брала участь у роботі IV Пленуму Чернівецької обласної ради профспілок, де почула і про досягнення, і про недоліки у різних галузях народного господарства. Позитивно, що область не має заборгованості по заробітній платі, разом з тим людям затримують виплати по лікарняним листам, допомоги при народженні дитини, тощо.

Висловлені проблеми стосуються як профспілкових організацій, так і виконавчої та представницької гілок влади.

Важливою темою V та VI скликань для мене, як депутата-жінки являється питання гендерної політики, тобто забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Вважаю, що маючи генеральний напрямок України – вступ до Європейського Союзу, ця тема є надзвичайно актуальною. Досягнення рівності між жінками та чоловіками є однією з передумов забезпечення стабільного розвитку українського суспільства на засадах демократії.

Збільшення представництва жінок в органах виконавчої та представницької влади зможе реально впливати на прийняття та реалізацію рішень, що стосуються життя суспільства держави. Тому потрібні суттєві зміни у діючому

законодавстві. Адже сьогодні у Верховній Раді України працює лише 10 % народних обранців жіночої статі, у Чернівецькій обласній раді – 9 %, а в європейських державах цей рівень сягає 45 % і має відповідну підтримку у діючих європейських законах.

Нам, депутатам, також вдалося вперше на теренах області прийняти „Програму впровадження гендерної рівності, підтримки сім'ї та протидії торгівлі людьми в Чернівецькій області на 2008-2010 роки” (рішення 19-ої обласної ради V скликання від 23.04.08 № 112-19/08). Завдячуючи реалізації цієї Програми вдалося провести низку дієвих заходів, які сприяли просвітницькій діяльності по гендерній політиці. Маючи позитивні зрушення процесів утвердження гендерної рівності у різних сферах життєдіяльності області, депутати прийняли і інші програми дотичні до гендерної проблематики.

В області проведено чотири форуми жінок-депутатів Буковини всіх рівнів місцевих рад. На яких жваво обговорювалися позитиви та негативи впровадження гендерної рівності на теренах області. На загальнодержавному рівні також вбачають за необхідність активізувати

механізм реалізації державної політики забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. З цією метою у жовтні поточного року в стінах Верховної Ради України відбулися Парламентські слухання на тему: „Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Проблеми і дієві механізми їх вирішення”. На даних слуханнях я представляла обласну раду і мала можливість почути всіх виступаючих народних депутатів – Миколу Томенка, Ірину Луценко, Ірину Геращенко, Ганну Герман, Віталія Кличка, уповноважену з прав людини ВРУ Валерію Лутковську, представників органів місцевого самоврядування з різних регіонів України, представників наукових установ та європейських інституцій, які займаються питаннями гендерної рівності.

Учасники слухань зауважили, що у зв'язку із проголошенням курсу на європейську інтеграцію України, питання гендерної рівності, яке є пріоритетним в Євросоюзі, набуває особливого значення. Вважаю, що це робота не одного дня. Вона повинна проводитися постійно та послідовно, що дасть можливість запровадити на національному рівні низку європейських стандартів і принципів у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Варто зазначити, що діяльність депутата різноманітна, при цьому важливо, щоб вона була результативною, приносила користь людям і моральне задоволення від виконання своїх громадських зобов'язань.

Микола ШАПКА,

депутат Глибоцької районної ради

Депутатський ремонт житла для дітей-сиріт

Глибоцький район є єдиним в області, де з ініціативи голови райдержадміністрації Миколи Загарюка (для виконання соціальних ініціатив Президента України) та згідно з рішенням XVI сесії районної ради VI скликання затвердили Програму забезпечення житлом дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування на 2013-2015 роки.

Не буду оригінальним якщо скажу, що сироти є найуразливішою категорією суспільства. Саме тому, турбота про них та їх проблеми має бути однією з основних прерогатив органів влади. Відрадно, що на Глибоччині у цьому напрямку ведуться чималі роботи. Зокрема, наш район є єдиним в області, де діє Програма забезпечення житлом дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування на 2013-2015 роки, основною метою якої є збереження, впорядкування та реконструкція наявного житла, а також формування житлового фонду для забезпечення потреб дітей-сиріт.

Звичайно, для реалізації задуманого необхідні чималі кошти. Загальний обсяг фінансової допомоги складає 90 тис. грн., які виділили з місцевого бюджету. Немало, але гроші знайшли, адже коли мова йде про дітей не слід економити.

За дорученням голови районної ради Валерія Ротаря, після затвердження програми депутатами райради створили спеціальну комісію, яка визначила перелік об'єктів, які варто відремонтувати у першу чергу. У 2013-у реконструювали 2 об'єкти — будинок сестер Гуцуляк, яких виховують у прийомній сім'ї Те-

тяни Бождуги (с. Кам'янка) та квартиру Марії Ткач, яку виховує родина Ганни Скидан-Труфін (с.мт. Глибока).

Оформивши усі необхідні документи, якнайшвидше взялись за роботу. Ремонтували працівники ПП „Капітал” (директор Микола Костиняк), а хід робіт контролював особисто депутат районної ради, голова райдержадміністрації Микола Загарюк, який неодноразово зустрічався з майстрами та узгоджував усі проблемні моменти. Наскільки ефективно діє районна Програма забезпечення житлом дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування переконався на власні очі і голова облдержадміністрації Михайло Папієв, який побував з робочим візитом у Кам'янці та Глибоці.

Глибоцький район є яскравим прикладом того, як спільними зусиллями можна робити добрі справи. Подібна програма функціонує лише у вас. Це гарна ініціатива, яка заслуговує на те, щоб про неї говорили, писали, розповідали. Найближчим часом планує зібрати усіх голів

райдержадміністрацій та розповісти їм про ваш досвід, адже турбота про дітей, яким немає звідки чекати підтримки є обов'язком влади. Щиро вдячний усім, хто посприяв у тому, аби у дітей, які позбавлені батьківської ласки з'явилась нагода для радощів, — відзначив Михайло Миколайович під час візиту.

І справді зроблено багато. Взяти хоча б будинок, який відремонтували у Кам'янці для сестер Гуцуляк. Тут і вікна нові поставили, і новий дах змайстрували, і стіни укріпили, і зовнішній вигляд зробили привабливішим. Багато зроблено і у квартирі Марії Ткач, що у Глибоці. Отож, спільними зусиллями вдалось досягти бажаного результату.

статистика, факти, події

25 грудня 2013 року відбулося засідання Кабінету Міністрів України, на якому було прийнято постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження профілів професійної компетентності деяких посад державної служби» та схвалено проект Указу Президента України «Про План заходів щодо реалізації у 2014 році положень Стратегії державної кадрової політики на 2012 – 2020 роки».

Підписання зазначеного Указу Президента України визначить основні заходи та завдання щодо реалізації положень Стратегії державної кадрової політики на 2012-2020 роки у 2014 році.

Прийняття постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження профілів професійної компетентності деяких посад державної служби» дозволило визначити вимоги до рівня професійної компетентності осіб, які претендують на зайняття посад державної

служби, призначення на які здійснюється Кабінетом Міністрів України, зокрема Керівника Секретаріату Кабінету Міністрів України, його першого заступника та заступника, керівника Апарату Прем'єр-міністра України і урядових уповноважених.

Проект постанови розроблено Нацдержслужбою України на виконання статті 16 Закону України від 17 листопада 2011 року № 4050-VI «Про державну службу»

Марина КОНЯК,

керівник ЧОГМЕО «Буквиця»

Волонтерство як спосіб активізації участі молоді у вирішенні соціально-економічних проблем громад та регіону

Поступово минають часи, коли в моді були наркотики та алкоголь.

На сьогодні в Україні в тренді архікорисні заняття: здорове харчування, спорт та волонтерство.

В Україні існує давня традиція суспільної праці, взаємодопомоги, піклування про ближнього. Осіб, які працюють у цій сфері, називають громадськими діячами, альтруїстами, добродійцями, добровольцями, волонтерами. В Україні волонтерський рух, детермінований гуманізацією суспільного життя, є відповіддю на суспільні потреби. Будучи закоріненим у традиції безкорисливої допомоги нужденним, історично притаманній українській національній культурі, і взявши на озброєння досвід ряду передових у цій сфері західних країн, вітчизняний волонтерський рух з кожним роком набуває усе більшої потужності, об'єднує усе більше громадян та залучає значні ресурси.

Сьогодні в Україні налічується близько 25490 громадських фондів, 8000 ініціативних груп, основна задача яких – допомога знедоленим та нужденним.

У Законі України «Про соціальні послуги» поняття «волонтер» трактується як фізична

особа, яка добровільно здійснює благодійну, неприбуткову та вмотивовану діяльність, що має суспільно корисний характер.

Закон України «Про волонтерську діяльність» регулює відносини, пов'язані з провадженням волонтерської діяльності в Україні.

Волонтер (англ. *volunteer*) - добровільний помічник, філантроп, альтруїст.

Волонтерська діяльність – індивідуальна чи колективна – це спосіб підтримки, піклування, надання допомоги членам громади; взаємодії між людьми для спільного вироблення нових шляхів вирішення проблем, які виникають. Це створює можливості для навчання та розвитку впродовж життя кожної людини.

Волонтерський рух — добродійна діяльність, яка здійснюється фізичними особами на засадах неприбуткової діяльності, заради добробуту та процвітання спільнот і суспільства в цілому.

Сучасна тенденція розвитку волонтерства – координація на рівні національної моделі: сьогодні 80 країн світу мають мережу волонтерських центрів, причому волонтерські центри в Польщі, Україні й Чехії оцінюються як одні з кращих серед 14 країн Центральної й Східної

Європи.

Стійкою тенденцією є вихід волонтерства за рамки географічних і навіть політичних меж, організація й координація добровольчої діяльності на міжнародному рівні. Багаточисельні транснаціональні платформи й утворення залучають до своїх проєктів та програм більше сотні мільйонів людей щорічно.

Сьогодні перед волонтерством постала така надзвичайно важлива потреба як прийняття відповідальності за розвиток співробітництва між різними секторами сучасного суспільства, що, зокрема, проявляється у такому новому явищі як корпоративне волонтерство – участь у добровольчій роботі в різних соціальних програмах при підтримці своєї компанії, що охоплює приблизно дві третини волонтерів розвинутих країн.

Сьогодні виклики - поява проблеми вільного часу як глобальної тенденції в розвитку суспільства сучасного типу і волонтерство може розглядатися як технологія соціокультурної анімації, яка забезпечує конструктивне просоціальне наповнення вільного часу.

Сьогодні волонтерський рух поширений у багатьох країнах світу:

- Німеччина – 34 %;
- США – майже 56 %;
- Японія – 26 %;
- Швеція - 48%, це приблизно 3 млн. осіб – у віці 16-85 роки є добровольцями, щонайменше 14 годин на місяць.

• Канадці присвячують у середньому 191 годину роботи в якості добровольців, що еквівалентно 578000 місць з повною робочою

зайнятістю.

• В Ірландії близько 33 % дорослого населення є добровольцями; загальна кількість часу на добровольчу діяльність за рік еквівалентна 96454 місцям з повною робочою зайнятістю.

• У Південній Кореї у 2011 році 3898564 осіб присвятили волонтерству більше 451 млн. годин робочого часу; економічна вартість волонтерства перевищує 2 млрд. доларів за рік.

• 60 % волонтерів Франції регулярно беруть участь у добровольчій роботі, присвячують їй більше 20 годин на місяць.

Волонтерство як діяльність потребує від добровольців не лише бажання та наявності вільного часу, а й певних знань з психології, соціальної педагогіки, соціальної роботи, соціології, медицини, юриспруденції тощо; волонтери повинні володіти навичками спілкування з різними прошарками населення, знайомитись з кращим, як вітчизняним, так і зарубіжним досвідом роботи. З цієї точки зору волонтерство є ефективним методом неформального навчання.

Щороку, в Чернівецькій області, реєструється понад 15 нових громадських організацій та благодійних фондів, на жаль, більшість з яких, локалізовані в місті.

Всього на Буковині працює понад 800 Інститутів громадянського суспільства.

Активні громадські організації діють в усіх сферах суспільного життя і вносять вагомий внесок у вирішенні соціально – економічних, екологічних та інших проблем як на рівні локальних громад так і регіону.

В той же час, абсолютна більшість мешканців Чернівецької області як і України в цілому, не входить до складу жодного інституту громадянського суспільства та не бере участі в їх діяльності. «Вірусом» волонтеріату або «модю» на волонтерство ще не «вражена» більшість молоді, а потреба в волонтерах зростає з кожним роком.

Гасло «Волонтером бути – це модно, класно, круто!» ще не отримало зворотного зв'язку від української спільноти, особливо на локальних рівнях.

Чернівецьке обласне громадське молодіжне екологічне об'єднання «Буквиця» має багаторічний досвід щодо залучення

волонтерів у здійсненні екологічних акцій, просвітницьких заходів, благодійних наметових таборів, етнічних фестивалів. Сучасні виклики волонтерства потребують від волонтерів все більшої професійності, досвідченості, наявності практичних вмінь та навиків.

Для активізації волонтерського «зеленого» руху Буковини наразі здійснюється проект «Молодіжне екологічне волонтерство - катализатор підняття громадянської свідомості» за підтримки Фонду сприяння демократії Посольства США в Україні.

Проект спрямовано на активізацію волонтерського руху на Буковині, популяризацію волонтерства серед молоді та формування екологічно орієнтовної поведінки в місцевих громадах шляхом комплексу інтерактивних заходів просвітницького характеру, покликаних виховати небайдуже ставлення в молоді до проблем довкілля, а в перспективі – сформувати молодіжну волонтерську мережу, яка створюватиме креативний екологічний продукт та підніматиме громадську свідомість мешканців.

В проекті використовуються інтерактивні методи роботи з молоддю:

- Школа волонтерів «Ековектор» - дискусії, диспути, майстер-класи, круглі столи з вивчення зарубіжного досвіду, презентації волонтерських ідей;

- Конкурси: есе з екологічної тематики, на кращу екологічну ініціативу, екологічного плаката, екологічної соціальної реклами, фото конкурс;

- Екологічний флеш - моб « Молодь. Екологія. Здоров'я»;

- Інформаційно - просвітницька кампанія: буклет «11 кроків «зеленого волонтера», «Зелений календар подій», екологічний щоденник для учнівської молоді.

В результаті проекту побудована платформа для створення регіонального молодіжного ресурсного центру «Ековектор», створюється регіональна молодіжна екологічна мережа та формується банк даних про волонтерські ініціативи та волонтерські вакансії для інституцій громадянського суспільства Буковини.

Виконавцями проекту виступають ЧОГ-МЕО «Буквиця» та «Асоціація виробників Бу-

ковини».

Цільову аудиторію проекту складають молоді люди віком від 14 до 25 років, студентська молодь. Група з 35 волонтерів з усіх районів області та міста пройшли навчання в школі волонтера «ЕКОВЕКТОР» та стали «агентами впливу» серед свого оточення, виступають лідерами ініціативних груп молоді, що долучаються до екологічних ініціатив регіону.

Регіональна молодіжна екологічна мережа слугуватиме пропаганді волонтерства в різних сферах громадського життя, серед своїх ровесників та навчальних закладів, поширватиме кращий досвід волонтерства в засобах масової інформації та світовій інформаційній мережі.

Визнання внеску волонтерської праці у розвиток громад є невід'ємною ознакою розвиненого суспільства. У цьому мають брати участь всі. Має бути підтримка і влади, і бізнесу, і громадськості. Саме до цього ми закликаємо і будемо раді, якщо нас підтримають у бажанні розвивати волонтерство і створювати позитивний імідж волонтерства в Україні.

Добровільний труд – один із найяскравіших феноменів людської цивілізації, еволюції людського духу. В Україні найчисельнішою групою волонтерів, які працюють у соціальній сфері, є учнівська та студентська молодь.

У середньостроковій перспективі на державному та місцевому рівнях очікується випереджальний розвиток молодіжного сектора, що сприятиме формуванню потужного національного потенціалу. Саме тому, в даний час мають, бути переглянуті підходи до фор-

мування та реалізації молодіжної політики. Молодіжна політика повинна відповідати глобальним викликам, а молодь – перетворитися з соціально незахищеної групи населення в основу соціально - економічного розвитку країни.

Гасло «Молодь – наше майбутнє» має стати пріоритетним напрямком державної політики загалом і залишити у далекому минулому здебільшого декларативний зміст даного вислову. Держава має не тільки створювати умови для вирішення проблем молоді, а й стимулювати участь молодих людей у відстоюванні власних прав, розбудові громадянського суспільства та участі в державотворчих процесах.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про волонтерську діяльність»
2. Доля І. М. Волонтерство як форма участі молоді в громадському житті (Електронний ресурс: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>)
3. Лещенко Д. С. Правове становище волонтерських організацій в Україні та за кордоном / Правова система: теорія і практика № 1, 2008 р.
4. http://www.volunteer.kiev.ua/pages/History_volunteer
5. <http://www.volunteering.org.ua/>

статистика, факти, події

ЗА РЕЙТИНГОВОЮ ОЦІНКОЮ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ ЗА СІЧЕНЬ-ВЕРЕСЕНЬ 2013 РОКУ БУКОВИНА ПОСІЛА 4 МІСЦЕ

Як повідомляє департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, за підсумками рейтингової оцінки результатів діяльності Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій за січень-вересень 2013 року Чернівецька область увійшла в п'ятірку кращих та посіла 4 місце серед інших регіонів України. Порівняно з результатами першого півріччя цього року Буковина покращила свій рейтинг на 4 позиції.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України, аналіз здійснювався за 8-ми напрямками та 39-ма показниками, які відображають стан економічного розвитку, державних фінансів, споживчого ринку, населення та ринку праці, інвестиційного розвитку, житлово-комунального господарства, злочинності та захисту прав дитини.

Так, за напрямом «Державні фінанси» та «Рівень злочинності» область знаходиться на 5

місці, «Споживчий ринок» – на 7, «Житлово-комунальне господарство» – на 9, «Населення та ринок праці» – на 10, «Захист прав дитини» – на 12, «Економічний розвиток» й «Інвестиційна та інноваційна діяльність» – на 15 і 16 місцях відповідно. Область зайняла 1-5 місця за 10-ма показниками. Зокрема, в регіоні найвищий приріст доходів місцевих бюджетів - 14,3% та найвищий темп зменшення заборгованості з виплати заробітної плати – у 14,1 рази менше, і, як результат, частка заборгованості з виплати заробітної плати до фонду оплати праці склала 0,0 %.

Окрім цього, у Чернівецькій області найнижчий індекс споживчих цін – 95,9%, а це 1 місце, а також один із найнижчих темпів зростання заборгованості із сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування економічно активних платників – 109,9%, за цим показником регіон на 2 місці, йдеться у повідомленні.

Ігор ГАВРАДА,

*секретар Громадської ради при Чернівецькій ОДА,
доцент кафедри політології та державного
управління в ЧНУ ім. Ю.Федьковича, кандидат
політичних наук*

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ГРОМАДСЬКОЇ РАДИ (НА ПРИКЛАДІ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Впродовж останніх кількох років в Україні дедалі голосніше звучать вимоги про необхідність ширшого залучення інститутів громадянського суспільства до розробки, моніторингу та оцінювання державної політики. Зазвичай з такими ініціативами виступали саме представники громадянського суспільства, які справедливо вважають що громадські організації мають не тільки право, але й належний потенціал для того, щоб брати участь у визначенні публічного порядку денного діяльності органів влади.

Громадські діячі неодноразово лобювали прийняття нормативних документів, які б дозволили громадськості більш активно та ефективно впливати на владні структури. В період із 2004 до 2009 рр. було прийнято ряд урядових постанов, якими визначався порядок проведення консультацій із громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, а також передбачалася діяльність консультативно-дорадчих органів при центральних та місцевих органах виконавчої влади [1, 5, 3]. Основною формою взаємодії влади та громадянського суспільства було обрано формат громадських рад (2004-2005 та 2006-2009 рр.) чи громадських колегій (2005-2006 рр.). Тоді органи влади мали виключне повноваження самостійно формувати склад цих органів та визначати напрями їх діяльності.

Ситуація змінилася у 2009 р., коли в розпалі президентської кампанії тодішній

Кабінет міністрів України на чолі із Ю. Тимошенко прийняв Постанову №1302, якою було запропоновано принципово інший спосіб формування складу громадських рад. Зокрема було передбачено, що «громадська рада формується шляхом рейтингового голосування за кандидатів під час щорічних зборів представників не менше ніж однієї четвертої від кількості зареєстрованих у відповідному районі громадських організацій» [4]. Щоправда далі, аніж прийняття постанови, справа не пішла, оскільки віднайшлися інші, більш важливі проблеми порядку денного. До ідеї формування консультативно-дорадчих органів силами громадянського суспільства повернулися через рік, коли уряд прийняв Постанову №996 [6], положення якої було практично реалізовано на початку 2011 р., в т.ч. й у Чернівецькій області. В лютому 2011 р. на установчих зборах із 44 делегатів до складу громадської ради при Чернівецькій ОДА було обрано 25 представників інститутів громадянського суспільства. В березні 2013 р. раду було переобрано і до неї увійшло 27 громадських діячів, серед яких 11 тих, що працювали у минулому складі.

Громадській раді на Буковині вдалося уникнути дуже серйозної проблеми, з якою зіткнулися її колеги в інших регіонах. Справа в тому, що цитована постанова Кабміну передбачає, що кількісний склад громадської ради визначається установчими зборами, проте

не встановлює його верхнього порогу. Відтак в деяких радах пішли шляхом найменшого спротиву, утворивши громадські ради у кількості, рівній кількості делегатів; в окремих випадках – понад 100 осіб. Коли ж постала необхідність працювати, то навіть зібрати необхідний кворум виявилось проблемою. В Чернівцях, опираючись на досвід діяльності регіональних консультативно-дорадчих органів впродовж 2004-2010 рр., ініціативною групою установчих зборів було запропоновано обирати громадську раду в оптимальному кількісному складі (20-30 осіб), що власне й було реалізовано.

Загалом багато часу в роботі першого складу громадської ради забрав пошук дієздатних форм та механізмів її власної роботи. За словами А. Круглашова, це виправдано тим, що тому складу ради «довелось стати першою громадською радою при обласній державній адміністрації, сформованій самими інститутами громадянського суспільств. Тому з багатьма завданнями та проблемами у такому новому форматі діяльності члени громадської ради зустрічались вперше й мусили шукати їх вирішення без опори на попередній досвід» [2]. Основною формою роботи ради стали планові (не рідше одного разу на квартал) та позачергові (на вимогу 2/3 членів) засідання. Одного разу позапланово рада збиралася, щоб заслухати звіт голови ОДА М. Папієва за 2011 рік, а іншого разу, за ініціативою членів, обговорила та прийняла звернення до Президента В. Януковича щодо закону про засади мовної політики в Україні.

Рада також визначила, що для належної підготовки питань, мають працювати чотири постійно діючі комісії, а саме: (1) комісію з питань соціального захисту населення та охорони здоров'я; (2) комісію з питань фінансів, економіки та підприємництва; (3) комісію з питань освіти, культури, міжетнічних взаємин та зв'язків з засобами масової інформації; (4) комісію з питань молоді, спорту та екології. Завдання комісій полягають в тому, щоб забезпечувати підготовку порядку денного, формувати пропозиції до проектів рішень із питань, що розглядаються, редагувати їх після обговорення на засіданнях ради, відстежувати, яким чином відбувається впровадження рекомендацій ради

владними структурами тощо.

За майже три роки діяльності громадської ради було обговорено чимало актуальних питань, більшу частину з яких громадська рада вибирає для розгляду самостійно. Як зазначено у звіті голови ради, серед цих питань переважали питання соціального та гуманітарного спрямування, спрямовані на вирішення проблем соціально незахищених громадян, а також багато уваги було приділено економічним питанням [2].

Процедурно рада зазвичай розглядає на засіданні два питання порядку денного, якщо відсутні інші пропозиції. Перше питання зазвичай готується в розгорнутому режимі, тобто до обговорення запрошуються як представники громадських організацій, так і структурних підрозділів Чернівецької ОДА або інших органів виконавчої влади в області. Обирається для розгляду системна проблема, до регулювання якої причетні одразу декілька підрозділів тощо. В такому випадку готуються розгорнуті доповіді комісій громадської ради та представників влади, виробляються концептуальні пропозиції та рекомендації. Слухання другого питання відбуваються у режимі спрощеного розгляду, тобто рада обирає проблеми більш вузького характеру та не ставить за мету системний аналіз проблеми, а лише означає її межі та важливість. Часто в рамках другого питання розглядається стан виконання попередніх рекомендацій ради органам влади.

Практично з кожної проблеми громадська рада готує та надсилає уповноваженим владним структурам свої рекомендації. Щоправда, оскільки Постанова №996 не випишує чіткого алгоритму того, яким чином владні органи мають використовувати пропозиції громадських рад у своїй роботі, то врахування рекомендацій більшої частини рішень громадської ради при Чернівецькій ОДА першої каденції залежало перш за все від доброї волі керівництва структурних підрозділів.

На цю колізію свого часу звернув увагу голова громадської ради А. Круглашов [2]. Відтак, заручившись згодою голови Чернівецької ОДА М. Папієва, громадською радою другого скликання було вирішено розробити нормативний документ, яким

було б впорядковано обов'язковий розгляд рішень та пропозицій громадської ради органами виконавчої влади в регіоні, до яких вони адресовані. Отож, 3 жовтня 2013 р. було підписано розпорядження Чернівецької ОДА «Про порядок реалізації рішень громадської ради при Чернівецькій обласній державній адміністрації», яке виписує процедуру врахування рекомендацій в діяльності структурних підрозділів облдержадміністрації, територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, а також порядок контролю за їх врахуванням.

Отже, досвід роботи громадської ради при Чернівецькій ОДА дозволяє стверджувати, що цей інструмент залучення інститутів громадянського суспільства до розробки та моніторингу процесів державного управління функціонує щонайменше задовільно. Громадськість має можливість висловити

своє обґрунтоване бачення та рекомендації щодо розвитку державної політики, а влада має змогу скористатися насамперед експертним потенціалом громадських організацій. Свого вдосконалення та подальшого розвитку потребують механізми врахування рекомендацій громадськості та їх впровадження на практиці. Лише за умов готовності інститутів громадянського суспільства безкорисливо, кваліфіковано і критично долучатися до розробки управлінських рішень та готовності влади не лише прислухалися, але й чути позицію громадськості, діалог між ними має шанс бути конструктивним. Якщо ж одна зі сторін не справлятиметься зі своїми обов'язками, то інструмент громадських рад в Україні перетвориться на черговий бутафорський чи псевдodemократичний механізм, що лишень імітуватиме суспільний діалог.

Використані джерела

1. Деякі питання щодо забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: Постанова Кабінету міністрів України №1378 від 15 жовтня 2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1378-2004-p>
2. Звіт голови громадської Ради при Чернівецькій обласній державній адміністрації за період із лютого 2011 р. по лютий 2013 року. [Електронний ресурс]. / А. Круглашов. – Режим доступу: http://www.oda.cv.ua/sites/default/files/doc/PDF/zvit_kruglashova_2012.pdf
3. Питання забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: Постанова Кабінету міністрів України №215 від 1 березня 2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/215-2006-p>
4. Про додаткові заходи щодо забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: Постанова Кабінету міністрів України №1302 від 26 листопада 2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1302-2009-p>
5. Про додаткові заходи щодо залучення громадян до участі в управлінні державними справами: Постанова Кабінету міністрів України №356 від 18 травня 2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/356-2005-p>
6. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: Постанова Кабінету міністрів України №996 від 3 листопада 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-p>

статистика, факти, події

3 грудня 2013 року в Чернівецькому регіональному центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств установ та організацій відбувся науково-практичний семінар «**Розвиток територіальних громад в контексті реформування місцевого самоврядування**» (присвячений Дню місцевого самоврядування в Україні).

Микола ІЖА,

директор Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при президентіві України, доктор політичних наук, доцент

Соціальні чинники реалізації адміністративної реформи на регіональному рівні

Трансформація різних сфер суспільного життя в незалежній Україні як пріоритетну складову включає проведення урядом реформ, спрямованих на підвищення якості управління, утвердження верховенства Закону підтримку формування інститутів громадянського суспільства, невинне зростання прозорості функціонування політичних інститутів, становлення та розвиток бізнесу, а головне - зростання правової та соціально-економічної захищеності населення. Однією з найважливіших та першочергових урядових реформ є адміністративна реформа, яка спрямована на сферу публічного управління, а саме - на організацію діяльності органів публічної влади за критеріями професійності, оптимальної структурованості, соціальної відповідальності.

Адміністративна реформа розглядається в юридичній літературі як один з організаційно-правових аспектів функціонування системи публічного управління. Слід зазначити, що адміністративне право як галузь юридичної науки своїм предметом вважає суспільні відносини у сфері державного управління, що регулюються правом. Саме через досягнення цієї наукової галузі юриспруденція вносить свій внесок у розвиток теорії державного управління, зокрема, в області тематики адміністративної реформи та її впровадження як на загальнонаціональному, так і на регіональному рівні. Політологія акцентує дослідницьку увагу на співвідношенні завдань

адміністративної реформи з напрямками та векторами публічної політики.

Сутність, цілі, завдання, очікувані результати адміністративної реформи сформульовані у певних нормативно-правових документах, до числа яких відносяться: Концепція адміністративної реформи в Україні (1998 р.), Закон України «Про соціальний діалог в Україні» (2010 р.), Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» (2011 р.), Закон України «Про Кабінет Міністрів України» (2011 р.), оновлений Закон України «Про державну службу» (2011 р.), проект Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (2011-2012 рр.), рішення та проекти Комісії Конституційної асамблеї при Президентіві України з питань адміністративно-територіального устрою і місцевого самоврядування (2011-2012 рр.). Поряд з іншими нормативно-правовими документами, завдання адміністративної реформи знаходять своє втілення в новій редакції Закону України «Про державну службу» (2012 р.). Для концептуального та організаційно-методичного забезпечення підготовки та реалізації адміністративної реформи Указом Президента України від 7 червня 1997 р. була створена Державна комісія з проведення в Україні адміністративної реформи, в її завдання, зокрема, входили визначення наукових основ, стратегії і тактики проведення адміністративної реформи, а

також розгляд пропозицій та програм наукового, матеріально-технічного, кадрового і фінансового забезпечення адміністративної реформи. З початком роботи цієї комісії активізувалося не лише адміністративно-правове вивчення адміністративної реформи як організаційно-правового аспекту публічного управління, але і вивчення адміністративної реформи та механізмів її реалізації на загальнонаціональному та регіональному рівнях в рамках теорії державного управління. Багато зусиль до цього доклали такі вчені у сфері державного управління, як В. Авер'янов, К. Ващенко, Н. Гончарук, М. Іжа, Ю. Ковбасюк, В. Копейчиков, Т. Костецька, С. Кравченко, Н. Нижник, С. Саханенко. В журналі «Аналітика і влада», який засновано Інститутом проблем державного управління та місцевого самоврядування Національної академії державного управління при Президенті України, публікується значне число робіт, які присвячені експертно-аналітичному супроводу державно-управлінських реформ, у тому числі - адміністративної.

У Щорічному Посланні Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2012 році» Президент України В. Ф. Янукович окремо зосередив увагу на високій значимості соціального розвитку та його складової - вдосконалення соціальної політики як головного орієнту державно-управлінських модернізаційних перетворень, а також на високому ступені необхідності регіонального виміру реформування діяльності органів влади у контексті модернізації інструментів регіональної політики та реалізації потенціалу регіонального розвитку. Це підкреслює велику увагу керівництва держави до розробки концептуальних засад реформування системи регіонального управління та суттєву необхідність соціологічного дослідження та аналітики реалізації адміністративної реформи на регіональному рівні саме у ракурсі парадигми соціального розвитку.

Відповідно до Концепції адміністративної реформи в Україні (1998 р.), Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» (2011 р), Закону України

«Про Кабінет Міністрів України» (2011 р), проекту Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (2011-2012 рр.), реалізація адміністративної реформи в Україні передбачає наступні напрями:

- 1) пріоритетність законодавчої регламентації функцій, повноважень і порядку діяльності органів виконавчої влади;
- 2) запровадження нової ідеології функціонування виконавчої влади і місцевого самоврядування як діяльності щодо забезпечення реалізації прав і свобод громадян, надання державних та громадських послуг;
- 3) забезпечення парламентського і судового контролю за функціонуванням органів виконавчої влади та їх посадовців;
- 4) незалежність органів виконавчої влади від органів законодавчої і судової влади в межах, визначених Конституцією України;
- 5) відповідальність органів виконавчої влади, їх посадовців за свої рішення, дії і бездіяльності перед громадянами, права яких були порушені, розвиток моделі «сервісної держави»;
- 6) запровадження раціонального адміністративно-територіального устрою, розвиток базової одиниці місцевого самоврядування - територіальної громади, розвиток місцевої та регіональної демократії;
- 7) вдосконалення системи регіонального управління, деконцентрація владних повноважень центральних органів виконавчої влади, встановлення балансу загальнодержавних і місцевих інтересів.

Одними з основних завдань адміністративної реформи є:

- 1) раціоналізація структури, функцій і методів діяльності органів виконавчої влади, спрощення і скорочення зайвих галузей управління;
- 2) реформування системи підготовки і перепідготовки управлінських кадрів, механізму державної служби, функцій державного апарату.

Ці напрями та завдання адміністративної реформи включають в себе організаційно-правовий, управлінський, політичний аспекти. Ці аспекти адміністративної реформи містять як можливості так і труднощі. Основні організаційно-правові, управлінські, політичні

труднощі впровадження адміністративної реформи стосуються:

- 1) законодавчих ініціатив, а також механізмів та інструментів управлінської діяльності, які потрібні для успішної реалізації реформи;
- 2) організації сумісного виконання завдань з впровадження реформи різними структурними підрозділами органів публічної влади;
- 3) взаємодії центральних та регіональних органів влади у ході реалізації реформи, реорганізації структурних підрозділів органів влади;
- 4) науково-методичного, організаційного та фінансового забезпечення підвищення кваліфікації службовців органів публічної влади в умовах необхідності професіоналізації служби в органах публічної влади;
- 5) місця реформи у системі державної політики та політичного розвитку суспільства в цілому, співвідношення адміністративної реформи з іншими реформами у процесах здійснення державної політики.

Ці труднощі впровадження адміністративної реформи, а також діалектично зв'язані з ними відповідні можливості, вивчаються наукою державного управління, адміністративно-правовою наукою, менеджментом, політологією.

В умовах необхідності інформаційно-аналітичного супроводження владно-адміністративних та соціально-політичних змін актуальним постає системний аналіз діяльності суб'єктів державно-управлінських відносин як на інституційному рівні суспільства (органи влади, державний апарат), так і на рівні взаємовідносин службовців органів публічного управління з представниками громадянського суспільства у процесі здійснення публічної політики. Реалізація державно-управлінських перетворень потребує сприйняття їх громадянами саме на регіональному рівні та соціально-професійну готовність службовців органів влади до активної участі у регіональному розвитку у контексті публічно-політичного зміщення «центру ваги» з центру в регіони. У цьому контексті особливо важливими постають саме соціальні чинники реформування. Ефективне проведення адміністративної реформи передбачає вирішення соціальних проблем, що пов'язані з

соціальною консолідацією суспільства в умовах значної соціально-економічної нерівності, з довірою різних соціальних спільнот до владних інститутів у системі координат «влада-громадськість», з підвищенням самостійності інститутів громадянського суспільства та їх участі у прийнятті державно-управлінських рішень та у публічній політиці в цілому. Соціологічне дослідження соціальних чинників реалізації адміністративної реформи з притаманними їм протиріччями є необхідним науковим та інформаційно-аналітичним супроводом діяльності органів публічного управління з упровадження адміністративної реформи.

Соціальні чинники реалізації адміністративної реформи, головним чином, включають наступні рівні:

- співвідношення інерційності та інноваційності службовців органів публічної влади в здійсненні завдань адміністративної реформи;

- соціально-професійна зацікавленість посадовців в реалізації завдань адміністративної реформи; обізнаність різних соціальних спільнот про завдання і цілі адміністративної реформи;

- характер врахування службовцями органів публічного управління очікувань різних соціальних верств від реалізації адмінреформи;

- вплив співвідношення соціально-професійних інтересів центральних та місцевих адміністративних еліт на характер політичної волі представників регіональної влади щодо реалізації адмінреформи;

- характер комунікацій між органами влади і різними соціальними групами, що пов'язані з роз'ясненням завдань адмінреформи та врахуванням соціально-економічних потреб та правових, політичних очікувань різних соціальних верств від реалізації адмінреформи.

Становлення в сучасній Україні «сервісної» держави з приматом індивідуального над колективним (що відповідає неоліберальним стандартам усталеного демократичного розвитку) як своє процедурне забезпечення припускає реформування системи публічного управління у бік підвищення професійної компетентності службовців органів публічної влади, що відповідає необхідності

повноцінного надання різним громадянам, незалежно від їх соціально-статусного положення, адміністративних послуг. Реалізація адміністративної реформи відповідає потребам становлення в Україні правової держави, що задається конституційно-правовими визначеннями незалежної Української держави і відповідає вимогам інтеграції України в Європейський Союз.

Адміністративна реформа як свою кінцеву мету припускає вибудовування та зміцнення української державності відповідно до європейських стандартів публічного управління. Реалізація цієї мети з позиції системного погляду на суспільство припускає детальний облік соціальних чинників здійснення реформи.

Соціальні чинники реалізації адміністративної реформи в своїй сутності пов'язані з реальним ставленням службовців органів публічного управління до адміністративної реформи, їхньою політичною волею та фактичною готовністю до її впровадження, а також з рівнем і характером довіри громадян до органів публічної влади. Ставлення посадовців до адміністративної реформи та їх готовність до її впровадження залежать від соціально-професійних інтересів службовців органів публічного управління. На формування соціально-професійних інтересів впливають соціально-професійний статус, матеріальна та нематеріальна мотивація до впровадження нововведень, кар'єрні очікування, корпоративна культура, специфіка отриманої освіти, досвід роботи на державній службі, характер

суб'єктивної значущості роботи в органах влади, а також ступінь прояву таких негативних соціальних явищ, як забюрократизованість, корупція в органах публічного управління, розглядання певними особами роботи в органі публічної влади переважно як доступу до пільг, додаткових виплат та можливостей організації бізнесу паралельно з роботою в органах влади. Впровадження реформ передбачає здатність посадовців до конструктивних змін, оскільки реформи змістовно та концептуально пов'язані з ними. В свою чергу, здатність сприймати та впроваджувати адмінреформу залежить від напрямку та специфіки отриманої освіти. При цьому слід зазначити, що у багатьох керівників та спеціалістів в органах публічного управління немає вищої освіти з державного управління.

Від урахування та зменшення соціальних протиріч, що постають у ході реалізації адміністративної реформи, залежить успішність регіонального розвитку, на що й повинно бути спрямовано вдосконалення системи регіонального управління. Отримання емпіричних даних в результаті проведення соціологічного дослідження соціальних чинників реалізації адміністративної реформи на Півдні України дозволить в конкретних значеннях діагностувати рівень та характер протиріч між соціально-професійними інтересами службовців органів публічної влади та сучасними завданнями адміністративної реформи на регіональному рівні.

Збірник наукових праць «Актуальні проблеми державного управління», випуск 3(51) - 2012

статистика, факти, події

В рамках проведення Європейського тижню місцевої демократії 17 жовтня 2013 р. в Чернівецькому центрі підвищення кваліфікації державних службовців відбулася міжрегіональна відеоконференція. Захід було організовано Чернівецьким, Херсонським та Чернігівським центрами перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій.

Сергій ГАКМАН,

заступник директора-начальник науково-дослідного відділу Центру, кандидат історичних наук, доцент

Регіональна етнополітика та етнорегіони на українсько-молдовсько-румунському прикордонні

Становлення етнополітики на регіональному рівні та її вплив на етнополітичні процеси на прикордонні не втрачає своєї актуальності як для дослідників, так і для політиків європейських держав. Для дослідження обрані прикордонні території України, Республіки Молдова та Румунії, адже, наприклад, Бессарабія та, ще більшою мірою, Буковина (і північна і південна її частини) мають досить складне історичне минуле, пов'язане з перебуванням або в цілому, або окремими землями, у складі різних держав.

Будучи прикордонними регіонами вони були і є поліетнічними. Більшість адміністративно-територіальних одиниць на українсько-молдовсько-румунському прикордонні входять до складу єврорегіонів «Верхній Прут», «Нижній Дунай» та «Сірет – Прут – Ністру». Кожна з цих територій має власні традиції розвитку міжетнічних відносин.

Досить цікавою у цьому контексті є Буковина. На рівень її поліетнічності та полікультурності досить суттєво вплинула досить драматична історія перебування краю (в цілому або окремими землями) у складі різних держав. Проте, найбільш драматичною вона була у ХХ столітті. Тільки її північна частина впродовж минулого століття, принаймні кілька разів, змінювала свою державну приналежність. Не випадково сучасний український історик В.Фісанов назвав її «блукаючою геополітичною

точкою».[1] Впродовж століть край був населений різними різними етносами і відносини між ними будувалися на основі взаємної поваги та характеризувалися стабільністю. Сформовані тут традиції мирного співіснування навіть отримали назву «феномену буковинської толерантності». За виключенням періоду історичних катаклізмів, пов'язаних із світовими війнами та політикою тоталітарних режимів, взаємини етнічних громад краю вважалися зразковими.[2]

Згідно тверджень сучасного українського дослідника І.Буркута, у етнічних взаєминах в регіоні протягом довгого історичного періоду переважали позитивні фактори. Предки слов'яномовного та румуномовного населення краю сповідували православ'я, тому між ними не існувало міжконфесійних суперечностей, які нерідко провокують етнонаціональні конфлікти.[3]

Буковинська толерантність базувалася також і на відсутності жорсткої конкуренції між найбільшими етнічними групами, оскільки в період середньовіччя етнічність поступалася своїм значенням принципам спільної релігії, а найбільші етнічні групи – слов'яни та представники романської групи належали саме до тієї ж самої релігії, тому рівень можливої конфліктності значно зменшувався. Досить близьким і схожим був спосіб виробництва, а також економічна взаємозалежність. Навіть

конкурентність на Буковині стало підґрунтям для порозуміння. Населення Буковини знаходилося у постійних контактах різного характеру та рівнів, а, як відомо, найбільш складні відносини складаються у взаєминах між групами, які рідко контактують. Для Буковини був характерним білінгвізм або навіть полілінгвізм. Хоча міфи стверджують, що будь-який селянин на Буковині володів кількома мовами, проте, ми повинні визнати, що – лише на побутовому рівні (або володіння певним запасом слів, необхідними для вирішення нагальних життєвих проблем).

Така толерантність та взаєморозуміння, доповнені поліетнічною свідомістю, могли існувати лише у стабільній громадсько-політичній системі, і порушення рівноваги в умовах Першої світової війни потім неминуче призвело до зникнення традиційного «буковинізму». Саме тому ця толерантність була сформована в той час, коли стабільність регіону забезпечувала Австрійська імперія, після долучення до якої буковинські землі майже півтора століття прожили у мирі.[4]

Проте, ця толерантність все ж була ситуативною, яка значно зменшувалася в період формування націй, коли ставало питання про необхідність ділити території і особливо гострою була в період соціальних катаклізмів – війн. Адже, хоча це і не стало масовим явищем, все ж населення краю брало участь у погромах міжвоєнного періоду, початкового етапу Другої світової війни. Варто сказати, що однією з причин, які не дозволили перетворити це явище на масове було різке засудження погромів з боку священників Буковини, незалежно від конфесійної приналежності.

Українська дослідниця О. Кривицька, визнаючи чинники національної толерантності й ідентичності через регіональну специфікацію, зауважує, що той факт, що українці мешкали на землях, які входили до складу інших держав, сформував толерантність як одну з їх основних рис. Вона разом із терпимістю була елементом самозахисту в умовах відсутності держави. [5] На думку І. Манолатія, суттєвим висновком дослідниці є твердження, що міжетнічна толерантність з'явилася також під впливом того, що для українців найважливішою цінністю

була земля, водночас він же звернув увагу на те, що боротьба етнонаціональних спільнот західноукраїнських земель за дефіцитні ресурси (землю) теж вдавалася їм чи не найважливішою. [6] Можна погодитись з автором, додаючи при цьому, що і велика кількість румуномовного населення в період формування «буковинської толерантності» також жили за межами своєї етнічної держави. Традиційна толерантність населення регіону вимагала вироблення такої моделі співжиття, яка дозволяла залагоджувати неминучі проблеми прийнятними для всіх сторін методами. Нам здається, що великою мірою ці тенденції були характерні й для бесарабських земель.

Як вже зазначалося, Україна, Республіка Молдова та Румунія є поліетнічними країнами. У контексті фізичної присутності румунів та молдован в Україні та української меншини в Республіці Молдова та Румунії, картина відрізняється кількісним складом вказаної категорії осіб, компактністю проживання, рівнем активності а також різними підходами державних органів у питаннях задоволення національно-культурних потреб.

Здатність вирішувати на практиці проблеми національних меншин прямо пов'язана з демократизацією тієї чи іншої країни. У контексті забезпечення прав національних меншин та українсько-молдовсько-румунських міждержавних відносин особливе значення має адаптація відповідної національної нормативно-правової бази до європейських документів і стандартів у цій галузі. Україна, Республіка Молдова і Румунія, як суб'єкти міжнародного права і рівноправні учасники міжнародного діалогу, ратифікували переважну більшість конвенцій та угод у галузі захисту прав людини. Серед них: Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про громадянські та політичні права і Факультативний протокол до нього; Декларація 47-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН про права осіб, які належать до національних або етнічних, релігійних і мовних меншин; Заключний акт Ради з безпеки та співробітництва в Європі "Про права людини", документ копенгагенської конференції з питань людського виміру ОБСЄ; Гаазькі рекомендації з прав національних

меншин на освіту; Ословські рекомендації щодо мовних прав національних меншин. Особливого значення в галузі захисту прав національних меншин для трьох держав має підписання ними Рамкової конвенції про захист національних меншин та Європейської хартії регіональних та міноритарних мов. Відповідно до конституцій України, Республіки Молдова та Румунії ці міжнародні документи стали частиною національного законодавства держав. Її настанови та принципи є обов'язковими для виконання державними та судовими установами, органами системи юстиції, а також посадовими особами законодавчих та виконавчих органів країн.

Міжнародні конвенції до яких приєдналися три країни вплинули позитивно й на зміни національної нормативно-правової бази щодо національних меншин і сприяють приведення національного законодавства у відповідність до своїх міжнародних зобов'язань у цій галузі. Цей процес швидко розвивається і регулюється сьогодні нормативними настановами вищенаведених національних актів, які в цілому відповідають міжнародним та базуються на них. Важливою для адаптації національного законодавства України, Республіки Молдова та Румунії з вимогами загальновизнаних міжнародних стандартів у цій галузі є також її співпраця з міжнародними організаціями.

Прикордонні території трьох країн, як і інших держав сучасної Європи характеризується не тільки культурним розмаїттям і загальною історією своїх народів, а й великою кількістю змін кордонів, які розділяють регіони, етнічні групи, і досить часто – спільну ідентичність. Вони, хто більшою, хто меншою мірою, представляють у своєму складі етнічні групи, які мають за лінією кордону «історичну Батьківщину», де основна частина їх етносу виступає в якості титульної нації.[7] Історична Буковина, як і інші прикордонні території України, Республіки Молдова та Румунії як раз і представляють такі регіони, на яких відбувається цей поділ. За своєю специфікою, історичними витоками та характеристиками формування етнонаціональних проблем вони можуть бути віднесені до етнорегіонів, визначення якого сформульовано сучасним

українським дослідником П.Надолішнім як “відповідна територія, яка за сукупністю взаємозв'язаних етнічних елементів, характером та інтенсивністю етнічних процесів відрізняється від інших територій і може виступати як окремий (самостійний об'єкт державної етнонаціональної політики”. Тобто, на думку науковця, це простір концентрованого вияву етнонаціонального фактору. При цьому етнорегіональний хіатус (розрив, стрибок в низці ознак) визначається ступенем інтенсивності міжетнічних і етнополітичних процесів на основі не формальних, а якісних проблемних показників, до яких слід віднести рівень етнонаціональної самоорганізації, етнокультурну і етнополітичну мобілізованість, демографічну поведінку етнічних спільнот, ступінь міжетнічної толерантності і т. і.[8]

На прикордонних територіях України, а також в Республіці Молдова продовжується досить складний процес етнокультурної самоідентифікації і етнічного розмежування молдавської та румунської націй. Якщо говорити про Україну, наприклад, то тут румуномовне населення є досить чисельним і налічує, якщо рахувати разом осіб, які під час перепису населення назвали себе румунами і тих, що назвали себе молдованами, майже 410 тис. осіб, значно випереджаючи, таким чином, за чисельністю навіть білорусів, які посідають третє місце після українців та росіян.[9] Говорячи про цей складний і болючий процес, слід зазначити, що маючи спільні літературну мову, літературних класиків, традиції та ін., внаслідок складних геополітичних змін XVIII-XX ст., вони розвивалися у різних геополітичних просторах, що суттєво вплинуло на їх подальшу самоідентифікацію.

Тут варто згадати точку зору О.Кривицької, для якої національно-етнічна диференціація і ідентичність є соціальною реальністю, але такою, що не лишається сталою, адже національні почуття, що єднають людей у певні групи, амбівалентні. В контексті пострадянської етнічної ідентифікації інтенсивність цих почуттів з одного боку, багато в чому залежать від політики, ступеня її відкритості стосовно інших народів, а з іншого – від міри концентрації уваги на власних про-

блемах та пошуках зовнішнього ворога, який нібито несе відповідальність за негаразди певної соціальної спільноти.[10]

Можна навіть зробити припущення, що мова йде про дві групи одного етносу, який, за твердженням класиків радянської етнології Ю.Бромлея та В.Козлова, є особливим видом соціального групування людей, який утворився історично, особливою формою їхнього колективного існування. Така спільнота складається й розвивається природно історичним шляхом, не залежить від окремих людей, які до неї входять, і здатна до стійкого багатоговікового існування за рахунок самовідтворення.[11] Серед основних якісних характеристик етносу виділяють мову, специфічні елементи матеріальної та духовної культури (звичаї, обряди, норми поведінки), релігія, самосвідомість. При цьому, важливим моментом у диференціації понять “етнос” та “нація”, на думку українського вченого В.Євтух, є те, що перший може існувати як компактно (в межах однієї території), так і дисперсно, розсіяно на різних територіях, зберігаючи довгий час свої основні якісні характеристики. Стосовно поняття “нація”, у етнічному контексті, в основному її трактують як людську спільність, яка базується на культурних, психологічних характеристиках і для якої обов’язковим є спільна свідомість, в основі котрої лежить спільне походження. Для цієї спільноти однією з основних ознак є те, що вона існує в межах однієї території, тобто спільна територія виступає тут найпершим необхідним атрибутом.[12] Для конститування нації недостатньо одного почуття етнічної спільності. На думку відомого вченого Ф.Гекманна, «нація – етнічний колектив, який має спільну політичну свідомість, а в політичному плані організований у формі національної держави»[13]. В.Євтух навіть припускає, що поняття «етнос» є значно ширшим, ніж поняття «нація» не за чисто своєю смисловою парадигмою; воно не автоматично включає в себе поняття «нація», а за можливостями охоплення всіх видів людських спільнот, оскільки не кожний етнос, складаючи основу нації, стає такою.[14]

У контексті самовизначення румунів і молдован можна навіть припустити, що мова

може йти про дві політичні нації, які створилися на базі спільного етносу (безумовно, це можна вважати робочою гіпотезою для фундаментального дослідження) і процес самоідентифікації та розмежування між ними ще триває.

Про те, що цей процес триває свідчить і динаміка зміни чисельності румунів та молдован. Так, порівнюючи перепис 1989 р. та перепис 2001 р. можна помітити, що кількість осіб в Україні, які визнали себе румунами збільшилося, складаючи порівняно з 1989 р. 112 %, а тих, хто визнав себе молдованами, – зменшилося, складаючи відповідно 79,7 %. Особливо помітна ця динаміка у Чернівецькій області, де у порівнянні з 1989 р. румуни склали 114,2 %, а молдовани 79,5 %[15]. І це, на нашу думку, відбувається, більшою мірою, саме завдяки продовженню процесу самоідентифікації.

У цьому контексті науковці та політичні діячі України та Румунії мають зовсім різні підходи до цієї проблеми. Румунський істеблішмент не визнає існування молдавської нації. Глотоним «молдованин» вони вважають не приналежністю до певного етносу, або політичної нації, а приналежністю до регіону проживання. Особливо помітно ця позиція почала проявлятися в останній період.

Зазначимо, що проблема меншин впродовж всього посткомуністичного періоду був постійним предметом дискусій і, навіть, суперечок у порядку денному двосторонніх відносин Румунія-Україна. Стаття 13, текст якої займає третину Договору про добросусідство і співробітництво між Румунією та Україною [16] стосувався взаємних зобов’язань обох країн щодо до збереження і розвитку етнічної, мовної та релігійної ідентичностей української та румунської меншин. Для реалізації цих положень країни домовилися про створення Українсько-румунської міжурядової комісії з питань забезпечення прав осіб, які належать до національних меншин. Вона мала засідати щорічно, проте за період 1998 – 2013 рр. було проведено всього 4 засідання. У 2010 р. Бухарест заявив про співпраці в рамках комісії, звинувативши українську владу в порушенні прав румунської меншини. Також офіційний Бухарест неодноразово звертався до Києва з пропозицією припинити просування

молдовенізму в середовищі румунської меншини [17].

Український істеблішмент вважає, що оскільки за законами України кожний громадянин сам визначає свою приналежність до тієї або іншої етнічної групи, і якщо особа визнає себе «молдованином», українська влада саме таким його визнає. Проблема ж спільних корінь та єдиної мови (хоча вона й по-різному називається) не обговорюється.

Представники румуномовної етнічної еліти України вважають, що Українська держава повинна віднайти прийнятну форму для офіційного визнання національної, мовної, та культурної ідентичності румунів і молдован, посилаючись на те, що в низці документів, які були підписані Республікою Молдова та Румунією у період 1991-2001 рр., визнається ідентичність цих двох груп громадян. Наприклад, в міжурядовій угоді про співробітництво в галузі освіти, науки і культури від 20 березня 1993 р., говориться про румунську/молдавську ідентичність (ст. 2, 14) [18]. На їх думку, теоретичне і практичне офіційне визнання етнічної ідентичності румунів і молдован відповідало б також положенням пункту «в» ст. 1 Рекомендації Ради Європи 1201 (1993) [19], яку в українсько-румунській базовій угоді сторони зобов'язалися виконувати [20]. Ми частково згодні з такою постановкою питання, за умови, що буде визнано ідентичність цих груп, а не відсутність права на існування однієї з них, не відбуватимуться спроби протиставляти одну етнічну групу іншій, а сам процес визнання відбуватиметься в дусі надзвичайної толерантності, взявши за лозунг слова старої народної пісні, які були винесені згаданим українським дослідником П.Надолішним в епіграф своєї монографії: «будуймо храм терпляче, без надриву».

Водночас, з метою розв'язання зазначених проблем доцільно розглянути наступні пропозиції:

Список використаних джерел:

1. Фисанов В. Проблема безопасности в условиях подвижных геополитических точек: случай с Буковиной // Пограничные районы на постсоветском пространстве: нетрадиционные аспекты безопасности. Материалы семинара (Черновцы, октябрь 1996 г.). – К.: Феникс, 1997. – С. 88.
2. Буркут І. Г., Ярмистий М.В. Динаміка міжетнічних відносин в Чернівецькій області на сучасному етапі (за матеріалами соціологічних опитувань та періодичної преси 2002-2003 років) // Буковинський журнал. – 2004. – № 1. – С. 87-95.
3. Буркут І. Регіональні традиції міжетнічного спілкування і перспективи подолання негативних етностереотипів // Етнічні взаємини на території Євроregionу «Верхній Прут»: матеріали Міжнародної наукової конференції / Буковинсь-

- Виробити та затвердити концепцію етнополітичної політики на державному та регіональному рівнях, а також науково обґрунтовану та організаційно забезпечену програму профілактики подальшого поширення негативних явищ в цій царині.

- Створити лабораторію сучасних етнополітичних досліджень західного прикордоння України, здійснювати систематичний моніторинг етнополітичної ситуації, відстежуючи тенденції в міжетнічних взаєминах.

- Створити комісії з числа науковців та освітян, основною метою яких має бути подолання фальсифікацій, пов'язаних з викладанням історії (особливо історії рідного краю), з історією міжетнічних відносин в прикордонних регіонах сусідніх держав, мінімізація негативних етнополітичних та етнорегіональних стереотипів взаємного сприйняття.

- При виробленні заходів профілактики негативних тенденцій в етнополітичній ситуації доцільно передбачити залучення національно-культурних товариств до консолідуючих зусиль влади. Такі функції може виконувати дорадчо-консультативні органи, створені з представників органів влади, лідерів національно-культурних товариств та науковців-етнополітологів.

- Доцільно також забезпечити достатній рівень етнічного представництва в органах влади, що зумовлено специфікою регулювання етносоціальних процесів, міжетнічних відносин та необхідністю забезпечення довіри поліетнічного суспільства до представників влади, а відтак і до держави. Наявність на державній службі фахівців, які здатні розуміти сутнісні потреби етнічних спільнот того чи іншого регіону, у поєднанні зі створенням етнічних дорадчо-консультативних органів виконуватиме певну захисну роль, сприятиме легітимації державної влади і об'єктивації державного управління.

- кий політологічний центр та Каринтійський інститут національних меншин. Під ред. А.Круглашова, К.Андервальда, Г.Валентина. – Чернівці: Букрек, 2004. – С. 333.
4. Буркут І. Г., Ярмистий М.В. Динаміка міжетнічних відносин в Чернівецькій області на сучасному етапі (за матеріалами соціологічних опитувань та періодичної преси 2002-2003 років) // Буковинський журнал. – 2004. – № 1. – С. 87-88.
5. Кривицька О. Чинники національної толерантності та ідентичності: регіональна специфікація / Олена Кривицька // Наукові записки / Збірник. – Вип. 33. – К. ІПІЕНД, 2007. – С. 74.
6. Маннолатій І. С. Разом, але майже окремо. Взаємодія етнополітичних акторів на західноукраїнських землях у 1867-1914 рр. Монографія [Текст] / Іван Маннолатій. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2010. – С. 56.
7. Мошняга В. Молдово-румыно-українские еврорегионы: реальность и ожидания // Регионы Східної Європи: інтеграційні очікування та конфронтаційні небезпеки. Матеріали Міжнародної наукової конференції, Чернівці, 18-19 вересня 2000. – Чернівці: БУКРЕК, 2000. – С. 160.
8. Надолішній П. Розбудова нової системи врядування в Україні: етнонаціональний аспект. (Теоретико-методологічний аналіз): Монографія. – К.; Одеса: Вид-во УАДУ; Астропрінт, 1999. – С. 149-150.
9. Про кількість та склад населення України за підсумками Всеукраїнського перепису населення 2001 року. (За даними Держкомстату України).
10. Кривицька О. Конфліктність пострадянської етнічної ідентифікації / Олена Кривицька // Політичний менеджмент. – 2003. – № 3. – С. 43.
11. Бромлей Ю., Козлов В. Этноты и этнические процессы как предмет исследования // Этнические процессы в современном мире. – М., 1987, – С. 5.
12. Євтух В. До проблеми визначення поняття “етнічна меншина” // Етнічні меншини Східної та Центральної Європи: компаративний аналіз становища та перспектив розвитку. – К.: ІНТЕЛ, 1994. – С. 14-29 (17-18)
13. Heckmann F. Etnische Minderheiten, Volk und Nation. Sociologie inter-ethnische Beziehungen. – Stuttgart, 1992. – S. 57.
14. Євтух В. До проблеми визначення поняття “етнічна меншина”. – С. 17-18.
15. Про кількість та склад населення України за підсумками Всеукраїнського перепису населення 2001 року. (За даними Держкомстату України); Popescu I., Ungureanu C. Româniile din Ucraina: între trecut și viitor. Vol. 1. Româniile din Regiunea Cernăuți (Studiu etnodemografic și sociolingvistic). – Oradea: Primus, 2009. – P. 272.
16. Договір про відносини добросусідства і співробітництва між Україною і Румунією // Урядовий кур'єр. - 1997. - 5 червня.
17. Racheru I. Româniile de lângă noi // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.revista22.ro/romnii-de-lnga-noi-30135.html>
18. Патраш Е. Вопрос защиты прав национальных меньшинств во взаимоотношениях Украины, Румынии и Республики Молдова // Україна-Румунія-Молдова: історичні, політичні та культурні аспекти взаємин: матеріали міжнародної наукової конференції. – Чернівці: Букрек, 2002. – С. 322.
19. Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei. Recomandarea 1201 (1993) privind un protocol adițional la Convenția europeană a drepturilor omului, privind drepturile minorităților naționale // Patraș E. Minoritățile naționale din Ucraina și Republica Moldova: statutul juridic. – Cernăuți: Ed. Alexandru cel Bun, 1999. – P. 256-260.
20. Договір про відносини добросусідства і співробітництва між Україною і Румунією // Урядовий кур'єр. - 1997. - 5 червня.

статистика, факти, події

ПУТИЛЬСЬКИЙ РАЙОН ЛІДИРУЄ В УКРАЇНІ ЗА НАРОДЖУВАНІСТЮ СЕРЕД НЕГУСТО ЗАСЕЛЕНИХ ТЕРИТОРІЙ

Як інформує департамент охорони здоров'я та цивільного захисту населення обласної державної адміністрації, протягом року у Путильському районі народжується близько 340-360 дітей - для негусто заселеної території це рекордний показник, і тому Путильський район посідає перше місце в Україні за народжуваністю пропорційно до густоти заселення території.

«Чернівецька область – одна з небагатьох в Україні, де поліпшується демографічна ситуація, - зазначив директор департаменту

охорони здоров'я та цивільного захисту населення обласної державної адміністрації Ігор Шкробанець. – Вважаємо, що сприяють підвищенню народжуваності, зокрема, і умови для вагітних жінок і породіль, які створюються в області. Мова йде, у тому числі, про реконструкцію та модернізацію пологових відділень у районних лікарнях. Адже, крім розміру грошової допомоги при народженні дитини, значну роль відіграє також рівень подорожньої допомоги».

Ігор ПІДДУБНИЙ,

доцент, кандидат історичних наук

«Українці та румуни Буковини у 1918 р.: боротьба за політичну владу в краї та питання його адміністративного устрою

Перша світова війна стала подією, яка змінила не лише взаємини всередині європейських держав, але й привела до значних територіальних змін. Револьюційне падіння Російської імперії започаткувало процес руйнування старих європейських імперій та творення на їх руїнах нових національних держав. У цьому відношенні Австро-Угорщина могла піти кількома шляхами, які мали б зберегти її цілісність як однієї, хоча і дуалістичної монархії. Проте приклад Росії, як і наростання національних рухів та діяльність політиків різних народностей, виявилися причиною, що привела до розпаду однієї з давніх і великих європейських імперій у завершальні дні Великої війни. Не була винятком і Буковина, коронний край в якому боротьба за владу велася між політичними представниками українців та румунів краю.

4 жовтня 1918 р. у верхній палаті австрійського парламенту були обговорені «14 пунктів Вілсона», які Австро-Угорщини торкалися таким чином, що вимагали автономії для її народів. Діючи на цій підставі голова румунського парламентського клубу К.Ісопеску-Грекул виступав за надання автономії румунам Австро-Угорщини[1]. Після публікації 18 жовтня 1918 р. маніфесту імператора Карла I політичні представники народів Австрії роз-

почали свою діяльність. Так, 21 жовтня 1918 р. в отелі «Residenz» у Відні зібралися таємно представники Буковини та Трансільванії за участю Ю.Маніу, єпископа Карансебеша Мірона Крісті, Т.Сіміоновіча, Г.Грігоровіча, Г.Сирбу, які обговорили становище румунів, звернувши увагу і на принцип самовизначення народів В.Вілсона та прийняли рішення щодо об'єднання всіх румунів у єдину державу. Як зазначав пізніше Г.Сирбу це було перше рішення стосовно об'єднання провінцій з румунським населенням з Румунією. Після цього Ю.Маніу та М.Крісті направилися до Ардялу; Т.Сіміоновіч спільно з К.Ісопеску-Грекулом залишилися у Відні для створення національної ради; Сирбу та Грігоровіч вирушили до Чернівців, де інформували про рішення Я.Флондора, спонукавши тим самим його до активної роботи[2].

Указ імператора Карла створив умови для перетворення Австро-Угорщини у федеративну державу. Цим указом дозволялося депутатам, що представляли нації у парламенті дозволялося створювати національні ради для вирішення долі своїх народів. І.Ністор писав про це рішення, вказуючи, що 3 депутати парламенту від німців та 1 від євреїв розуміли неможливість перетворення Буковини у поділену на національні частини територію. Натомість українські депутати парламенту та

сейму вбачали за можливе її поділити[3].

Для українців Австрії жовтень 1918 р. був часом прийняття рішення, адже 15 жовтня у Львові було засновано Національний комітет. Після виходу цісарського маніфесту 17 жовтня Народний комітет вирішив створити Українську національну раду і вже 18 жовтня у Львові скликано її засідання, а 19 жовтня відбулася Українська конституанта. 18 жовтня 1918 р. було створено Українську національну раду, метою діяльності якої стало утворення української держави[4]. Зібрання 19 жовтня 1918 р. було присвячене питанню створення фахових комісій – фінансової, адміністративної, національної оборони, міжнародної. На пропозицію М.Кордуби Українську національну раду поділили на галицьку та буковинську секції. Останні мали працювати окремо, підтримуючи між собою зв'язок[5]. Саме тоді визначилися два табори, один з яких наполягав на створенні української держави у складі Австрійської федерації та другий, спрямований на об'єднання з Україною[6].

Після повернення 21 жовтня зі Львова буковинської делегації у Чернівцях велася робота з організації крайового представництва Української національної ради. Перша нарада з цього питання відбулася 24 жовтня 1918 р. Делегацію УНР було доповнено 10-ма членами, серед яких два місця були призначені для міщанства та одне для представниці жіноцтва, хоча членами створеного Крайового комітету стали М.Левицька та К.Добрянська[7]. На засіданні Крайового комітету 25 жовтня 1918 р. головою обрали О.Поповича, заступником А.Артимовича, секретарем – М.Литвиновича. Після вирішення даного питання були створені редакційна комісія (голова – М.Кордуба), комісія народної оборони (О.Безпалко), фінансова (голова – Р.Цегельський), міжнародна (голова О.Попович), адміністративна (Г.Лисинецький). Кожна комісія мала своє коло повноважень. Так, редакційна відповідала за підготовку віча 3 листопада 1918 р., народної оборони – за створення добровольчих підрозділів у Чернівцях та по селах, фінансова – складення плану оподаткування та його виконання, а міжнародна проводити переговори з представниками інших народів. Завдання адміністративної комісії

полягало у підготовці списків кандидатів на основні посади при можливому перебранні влади у краї, для чого складався кадастр чиновників-українців. З 26 жовтня комісії розпочали свою діяльність[8].

Румуни Буковини 11 жовтня 1918 р. заклали основи власної національної ради, визначивши напрямки своєї подальшої діяльності. Так, на зібранні в будинку С.Пушкаріу були висловлені бажання спільно з румунами Трансільванії та Угорщини залишатися в рамках романізму. Останнє означало мати автономію для румунів, вести тісну співпрацю з румунами Трансільванії та визначити делегатів на мирний конгрес. Деяко пізніше, 22 жовтня 1918 р. вийшов перший номер газети «Glasul Bucovinei», друкованого органу, що вів національну румунську пропаганду, а також відбулися в парламенті у Відні дебати стосовно румунської нації. Саме тоді К.Ісopesку-Грекул висловився за те, щоб румунам Буковини та Угорщини було надане право створити власну державу у рамках Австрійської конфедерації. На підтримку об'єднання виступив посол від соціал-демократів Г.Грігоровіч, згадавши при цьому, що Чернівці мають відійти до складу проектованої української держави у складі Австрійської федерації. Депутат М.Василько у своєму виступі зазначив на необхідності поділу Буковини між українцями і румунами. Депутат Кешманн у своєму виступі протестував проти поділу Буковини та вимагав, щоб у майбутній державі дотримувалися права німецької нації[9].

Прибулі до Чернівців Г.Сирбу та Г.Грігоровіч виступили ініціаторами проведення Національних зборів. На це зібрання вирушили також К.Ісopesку-Грекул та Т.Сіміоновіч, але через бойові дії в Галичині вони змушені були повернутися до Відня. Власне 27 жовтня 1918 р. о 3-й годині дня в Румунському національному домі мали провести політичне зібрання лідерів румунів краю, метою якого стало проголошення конституанти та обрання національної ради, як представницького органу буковинських румунів. На засіданні було прийнято рішення, яким дане зібрання проголосило конституантою Буковини та визнали завданням об'єднання Буковини з іншими румунськими землями у

національну незалежну державу. Національну раду створили у складі 50 членів. Конституанта визнавалася органом для порозуміння з іншими народами краю [10]. Головою Румунської національної ради було обрано Я.Флондора, Д.Бежана, Д.Поповича, С.Пушкаріу – співголовами, В.Боднереску, Р.Сбієру, Л.Томояге – секретарями. Для представництва РНР за її межами було обрано Г.Грігоровіча, А.Гурмузакі, С.Пушкаріу, Г.Сирбу. На пропозицію Г.Шандру це представництво очолив Я.Флондор [11]. Саме того дня Я.Флондор заявив, що готовий жертвувати життям заради бажання румунського народу Буковини [12].

Під час даного засідання Г.Грігоровіч назвав однією з важливих секцій уряду секцію забезпечення. На пропозицію Я.Флондора при секції зовнішніх справ було створено секцію постачання та адміністративну секцію. До складу першої обрали Г.Сирбу, як президента та В.Марку і А.Цуркана. До складу адміністративної секції, яку поділили на підсекції обрали 26 осіб, серед яких опинилися, зокрема, В.Боднереску, Н.Флондор, Д.Поповіч, Р.Сбієра, К.Ісопеску-Грекул, А.Ончул та ін. Головою секції став Д.Поповіч, співголовою Н.Васіловскі, секретарем В.Томашука. На пропозицію Д.Поповіча секцію поділили на підсекції, а саме, внутрішньої адміністрації, громадської безпеки, шкільну, церкви і фонду, фінансів, комунікації і пошти, гігієни, юстиції, сільського господарства, торгівлі і промисловості.

На пропозицію С.Пушкаріу було обговорено та прийнято питання про право кожної секції кооптувати з-поза РНР осіб з дорадчим голосом. На пропозицію Г.Сирбу обрано виконавчий комітет на чолі з Я.Флондором, співголовами Д.Бежаном, Д.Поповічем, С.Пушкаріу, секретарями В.Боднереску, Р.Сбієра, Л.Томояге, касиром Г.Банческулом й Г.Грігоровічем, А.Гурмузакі, К.Ісопеску-Грекулом, А.Ончулом, Т.Сіміоновічем, Г.Сирбу у складі. На цьому ж засіданні серед інших була пропозиція Я.Флондора запровадити тимчасовий податок для вирівнювання фінансової ситуації на Буковині. Безпеку у краї мав підтримувати шеф поліції К.Тарангул. На пропозицію А.Воронки та Л.Томояге вирішили

запровадити реквізиції та припинити будь-який експорт [13]. Сповістити представника австрійської влади на Буковині про прийняте рішення направилися Я.Флондор та Г.Сирбу, однак намісник Й.Етцдорф відмовився передати управління краєм румунам на підставі відсутності інструкцій зі столиці. За кілька днів по тому Румунська національна рада зайняла приміщення буковинського сейму та створила відповідні секції [14].

Для румунів краю події кінця жовтня – початку листопада 1918 р. представлялися крахом, адже українці краю виглядали доволі переконливо у своєму прагненні отримати владу в українській частині Буковини. Щоб мати можливість використати військових з 41 піхотного та 22 стрілецького полків Крайовий комітет 28 жовтня кооптував до свого складу по два офіцери з кожного полку. Також до складу крайового комітету було кооптовано С.Ганчерюка від залізничників. На засіданні 28 жовтня обговорили і питання проведення 3 листопада народного віча і наступного поділу Буковини. Проголошення республіки в Австрії та її розпад змушували Крайовий комітет діяти швидше. В краї наростав безлад, до чого додалися розпуск військових частин та грабування їхніх складів. 2 листопада представники євреїв звернулися до Крайового комітету з пропозицією виступити посередниками у переговорах між українцями і румунами. Основною вимогою українців був поділ Буковини на етнографічній основі. З боку Я.Флондора вимога стосувалася передачі Буковини під владу румунської конституанти, з подальшою передачею українцям тієї частини, яку конституанта вважатиме українською, спільне керівництво поштою, жандармерією, залізницею, призначення румуна бургомістром Чернівців. Увечері 2 листопада мала місце і зустріч представників Крайового комітету з Й.Етцдорфом та представниками румунів. Під час переговорів Г.Грігоровіч виступив проти поділу Буковини на етнографічній основі і відмовився вести переговори, не вважаючи себе уповноваженим. Він же, підтриманий і бароном Гурмузакі висловився за збереження управління краєм за Й.Етцдорфом. Натомість А.Ончул виступив проти доказів Г.Грігоровіча

і представив свій проект поділу краю, з яким погодився і М.Кордуба. Вступали у дискусію також О.Попович та О.Безпалко, але врешті закінчилося все без певного рішення та зі збереженням повноважень за Й.Етцдорфом[15].

Проведене 3 листопада 1918 р. народне віче чітко продемонструвало орієнтацію українського населення Буковини, яке побажало приєднатися до України. Визначено було і склад повітів, які мали увійти до української частини Буковини. Проте мінусом було наростання анархії у краї та місті впродовж 3-5 листопада і невелика група українських добровольців (60-70 осіб) намагалася зарадити грабункам та анархії. Після віча була проведена нарада з організаторами громад української частини краю, з виробленням плану організації краю в політичному відношенні та створення міліції. Увечері на засіданні Крайового комітету обговорили питання створення національної армії та передали повноваження командира війська, що мало формуватися О.Драгану, командир кулеметного підрозділу 22 стрілецького полку. Проте вже наступного дня його, на вимогу незадоволених, замінили Івановичем. До Крайового комітету надійшла і пропозиція бургомістра Чернівців взяти участь у створенні міської сторожі, від чого члени Крайового комітету відмовилися, збираючись створити українську міліцію та пообіцявши їй співпрацю з міською сторожею. Вживалися Крайовим комітетом заходи до налагодження зв'язку з Києвом та Львовом.

Вечері 5 листопада відбулася чергова нарада Крайового комітету, на якій знову обговорювали питання взяття влади. Саме там було охарактеризовано стан військової сили як незадовільний. Врешті було вирішено наступного дня з 11.30 почати перебрання влади на себе. Визначено було і кандидатури, так президентом української частини Буковини визнали О.Поповича, бургомістром Чернівців О.Безпалка, директором поліції Яворського. 6 листопада за участю військових приступили до процесу передачі влади. Чисельність військових називають різну. Якщо А.Артимович пише про 150 добровольців, яких мав до розпорядження Крайовий комітет, то з інформації М.Кордуби це число є дещо більшим, адже до Крайового

уряду, поліції та жандармерії мали відправити відділи по 40 чол. Передача влади пройшла всюди спокійно за винятком поліції, де директор Е.Тарангул висловив протест. Після тривалих суперечок у Крайовому уряді владу було передано О.Поповичу та А.Ончулу, про що було складено спільну відозву до населення.

Остання була опублікована трьома мовами. В ній О.Попович та А.Ончул виступали відповідно українським та румунським національними комісарами. Повноваження двох урядів поширювалася на громади із більшістю населення за національністю, встановленою при переписі 1910 р. У громадах, де немає національної більшості сама громада має вирішувати під чие керівництво вона переходить. Визначено було також, що громади Александердорф, Катарінендорф, Садгора і Вижниця підлягають українському уряду, а решта громад, крім Чернівців, румунському. Чернівці залишалися під діючою тимчасовою управою. Вже наступного дня багато хто з українців почав висловлювати протест проти домовленостей з А.Ончулом та спільного українсько-румунського управління Чернівцями. Того ж 7 листопада з ініціативи О.Поповича було призначено трьох мужів довір'я, з якими він міг радитися при необхідності (І.Семака, Г.Андріяшук, М.Кордуба). Крайовий комітет обрав собі назву Українська національна рада та вибрав нових голову і заступника – А.Артимовича і І.Семаку. На черговому засіданні УНР вивчалися організаційні питання. Так, Білинський запропонував план створення відділу постачання та організації постачання харчів, від редакційного комітету надійшли пропозиції видання часопису «Чернівські вісти», вирішено було відправити до Києва чотаря Галицького. Власне за словами М.Кордуби становище української влади було доволі хитким, адже українську громаду не визнавали учасником політичного процесу, а всі дипломатичні ігри велися не без участі французької дипломатичної місії у Яссах[16].

З боку румунських політиків робилися спроби встановити тісні стосунки з королівством Румунії. Зокрема, 2 листопада 1918 р. Румунська національна рада направила до МЗС Румунії звернення схвалене ру-

мунською конституантою. У резолюції міністра К.Аріона було вказано на важливість подібного рішення та визнано Конституанту. З боку ж РНР також 2 листопада було визначено дипломатичного агента при румунському уряді В.Боднереску[17].

На півдні Буковини також відбувався рух і 3 листопада 1918 р. у ратуші м. Кимполунг відбулося зібрання за участю багатьох румунів, де було прийнято рішення про створення цивільної гвардії для охорони міста та прийнято звернення про об'єднання повіту Кимполунг з мамою-батьківщиною навіки і без умов. Висловилися тоді і за негайний вступ румунської армії. Звернення направили до повіту Фелтичень з лейтенантом Р. Траян та проф. Катренчуком[18].

Запрошення військ королівської Румунії зроблене членами Румунської національної ради суттєво змінило ситуацію. Не зважаючи на протести Української національної ради, підрозділи VIII дивізії займали територію краю та відходом з краю українських добровольчих частин і представників влади. Вже 10 листопада контроль за містом перейшов до рук австрійської жандармерії та добровольчих румунських патрулів. Того ж дня у будинку Крайового уряду Н.Флондор в супроводі 20 румунських офіцерів заявив про перебрання влади Я.Флондором. Фактично 10 листопада 1918 р. рахується румунською історіографією початком діяльності уряду Буковини зі складу Румунської національної ради. У цей проміжок часу РНР не проголосувала за жоден законодавчий акт, а управління краєм здійснювалося через акти уряду та на підставі австрійських законів. Український уряд переніс свою діяльність до м. Кіцманя[19].

Його діяльність висвітлена у звіті повітового старости Л.Гояна, який вказував, що місцевий комітет Української національної ради утворився на початку жовтня 1918 р. з числа місцевої української інтелігенції. Проте рух за перебрання владних повноважень розгорнувся тут наприкінці жовтня 1918 р., коли велася агітація серед селянства не здавати збіжжя, картоплю й худобу для забезпечення продуктами харчування міську громаду. 4 листопада до канцелярії повітового старости

прибула депутація на чолі з головою повітового суду Ярошинським, який заявив, що є головою Українського комітету та що перебирає владу в повіті. До складу згаданої депутації входили проф. Є.Галендзовський, дир. Є.Жуковський, А.Руснак, обер-лейтенант К.Костинчук.

Всі службовці повітового староства залишалися на своїх місцях, але для контролю за староством було створено раду у складі Є.Галендзовського, ветеринара Сінгалевича та М.Перегинського. Л.Гоян скаржився на те, що після цього повітове староство втратило виконавчу та верховну владу у повіті. А члени ради почали вести агітацію проти службовців.

Після кількох днів провели перевибори комітету і його очолив проф. о. П.Катеринюк, державним секретарем внутрішніх справ став проф. Є.Галендзовський, державним секретарем зовнішніх справ – о. І. Щербанович, фінансів – проф. О.Доспіль та дир. Є.Жуковський, народної освіти – проф. О.Цісик, державним секретарем для загального контролю – І.Гишка. Л.Гоян звинуватив Є.Галендзовського в тому, що він підпорядкував собі повітового старосту, видачу продовольчих товарів зі складу та поряdkував га власний розсуд у старостві. Постійними були образи на адресу старих чиновників. Одночасно з тим, Л.Гоян вважав представників комітету винними у без господарському ставленні до товарів зі складу продовольчої служби, в результаті чого виникла нестача на 12 872 крони. Повернення товарів після вступу румунських військ дозволяло Л.Гояну констатувати наявність товарів на суму 4773,90 крон замість 46 674,17 крон. Вступ румунських військ Л.Гоян називав часом для впорядкування адміністративного апарату[20]. Про грабування населенням військових складів у Кіцманському повіті повідомляє у своїх спогадах і К.Арделяну. Останній також 17 листопада 1918 р. під час засідання Української національної ради провів арешт членів Кіцманського уряду та відправив їх у розташування 16-го піхотного полку і далі їх доставили до командира дивізії[21]. Історія Української республіки у Кіцмані є прикладом того, що Українська національна рада намагалася організувати діяльність своїх повітових представництв, хоча і не завжди вдало. Окрім м. Кіцманя владу перебрали також

і у м. Вижниці[22]. Однак творення органів української влади було перерване вступом на Буковину румунських військ та встановлення контролю Румунської національної ради над всім краєм.

Примітки

- 1 Economu R. Unirea Bucovinei 1918. – București: Editura Fundației cultural Române, 1994. – P.1.
- 2 Sârbu G. Amintiri din vremea Unirii //Unirea Bucovinei (27 Oct. 1918 – 27 Oct. 1933). – Cernăuți, 1934. - P. 42-43.
- 3 Nistor I. Unirea Bucovinei 28 Noemvrie 1918. Studiu și documente. – București: Cartea Românească, 1928. – P. 33.
- 4 Мирон Кордуба Переворот на Буковині. (3 особистих споминів) //Добржанський О.В., Старик В.П. Бажаємо до України! – Одеса: Маяк, 2008. – С.826.
- 5 Там само. – С.827.
- 6 Дмитро Паліїв Листопадова революція: з моїх споминів //Добржанський О.В., Старик В.П. Бажаємо до України! – Одеса: Маяк, 2008. – С.786-787.
- 7 Мирон Кордуба Переворот на Буковині. (3 особистих споминів) //Добржанський О.В., Старик В.П. Бажаємо до України! – Одеса: Маяк, 2008. – С.827.
- 8 Там само. – С.828; Агенор Артимович Переворот на Буковині. Спомини //Добржанський О.В., Старик В.П. Бажаємо до України! – Одеса: Маяк, 2008. – С.821.
- 9 Economu R. Unirea Bucovinei 1918. – București: Editura Fundației cultural Române, 1994. – P.4-5.
- 10 Nistor I. Unirea Bucovinei 28 Noemvrie 1918. Studiu și documente. – București: Cartea Românească, 1928. – P. 36-37; Economu R. Unirea Bucovinei 1918. – București: Editura Fundației cultural Române, 1994. – P.6, 9.
- 11 Desbaterile Consiliului național. Ședința primă din 28 Octombrie 1918 //Monitorul Bucovinei. – Fascicula 11. - 1919. – 30 Ianuarie. – P.2; Desbaterile Consiliului național. Ședința primă din 28 Octombrie 1918 //Monitorul Bucovinei. – Fascicula 12. - 1919. – 7 Februarie. – P.2 ; Nr. 1. Hotărârile adunării reprezentanților poporului român din Bucovina din 27 Octomvre n. 1918 // Monitorul Bucovinei. – Fascicula I. – 1918. – 14 Noemvrie. – P.1.
- 12 Nandriș G. Iancu Flondor (1865-1924) //Unirea Bucovinei (27 Oct. 1918 – 27 Oct. 1933). – Cernăuți, 1934. - P. 33.
- 13 Anexa VII. Desbaterile Consiliului național. Ședința primă din 27 Octombrie 1918 //Nistor I. Unirea Bucovinei 28 Noemvrie 1918. Studiu și documente. – București: Cartea Românească, 1928. – P. 88-90.
- 14 Sârbu G. Amintiri din vremea Unirii //Unirea Bucovinei (27 Oct. 1918 – 27 Oct. 1933). – Cernăuți, 1934. - P. 43.
- 15 Мирон Кордуба Переворот на Буковині. (3 особистих споминів) //Добржанський О.В., Старик В.П. Бажаємо до України! – Одеса: Маяк, 2008. – С.829-836.
- 16 Там само. – С.837-847; Агенор Артимович Переворот на Буковині. Спомини //Добржанський О.В., Старик В.П. Бажаємо до України! – Одеса: Маяк, 2008. – С.821.
- 17 Economu R. Unirea Bucovinei 1918. – București: Editura Fundației cultural Române, 1994. – P.8.
- 18 Traian R. Din amintirile locotenentului Rosu Traian. Unirea jud. C.-Lung cu Regatul României //Unirea Bucovinei (27 Oct. 1918 – 27 Oct. 1933). – Cernăuți, 1934. - P. 50-51.
- 19 Мирон Кордуба Переворот на Буковині. (3 особистих споминів) //Добржанський О.В., Старик В.П. Бажаємо до України! – Одеса: Маяк, 2008. – С.849-852, 855.
- 20 Цит. за: Леон Гоян Звіти про перебрання влади українською Радою в Кіцмані //Добржанський О.В., Старик В.П. Бажаємо до України! – Одеса: Маяк, 2008. – С.931-934; Ardeleanu C. Amintiri din timpul ocupării Bucovinei. Republica Ucrainenă Coțmani //Nistor I. Amintiri răzlețe din timpul Unirii. – Cernăuți, 1938. - P. 37.
- 21 Ardeleanu C. Amintiri din timpul ocupării Bucovinei. Republica Ucrainenă Coțmani //Nistor I. Amintiri răzlețe din timpul Unirii. – Cernăuți, 1938. – P. 37-38.
- 22 Іван Новосівський Спомини про українські визвольні змагання та про окупацію Вижниччини румунами //Добржанський О.В., Старик В.П. Бажаємо до України! – Одеса: Маяк, 2008. – С.966.

Робота Чернівецького ЦППК в 2013 році

Відповідно до погодженого Нацдержслужбою України, Чернівецькою облдержадміністрацією та Чернівецькою обласною радою Плану-графіку підвищення кваліфікації на 2013 рік в Центрі впродовж 2013 року за всіма видами навчання пройшли підвищення кваліфікації **2793 особи**. З них **912** державних службовців місцевих державних адміністрацій, **716** посадових осіб органів місцевого самоврядування, **805** державних службовців територіальних управлінь центральних органів влади, **113** депутатів місцевих рад та **247** працівників державних підприємств, установ та організацій.

Підвищення кваліфікації за професійними програмами спрямовується на вдосконалення правової, фінансово-економічної, соціально-гуманітарної, управлінської та іншої підготовки державних службовців, посадових осіб, депутатів, працівників підприємств, установ та організацій.

За Професійними програмами підвищили кваліфікацію **90** державних службовців облдержадміністрації і райдержадміністрацій, **58** посадових осіб органів місцевого самоврядування та **66** державних службовців територіальних управлінь центральних органів влади.

За програмами постійно діючих семінарів

провчилася **82** особи, з них **73** державних службовця та **9** посадових осіб органів місцевого самоврядування.

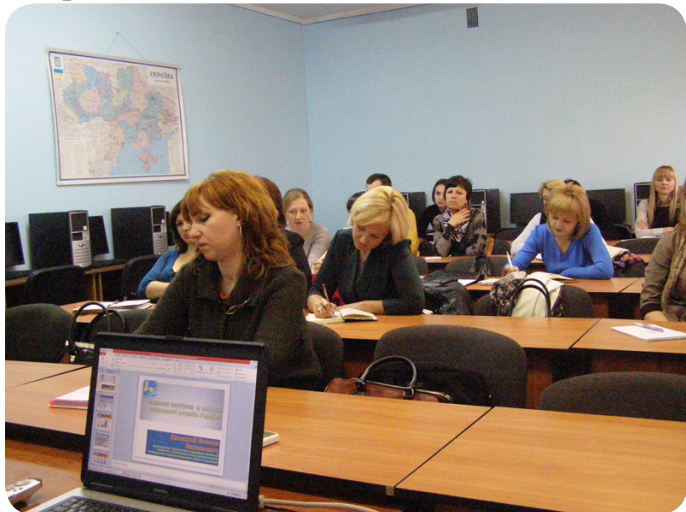
Центр взяв участь у реалізації Державної цільової програми підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції України на 2008–2011 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.08 № 974. А саме, проведено навчання за програмою постійно діючого семінару «Англійська мова. Розмовний курс.», який прослухало **9** працівників структурних підрозділів облдержадміністрації та органів місцевого самоврядування.

Значну увагу приділено навчанню за програмами тренінгів. За програмами тренінгів провчилася **220** осіб, з них **113** державних службовців та **107** посадових осіб місцевого самоврядування. На виконання Стратегії державної кадрової політики на 2012 – 2020 роки та Плану заходів на період до 2014 року щодо реалізації Концепції реформування системи підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад розроблено та проведено тренінги «Мистецтво ведення переговорів» та «Лідерство у державному управлінні».

За програмами короткотермінових

семінарів провчилося **2277 осіб**, з них **636** державних службовців місцевих органів влади, **542** посадові особи органів місцевого самоврядування, **739** державних службовців територіальних управлінь центральних органів влади, **113** депутатів місцевих рад та **247** працівників державних підприємств, установ та організацій.

На виконання Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2010р. №2250-р «Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні» Центр провів навчання за програмою короткотермінового семінару «Електронне урядування в системі державної служби» для **20** державних службовців облдержадміністрації та райдержадміністрацій і посадових осіб органів місцевого самоврядування.

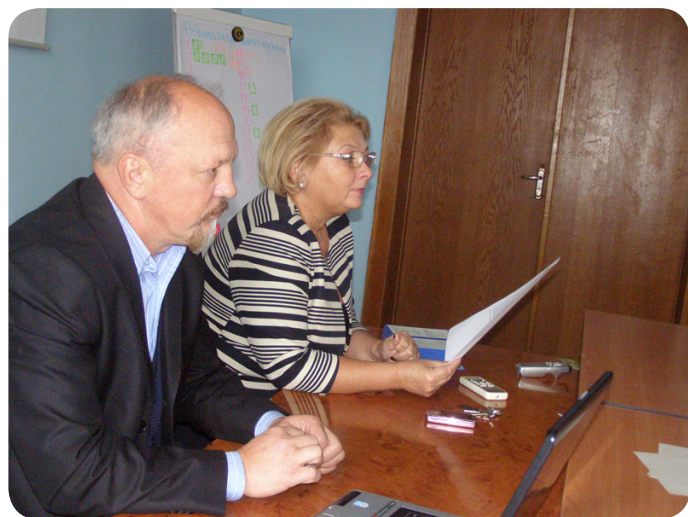
На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.09.10 № 1794-р «Про затвердження плану заходів на 2012 рік щодо реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року» проведено короткотерміновий семінар «Соціальна політика в Україні» для **24** соціальних працівників області.

На виконання пп 4.1. рішення колегії від 01.03.2013 №2/6 «Про додаткові заходи з покращення виконання облдержадміністрацією вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації» проведено короткотерміновий семінар «Забезпечення прав громадян на доступ до публічної інформації» для **19** працівників, відповідальних за організацію в територіальних управліннях центральних органів влади за доступ до публічної інформації та оприлюднення

актів з питань застосування Закону України «Про доступ до публічної інформації».

На виконання Державної цільової програми підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері єврейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України на 2008-2015 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.11.2008 №974 впродовж 2013 року проведено навчання **569** державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування за різними видами навчання.

В рамках проведення щорічного Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець» Центром проведено навчання за програмою короткотермінового семінару для учасників II туру щорічного Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець», який прослухали **23** державних службовця місцевих органів влади.

Гороскоп державного службовця на 2014 рік

ОВЕН

Не прогавте вигідні ділові пропозиції на роботі. Їх можна очікувати в першій половині року, або ж в навіть в період літнього відпочинку. Очікуйте, що для вас відкриються двері, які раніше були зачиненими. Це добре позначиться на кар'єрі.

ТЕЛЕЦЬ

2014 рік почнеться для представників данної зодіакальної групи вдало, але можуть виникнути конфлікти з керівництвом і колегами. Контролюйте свій гнів і старайтесь вирішувати будь-які суперечності дипломатично. Рік коня допоможе досягнути мети в роботі.

БЛИЗНЮКИ

Рік коня – то рік сумлінної праці, яка буде супроводжувати близнюків протягом всього 2014 року. Ваші фінансові справи будуть йти добре, але цілковитий успіх залежатиме тільки від повної самовідачі на роботі.

РАК

Плідною на професійні здобудки буде осінь, тому можете відкласти важливі справи саме на цей період року. Є ймовірність знайти кращу роботу чи переїхати в інше місто. Фінансові справи будуть доволі непоганими.

ЛЕВ

На вас очікує висока посада. Фінансові справи підуть добре, колеги вас цінують і поважають, а керівництво покладається на вас. Не забувайте про особисте життя, може час зробити рішучі кроки.

ДІВА

Вам слід закінчити всі справи в наступному році. Для діви 2014 обіцяє бути дуже успішним. Рік коня – рік сили і працелюбності, тому вималюйте собі нові вершини і спробуйте досягнути їх. Зірки пророкують успіх.

ТЕРЕЗИ

У професійному плані рік Коня обіцяє стати цілком вдалим для терезів. На роботі можуть бути конфлікти, але краще постарайтеся віднайти причину суперечностей. Вам можуть заздрити, однак це не привід змінювати місце роботи, краще отримуйте задоволення від того, що робите.

СКОРПІОН

Неспокійні і дещо агресивні скорпіони спалахують навіть від найменшої іскорки. В рік коня астрологи рекомендують контролювати свій гнів і не зациклюватись на собі. Спробуйте віднайти надхнення в роботі, адже в професійному плані на вас очікує успіх.

СТРІЛЕЦЬ

Люди, які народилися під опікою данного знаку зодіаку, вирізняються працьовитістю і перспективністю. Дотримуйтесь цієї лінії в житті завжди і успіх прийде швидко. В 2014 на вас чекають нові зрушення и позитивні зміни. Краще утриматись від грошовитих покупок.

КОЗЕРІГ

У вас – нові цілі, а наступний рік пророкує успіх, тому треба діяти. Рік коня принесе корисні знакомства, вони допоможуть в професійній діяльності. Астрологи пророкують конфлікти на роботі, можливо, навіть з керівництвом. Подбайте про те, щоб ваша репутація була найкращою.

ВОДОЛІЙ

Рік коня дуже сприятливий період, щоб почати думати про нові проекти. Влітку деяким водоліям світить підвищення на роботі, але у фінансовій сфері слід бути уважнішим. Не бажано робити грошовиті покупки та брати участь в сумнівних заходах.

РИБИ

Спробуйте найти себе в іншій сфері діяльності. Риби – люди творчої вдачі, тому їм швидко набридає одноманітність. Фінансові справи підуть на краще, тільки якщо будете працювати більше. Рік коня – рік працьовитих і цілеспрямованих людей.

